

Základní škola, Ostrava - Poruba, J. Valčíka 4411, příspěvková organizace

tel.: 596 919770, email : mail@zsvalcika.eu , www.zsvalcika.eu

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Škola pro život“

Identifikační údaje:

Název : Základní škola, Ostrava – Poruba, J. Valčíka 4411, příspěvková organizace

Identifikátor : 600 144 950

Adresa : Základní škola, J. Valčíka 4411
708 00 Ostrava - Poruba

Právní forma : příspěvková organizace IČO : 64 627 918

Zřizovatel : Statutární město Ostrava, Městský obvod Poruba
právní forma : obec
IČO : 00 300 993
Klimkovická 55, 708 56 Ostrava - Poruba

Ředitel školy : Mgr. Antonín Dohnal

Škola sdružuje :

1. Základní škola	Kapacita : 480 žáků
2. Školní družina	Kapacita : 240 žáků
3. Školní jídelna	Kapacita : 400 jídel

Zařazení do sítě škol : 14. 3. 1996

Kontakt : tel. : 59 691 97 70 – sekretariát
725 059 207 – ředitel školy
739 460 311 – zástupce ředitele
725 080 882 – výchovný poradce
59 691 97 87, 739 460 337 – školní jídelna

Email : mail@zsvalcika.eu

Web. : www.zsvalcika.eu

Předkladatel ŠVP : Mgr. Antonín Dohnal, ředitel školy

Koordinátoři autorského týmu : Mgr. Pavla Dědičová, Mgr. Naděžda Kučejová

Spoluautoři a realizátoři: učitelé ZŠ J. Valčíka 4411

Platnost dokumentu: od 1.9. 2019

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Škola pro život“ Základní školy , Ostrava – Poruba, J. Valčíka 4411 je školský dokument, jehož čtvrtá verze v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání (RVP ZV) byla ukončena v srpnu 2019. Jeho tvorba začala v červnu roku 2019.

Razítko školy:

Podpis ředitele:

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

1.1 Úplnost a velikost školy, vybavení školy

Základní škola J. Valčíka je úplnou školou pro 1. a 2. stupeň. **Kapacita školy je 480 žáků.** Naší snahou je využití plné kapacity školy. V jednotlivých ročnících máme 1 – 3 třídy. **V každém ročníku je nejméně jedna třída s rozšířenou výukou hudební výchovy (dále jen RVHV).** V každém ročníku je rovněž zachována „běžná“ třída. **Pokud dochází ke spojení tříd, pracují žáci s RVHV podle učební plánu pro RVHV, ostatní žáci plní učební plán „běžné“ třídy bez RVHV.**

Škola je umístěna na okraji městské části Ostravy - Poruby v tichém a klidném prostředí, obklopená zelení. Je velmi dobře dostupná ze všech částí Ostravy - Poruby i z přilehlých obcí městskou hromadnou dopravou. Škola je vkusně a esteticky vyzdobena (nástěnky, výtvarné práce a výrobky žáků, malby na stěnách, kresbami vyzdobené šatny, spousta květin). Dostatečně prostorná je i školní zahrada, hřiště, terasa a esteticky upravené okolí školy.

Školní budova je nejmladší v městské části Poruba, a proto má dobré prostorové podmínky (velké a světlé třídy, široké chodby a schodiště, dostatek kabinetů).

Kromě kmenových tříd probíhá výuka i v odborných učebnách: **učebna přírodopisu a zeměpisu, 2 počítačové učebny** vybaveny počítači s internetem, **jazyková učebna, učebna Hv** pro 1. stupeň, **učebna Hv** pro 2. stupeň (učebny pro Hv jsou vybaveny množstvím hudebních nástrojů – 15 klavírů Yamaha, bicí soupravou, kytarou, basovou kytarou, cajonem, a dalšími orffovými nástroji, které žáci využívají v hodinách Hv), **učebna Fy a Che, školní knihovna, školní kuchyňka, učebna dílen, učebna informatiky.** Snažíme se o to, abychom postupně všechny učebny vybavili audiovizuální technikou. Tato strategie se nám daří. Všichni zaměstnanci školy a také naši žáci, mají možnost **využívat počítačovou technologii neomezeně.**

Součástí školy je **školní družina, která má kapacitu 240 žáků.** Školní družina má k dispozici vybavené třídy a hernu. Bohužel kapacita školní družiny přesahuje možnosti umístění pouze do jednoho patra, proto musíme využívat pro školní družinu prostory tříd I. stupně. Někdy je velmi náročné skloubit prostory k vyučování v dopoledních hodinách s odpolední školní družinou. V odpoledních hodinách za pěkného počasí je plně využita školní zahrada pro relaxaci a uvolnění dětí.

Stravování žáků je zajištěno školní kuchyní s jídelnou a automatem na mléčné výrobky.

Žákům je zpřístupněna škola i v odpoledních hodinách při zájmových kroužcích, které vedou zkušení pedagogové.

Všichni pedagogové mají své kabinety, které jsou propojeny telefonní linkou. Učitelé mají volný přístup k internetu, používají kopírku, tiskárnu, knihovnu.

Dostatečnou pozornost věnujeme žákům se **speciálními vzdělávacími potřebami** (viz dále) a **integraci žáků** se specifickými poruchami učení a chování (SPUCH). Vyučující se řídí ve své práci s integrovanými žáky doporučeními PPP a SPC, pracují s nimi podle individuálních plánů.

1.2 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří zkušený kolektiv. Snažíme se o co nejvyšší možnou aprobovanost v jednotlivých předmětech. Velká část pedagogického sboru může uplatnit základní znalosti anglického jazyka ve výuce. Všichni učitelé ovládají práci na PC a v současné době se snažíme o **maximální využití PC** ve vztahu učitel – zákonný zástupce. Všichni si individuálně rozšiřují a doplňují své vzdělání (školení, kurzy).

Ve škole pracuje výchovný poradce, metodik prevence sociálně patologických jevů a učitelé pro žáky s SPUCH.

1.3 Charakteristika žáků

Vzhledem k hudebnímu zaměření školy do ní docházejí nejen žáci z přilehlého sídliště, ale i děti z ostatních obvodů městské části Ostrava - Poruba i z přilehlých obcí. Sociální složení žáků je různé. Většina má dobré sociální zázemí, některé děti přicházejí z rodin sociálně slabších.

1.4 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Škola je zapojena do několika dlouhodobých projektů. Již několik let úspěšně spolupracujeme s **OZO Ostrava**. V rámci tohoto projektu se žáci učí důležitosti třídění odpadu. Dlouhodobou tradicí je **výměnný pobyt** s koncertním vystoupením dětského pěveckého sboru „Muzika“ s dětským pěveckým sborem „Zlatý klíček“ z Ústí nad Orlicí. Snažíme se o pravidelné pořádání **škol v přírodě** v jednotlivých ročnících 1. stupně. Podle zájmů žáků a zákonných zástupců také pořádáme pobyty u moře.

Mezi každoroční projekty můžeme také počítat Branný den pořádaný i ve spolupráci s hasiči, zdravotníky a městskou policií zaměřený nejen na zvyšování fyzické kondice žáků, ale i na chování v mimořádných situacích, znalosti v oblasti zdravotní atd.

Jsmo pravidelnými účastníky sportovních soutěží, které podporují zdravý rozvoj našich žáků. Pravidelně škola pořádá **velikonoční jarmarky**, kterými se prezentuje na veřejnosti. Žáci 9. tříd připravují pro žáky 1. stupně tradičně každý rok **Mikuláše**. Tradicí školy je každoroční oslava **Dne dětí**. V rámci tohoto dne probíhají sportovní turnaje a dětská pouť.

Kolektivy dětí vyjíždějí na **přírodovědné a dějepisné exkurze** v tuzemsku i zahraničí. Součástí výchovně vzdělávacích cílů jsou **lyžařské kurzy, pobyty v přírodě, exkurze pro třídní kolektivy, besedy k aktuálním tématům, divadelní představení, výchovné koncerty**

...

Účastníme se také soutěží **v oblasti ICT**, soutěží zaměřených na **anglický jazyk**, či na **dějepis**. Nevynecháváme také každoročně **pythagoriádu, olympiádu v českém jazyce nebo dopravní soutěž**.

Naše škola se snaží být aktivní v různorodých odvětvích, abychom mohli podporovat žáky v dílčích dovednostech a znalostech.

Neměli bychom zapomínat také **na pravidelná koncertní vystoupení našich pěveckých sborů** (ve třech sborech pracuje vždy kolem 150 žáků). V nepravidelných intervalech také na naší škole pracuje hudebně – dramatický kroužek, který vždy svou práci zakončí **divadelní hrou**, kterou žáci předvedou nejen svým spolužákům a rodičům, ale také žákům z okolních škol.

Zapojili jsme se do projektu **Mléko do škol**, čímž podporujeme zdravou výživu dětí.

Na všech projektech pedagogové vzájemně spolupracují.

Aktuálně se zapojujeme do různých celostátních i mezinárodních projektů.

Každoročně zpracováváme dotační programy nabízené různými organizacemi. Získané finanční prostředky používáme na jednotlivé projekty.

1.5 Spolupráce se zákonnými zástupci a jinými subjekty

Zákonní zástupci mohou školu navštívit po vzájemné dohodě s vyučujícím, v době konzultačních hodin, třídních schůzek. Zákonní zástupci jsou o činnosti školy informováni prostřednictvím **webových stránek školy a elektronické žákovské knížky**, které jsou stále aktualizovány.

Při škole pracuje **Školská rada**, která se pravidelně schází. V radě jsou zástupci školy, zákonných zástupců a zástupci Městského obvodu Poruba .

Vzájemná spolupráce se prohlubuje na společných akcích jako jsou: **Den otevřených dveří, velikonoční jarmarky, pravidelné koncerty dětských pěveckých sborů**.

Pravidelně spolupracujeme s **Centrem volného času, Obvodním kulturním střediskem, Národním divadlem moravskoslezským, obvodní knihovnou, PPP, SPC, ÚMOB Poruba (kulturní akce), rozvíjí se užší spolupráce se sociálním odborem ÚMOB Poruba**.

2. CHARAKTERISTIKA ŠVP

Náš ŠVP klade důraz na všeobecný rozvoj mladého člověka, vychází z obecných vzdělávacích cílů a klíčových kompetencí RVP ZV. Snažíme se o ucelený rozvoj osobnosti mladého člověka. **Naší prioritou je vést děti ke schopnosti kulturního a estetického prožitku, vychovávat mladé empatické osobnosti, které chápou důležitost národního dědictví v celosvětovém měřítku.** I přes **hudební zaměření školy** nezapomínáme na další všestranný rozvoj jedince, a proto podporujeme veškeré smysluplné aktivity. Snažíme se o otevřenost školy pro okolní svět.

- učíme žáky takovým znalostem a dovednostem, které uplatní v životě
- věnujeme péči žákům nadaným (podporujeme talentované děti)
- podporujeme žáky ctižádostivé a pracovité
- snažíme se o co nejefektivnější začlenění žáků do života školy
- snažíme se o integraci dětí s vývojovými poruchami učení
- respektujeme názory žáků a napomáháme k rozvoji jejich osobnosti
- dbáme na pravidla slušného chování mezi žáky a učiteli
- naší prioritou je komunikace s rodiči a veřejností
- klademe velký důraz na cestování – vyjíždíme s dětmi mimo školní prostředí (učení poznáním)
- považujeme za důležité naučit žáky orientovat se v cizojazyčném prostředí (seznamujeme se s životem škol v zahraničí)
- využíváme informační technologie k dosahování nových poznatků a vedeme žáky k samostatným projektům např. prezentační činnosti
- vedeme žáky k týmové práci a vzájemné pomoci
- věnujeme se prohlubování znalostí cizích jazyků
- snažíme se o možnost využití volného času a života školy v odpoledních hodinách v různorodých kroužcích pod vedením zkušených a nadšených pedagogů
- vytváříme programy a projekty, které podporují spolupráci mezi rodiči, pedagogy a žáky
- ukazujeme dětem cestu ke zdravému životnímu stylu

2.1 Co je to RVHV?

RVHV – rozšířená výuka hudební výchovy – na naší škole máme v každém ročníku 1 – 2 třídy s RVHV. Tato výuka směřuje k **dosazení komplexních znalostí a dovedností žáků v oblasti hudební tvořivosti**. V 1. - 3. ročníku mají žáci 2 hodiny Hv v ročníku 4. a 5. 3 hodiny Hv, v ročníku 6. mají 2 hodiny Hv a možnost 1 hodiny sborového zpěvu (volitelný předmět), v 7. ročníku mají 2 hodiny Hv a v 8. a 9. ročníku 2 hodiny Hv a 1 hodinu **Dějiny hudby**. Celý rozvoj hudebních znalostí je založen na postupném vzdělávání v hudebních znalostech a postupném zdokonalování se v hudebních dovednostech. Žáci se učí v rámci svých možností hrát na zobcovou flétnu, zpívat, rytmizovat, znát hudební teorii včetně hudební harmonie, hudební pohybovou výchovu, hudební dějepis. Všechna odvětví se snažíme prohloubit a propojit a podnítit tak u žáků estetické citění a radost z tvořivé práce. Žáci, kteří navštěvují třídy s RVHV, jsou většinou žáky základních uměleckých škol. Někteří z těchto žáků jsou po absolvování školy úspěšnými studenty, či absolventy konzervatoří či jiných uměleckých škol.

V „běžných“ třídách se snažíme zařadit v hudební výchově také hru na flétnu, abychom podpořili zdravý rozvoj dítěte, a proto i zde máme v 1. - 3. ročníku 2 hodiny Hv. S těmito

třídami rovněž pracují pedagogové se specializací na hudební výchovu, ale obsah znalostí a dovedností není tak rozsáhlý.

2.2 Co je pro nás důležité, kam směřujeme?

„NAŠE DVANÁCTERO“

1. **Chováme se slušně**
  - dodržujeme stanovená pravidla (Školní řád)
  - svým chováním vytváříme bezpečnou a klidnou školu
  - učíme se vzájemné komunikaci, chováme se k sobě přátelsky
  - v klidu a s rozvahou řešíme konfliktní situace
2. **Respektujeme se navzájem**
  - podporujeme žáky talentované i méně nadané
  - vytváříme bezpečné a zdravé prostředí pro všechny žáky bez výjimky
  - spolupracujeme s rodiči a zapojujeme je do činnosti školy
3. **Žijeme v Evropě**
  - učíme se aktivně cizím jazykům
  - cestujeme po Evropě a poznáváme život v jiných zemích
  - získáváme partnery v zahraničí
4. **Připravujeme se pro další studium a práci pro společnost**
  - získáváme informace o možnostech dalšího vzdělávání
  - vybíráme si z nabídky volitelných předmětů a zájmových kroužků podle svého zájmu
  - zúčastňujeme se exkurzí, kulturních a naukových programů a besed a tím získáváme širší přehled
5. **Učíme se použít své vědomosti a znalosti v praxi**
  - vzděláváme se pro život
  - získáváme nové vědomosti a dovednosti, učíme se je používat v praktickém životě
6. **Směřujeme k moderní výuce**
  - využíváme dostupnou audiovizuální techniku
  - pracujeme pomocí nových moderních vyučovacích metod
7. **Vytváříme informační prostředí**
  - učíme se vyhledávat informace a pracovat s nimi
  - máme volný přístup k internetu
8. **Ctíme tradice školy a vytváříme nové**
  - rozvíjíme své hudební dovednosti
  - pokračujeme v tradici školních koncertů, divadelních představení, tanečních vystoupení
  - každoročně se zapojujeme do nových projektů
  - podporujeme tradiční školní akce
9. **Chráníme své zdraví a pečujeme o něj**
  - podporujeme zdravý životní styl
  - odmítáme návykové látky
10. **Pečujeme o životní prostředí**
  - třídíme odpad
  - udržujeme čisté a kulturní prostředí ve škole i mimo ni
11. **Rozvíjíme své estetické vnímání**
  - vnímáme kulturní svět ve všech jeho proměnách

- podílíme se na výzdobě školy
  - zúčastňujeme se hudebních, literárních i výtvarných soutěží a akcí
- 12. Rozvíjíme své zájmy a koníčky**
- nechceme žít na ulici, společně sportujeme, zpíváme, hrajeme na hudební nástroje, hrajeme divadlo, tancujeme
  - vytváříme si společné zážitky a prohlubujeme svá přátelství

Naše „Dvanáctero“ rozvíjí všechny klíčové kompetence žáků. Propojuje oblast vzdělávací s oblastí výchovnou.

2.3 Výchovné a vzdělávací strategie

*„Neučíme se pro školu, ale pro život.“
Seneca*

Toto motto jednoznačně naznačuje směřování naší školy při naplňování klíčových kompetencí žáků. Aby byli žáci dobře připraveni nejen pro další studium, ale i pro praktický život a uplatnění ve společnosti, abychom tedy zajistili utváření a rozvíjení klíčových kompetencí, uplatňujeme tyto společné postupy:

1. Využíváme všech dostupných zdrojů informací (tištěné, elektronické atd.)
2. Uplatňujeme moderní vyučovací metody a formy výuky (dialog, skupinové vyučování, projektové vyučování, laboratorní práce, cíleně zaměřené exkurze, soustředění)
3. Vytváříme příznivé klima školy (tvůrčí přátelská atmosféra, dobrá komunikace mezi žáky a učiteli, vstřícnost a tolerance)
4. Spolupracujeme se zákonnými zástupci i s dalšími institucemi (pedagogicko - psychologická poradna, obvodní knihovna, Obvodní kulturní středisko, hasiči, policie.....)
5. Navazujeme kontakty a dlouhodobá přátelství s družebními školami (např. se ZŠ v Ústí nad Orlicí)
6. Nabízíme žákům volnočasové aktivity (pěvecký sbor, hudebně-dramatický kroužek, dopravní kroužek, zdravotnický kroužek , angličtina pro nejmenší atd.)

Klíčové kompetence

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- Klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání, třídění a pochopení informací, jejich propojení a systematizaci
- Žáci rozumí obecně užívaným termínům, znakům a symbolům, poznatky z různých oblastí propojují do širších celků a vytvářejí si komplexní pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- Umožňujeme žákům prožít radost z vlastního úspěchu, motivujeme je k dalšímu studiu a celoživotnímu vzdělávání
- Zúčastňujeme se různých soutěží a olympiád
- Podporujeme realizaci vlastních nápadů a tvořivost žáků
- Vedeme žáky k samostatnosti a k sebehodnocení
- Žáci poznávají smysl a cíl učení, získávají kladný vztah k učení

Kompetence k řešení problému – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému

uvažování a k řešení problémů

- Žáci vnímají rozmanité problémové situace, pochopí problém, přemýšlejí o příčinách a navrhnou způsoby jeho řešení
- Při řešení problému užívají žáci logické, matematické a empirické postupy
- Žáky motivujeme problémovými úlohami z praktického života
- Učíme žáky hledat chybu
- Žáci uplatňují základní myšlenkové operace – srovnávání, třídění, analýza, syntéza, zobecňování, abstrakce

Kompetence komunikativní – vést žáky k účinné a všestranné komunikaci

- Vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a s ostatními dospělými ve škole i mimo ni
- Žáci formulují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se výstižně, souvisle a kultivovaně v ústním i písemném projevu
- Obhajují vhodnou formou svůj názor, argumentují, naslouchají promluvám druhých a respektují jejich názor
- Rozumí různým typům textů a záznamů, běžně užívaným gestům a jiným informačním a komunikačním prostředkům, přemýšlejí o nich a aktivně je využívají ke svému rozvoji a zapojení se do běžného života
- Využívají informační a komunikační prostředky a technologie pro komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých

- Vedeme žáky ke spolupráci ve skupině, učíme je střídát role ve skupině vzhledem k jejich schopnostem a individuálním odlišnostem
- Žáci respektují společně dohodnutá pravidla chování a názory ostatních
- Společně usilujeme o vytvoření klidné, tvůrčí a přátelské atmosféry při práci
- Žáci se učí pravidla diskuse a debaty, respektují různá hlediska a zkušenosti ostatních
- Žáci pocítují uspokojení z vlastního podílu na týmové práci

Kompetence občanské – připravovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti

- Žáci jsou si vědomi svých práv a povinností ve škole i mimo ni, respektují školní řád, chápou, že porušení pravidel vede ke komplikacím
- Respektují přesvědčení ostatních lidí a jejich odlišnosti
- Vcítí se do situací ostatních lidí, odmítají hrubé zacházení, psychické i fyzické násilí a uvědomují si povinnost postavit se proti němu
- Chápou základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- Ví, jak se zodpovědně zachovat v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- Žáci respektují individuální rozdíly (národnostní, kulturní, sociální)
- Klademe důraz na environmentální výchovu, sbíráme recyklovatelný odpad (papír, plasty)
- Vedeme žáky k úctě k tradicím, kulturnímu a historickému dědictví, ke všem vytvořeným hodnotám a k odsouzení vandalismu

Kompetence pracovní – pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci

- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
- Žáky motivujeme k aktivnímu zapojení do oblasti Člověk a svět práce
- Všeestranně se seznamují s různými pracovními činnostmi, učí se promyslet si práci, naplánovat postup a práci zdárně dokončit
- Žáci využívají své znalosti a zkušenosti při přemýšlení o své budoucí profesi, zvažují své reálné možnosti a schopnosti, zodpovědně rozhodují o svém dalším vzdělávání
- Při všech pracovních činnostech vedeme žáky k ochraně zdraví

2.4 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami a přiznanými podpůrnými opatřeními prvního až pátého stupně mají na naší škole plnou podporu.

Podpora vzdělávání těchto žáků na základě novely školského zákona č. 82/2015 Sb. a vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Podpůrná opatření prvního stupně vyhodnotí učitel. Učitel zjistí, že žák má při vzdělávání takové potíže, které je nezbytné podpořit minimálními změnami vyučovacích metod, změnami v organizaci výuky žáka, úpravami hodnocení žáka. Na základě zjištění vypracuje konkrétní učitel **plán pedagogické podpory (PLPP)**. Pokud se jedná o žáka I. stupně, kdy učitel vyučuje všechny předměty, PLPP vypracovává třídní učitel sám. Pokud se jedná o žáka II. stupně, PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacímho předmětu a spolupracuje s vyučujícími dalších předmětů. Veškerá zpracování PLPP probíhají za pomoci **výchovného poradce** a také za spolupráce **se zákonnými zástupci**, kteří jsou neprodleně informováni o vypracovávání PLPP. PLPP má písemnou podobu. **S PLPP seznámí škola zákonného zástupce a všechny vyučující.** Podpůrné opatření 1. stupně **má platnost tří měsíců.** Zjišťujeme -li, že žák má trend se zlepšovat, využíváme tato opatření i následně. Vždy po třech měsících vyhodnocujeme vzdělávání žáka. Všechna vyhodnocení konzultujeme se zákonnými zástupci. Podpůrná opatření 1. stupně **nepotřebují** hodnocení školského pedagogického zařízení.

V případě, že vzdělávání žáka se nelepší, naopak se horší, doporučujeme zákonnému zástupci **navštívit školské poradenské zařízení (ŠPZ)**. ŠPZ si vyžádá od školy PLPP.

Školské poradenské zařízení (PPP nebo SPC) nejpozději do tří měsíců od objednání žáka provede posouzení speciálních vzdělávacích potřeb žáka a do 30 dnů od návštěvy ŠPZ vypracuje **Doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními potřebami.**

Je-li žákovi doporučeno vzdělávání podle IVP (individuálního vzdělávacího plánu), škola IVP vypracuje. IVP je vypracováno podle doporučení, které popisuje **konkrétní žakovy** vzdělávací potřeby a také, konkrétní předměty, na které má být IVP vypracován. **Každý IVP musí obsahovat informovaný souhlas zákonného zástupce, bez kterého nemůže být IVP prováděn.**

ŠPZ vydávají doporučení s podpůrnými opatřeními 2. - 5. stupně. V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od **třetího stupně podpory**, bude pro tvorbu IVP využívána **minimální doporučená úroveň** pro úpravu očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV.

Všichni žáci, kteří mají v doporučení ze ŠPZ (PPP nebo SPC) **speciálně pedagogickou péči**, jsou do ni zařazeni, kde se jim věnuje **plně kvalifikovaný učitel.** Taktéž

probíhá **logopedická intervence** pro žáky se závažnými poruchami řeči. Pokud je žákům **se speciálními vzdělávacími potřebami** doporučen **asistent pedagoga**, snažíme se neprodleně o jeho přidělení k žákovi.

Školní poradenské pracoviště naší školy je tvořeno **výchovným poradcem**, který koordinuje činnost učitele zaměřeného na speciálně pedagogickou péči a spolupracuje se školským poradenským zařízením. Také spolupracuje se všemi učiteli, kteří se podílejí na vzniku jednotlivých PLPP a shromažďuje všechny důležité informace o žácích **se speciálními vzdělávacími potřebami**. V neposlední řadě úzce **spolupracuje se zákonnými zástupci** a je s nimi v pravidelném styku.

Společné vzdělávání žáků naše škola podporuje, chceme dosahovat co nejlepších studijních úspěchů u všech vzdělávaných žáků.

Naše škola zabezpečuje speciálně pedagogickou péči u žáků **se speciálními vzdělávacími potřebami a přiznanými podpůrnými opatřeními**. Jedná se o výuku logopedické péče pro těžší vady, a speciální pedagogickou péči pro vývojové poruchy učení.

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravu očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV.

2.5 Zabezpečení výuku mimořádně nadaných žáků

Podpora vzdělávání těchto žáků na základě novely školského zákona č. 82/2015 Sb. a vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Za mimořádně nadaného žáka považujeme žáka, který ve srovnání se svými vrstevníky vykazuje vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Mimořádné nadání žáka **zjišťuje školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou**, která žáka vzdělává. **Individuální vzdělávací plán (IVP)** mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, výchovným poradcem, školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem. IVP má písemnou podobu a práce na něm jsou neprodleně zahájeny **po obdržení doporučení** školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení. Součástí IVP je také stanoven termín vyhodnocení naplňování IVP. IVP **může být doplňován a upravován** v průběhu školního roku. **Každý IVP musí obsahovat informovaný souhlas zákonného zástupce, bez kterého nemůže být IVP prováděn.**

Na základě žádosti zákonného zástupce může také ředitel školy **mimořádně nadaného žáka přeradit do vyššího ročníku** bez absolvování předchozího ročníku. Součástí žádosti je vyjádření ŠPZ a registrujícího poskytovatele zdravotních služeb v oboru praktického lékařství pro děti a dorost. **Podmínkou přerazení je vykonání zkoušek** z učiva nebo části učiva ročníku, který žák neabsolvoval.

Žákům s mimořádným nadáním je věnována **individuální pozornost**. Tyto žáky motivujeme a rozšiřujeme základní učivo do hloubky formou soutěží, kvízů, referátů, seminárních prací, formou problémových úloh. Žáci jsou pověřováni náročnějšími úkoly, vedením žákovských skupin ve skupinové formě vyučování, řízením částí vyučovacích hodin. Jsou jim zadávány úkoly pro hlubší zkoumání dané problematiky.

Tito žáci reprezentují školu v různých soutěžích a olympiádách jednotlivých oborů, např. matematických, jazykových, literárních, sportovních, výtvarných a dalších.

Vzhledem k zaměření školy klademe velký důraz na estetický rozvoj nadaných žáků. Rozvíjíme jejich talent především v hudebních oblastech – pěveckých i instrumentálních. Žáci mají možnost prohlubovat své dovednosti nejen v hodinách Hudební výchovy, ale i

v nepovinných předmětech a kroužcích. Své dovednosti pak předvádějí na koncertech a vystoupeních nejen v rámci školy, města, ale i v zahraničí.

2.6 Adaptační program pro žáka přicházejícího z jiné školy

Žákům, kteří přicházejí v průběhu roku z jiných základních škol, jsou nastavená kritéria pro jednodušší přechod k zvládnutí probraného a probíraného učiva.

V jednotlivých předmětech záleží na individuálním přístupu učitele k žákovi. Vyučující stanovuje nově příchozímu žákovi domácí přípravu z již probraného učiva. Na základě této domácí přípravy je žák přezkoušen. V případě nepochopení učiva učitel žákovi pomáhá. Dbá na dostatečný časový prostor pro přípravu. Žák je seznámen vždy s termínem přezkoušení.

Vyučující zohledňuje žáka v klasifikaci.

2.7 Začlenění průřezových témat

V tomto přehledu jsou zařazena **průřezová témata povinných předmětů**.

Průřezové téma – 1. Osobnostní a sociální výchova (OSV) – Osobnostní rozvoj (1.1)									
Název tematického okruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Rozvoj schopnosti poznání (1.1.1.)	ČJ, Prv M, Hv	ČJ, Hv, M	ČJ, Hv, M	M, Pří, Hv, Pč	M, Inf, Hv, Pč	ČJ, M, D, Ov, Fy, Z, Hv, Vv, Tv	ČJ, RJ, M, Z, Hv, ŠpJ	ČJ, M, Ov, Che, Př,Hv, Pč, DH	ČJ, M, Che, Hv, DH
Sebepoznání a sebepojetí (1.1.2.)		ČJ	ČJ, AJ	Vla	Vla	ČJ, Ov,	ČJ, RJ, Ov,	RJ, Ov, Vv, VkZ	RJ, Ov
Seberegulace a sebeorganizace (1.1.3.)	M, Hv	ČJ, M, Hv	ČJ, M, Hv	M, Tv	M, Tv			DH	VkZ, DH
Psychohygiena (1.1.4.)	ČJ							Př, Tv	RJ, Tv
Kreativita (1.1.5.)	Hv	ČJ, Hv	ČJ, Hv	Hv				Hv, DH	ČJ, DH

Průřezové téma – 1. Osobnostní a sociální výchova (OSV) – Sociální rozvoj (1.2)									
Název tematického okruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Poznávání lidí (1.2.1.)				ČJ, AJ, Vla	ČJ, AJ, Vla	Ov,	ČJ		Ov
Mezilidské vztahy (1.2.2.)		ČJ	AJ	Vla	Vla, Tv	AJ, Ov	Ov, Tv	Ov, Tv, VkZ	Ov, Z
Komunikace (1.2.3.)	ČJ	Hv	ČJ, AJ, Hv	ČJ, AJ	ČJ, AJ,	Hv	RJ, Fy, Hv	NJ, RJ, Př, Hv, VkZ, Pč, DH	NJ, RJ, Hv, DH
Kooperace a kompetice (1.2.4.)		Hv	ČJ, Hv, Tv	Tv		Tv	AJ	AJ	AJ

Průřezové téma – 1. Osobnostní a sociální výchova (OSV) – Morální rozvoj (1.3)									
Název tematického okruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti (1.3.1.)				Pří, Vla	Pří, Vla	Př, Pč	Fy	Che, Z	Che, VkZ
Hodnoty, postoje, praktická etika (1.3.2.)	ČJ		ČJ	Vla	Vla			DH	ČJ, D, DH

Průřezové téma – 2. Výchova demokratického občana (VDO)									
Název tematického okruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Občanská společnost a škola (2.1.)	Prv, Vv, Tv, Pč	Prv, Tv, Pč	Prv	Vla, Hv, Pč	Hv, Pč	Ov			Ov
Občan, občanská společnost a stát (2.2.)		Prv	Prv, Tv	Vla		D, Fy		Ov	ČJ, Ov, Pč
Formy participace občanů v politickém životě (2.3.)				Vla				D, Ov	Ov
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (2.4.)				Vla		Vv	Vv	Ov, Vv	ČJ, AJ, RJ, Ov, Vv

Průřezové téma – 3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)									
Název tematického okruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Evropa a svět nás zajímá (3.1.)	Hv	Hv	ČJ, AJ, Hv	ČJ, Vv, Pč	ČJ, Vla, Vv, Pč	AJ, Ov, Z	NJ, RJ	ČJ, NJ, Hv, Pč	D, Ov, Z, VvZ
Objevujeme Evropu a svět (3.2.)			AJ, M	Hv, Vv, Pč	Vla, Hv, Vv, Pč	ČJ, Ov, Pč	AJ, RJ, Z	AJ, M	Ov, Fy
Jsme Evropané (3.3.)					Vla	D, Ov, Tv	D, Z, Tv	Z, VvZ, Tv	AJ, Ov, Tv, Pč

Průřezové téma – 4. Multikulturní výchova (MkV)									
Název tematického okruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Kulturní diference (4.1.)			Hv	Vla, Vv	Vla, Vv	AJ, Pč	AJ, Ov	VkZ, ŠpJ	RJ, ŠpJ
Lidské vztahy (4.2.)	Prv, Tv	Prv	Prv, Hv, Pč	ČJ, AJ, Vv, Pč	ČJ, AJ, Inf, Vla, Vv, Pč	Fy	AJ, NJ	AJ, RJ, D, Ov, Př, Vv	RJ, VkZ
Etnický původ (4.3.)				Vla, Hv	Pří	D, Z			Ov, Hv
Multikulturalita (4.4.)					Inf	Hv	D, Hv	AJ, Hv	Ov, Z, Hv
Princip sociálního smíru a solidarity (4.5.)			Prv		Hv			Ov	AJ, RJ, D,

Průřezové téma – 5. Environmentální výchova (EV)									
Název tematického okruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Ekosystémy (5.1.)	Prv	Vv		Pří, Vv, Pč	AJ, Pří, Vv, Pč	D	Př		VkZ
Základní podmínky života (5.2.)	Prv	Pč		Pří, Vv, Pč	Vv, Pč	Př	D	M, Che	Che, Př
Lidské aktivity a problémy životního prostředí (5.3.)	Prv	Prv	Prv	Pří	Pří	Inf	RJ, M, Ov	AJ, RJ, M, D, Fy, Che, Z	Che, Z, Př
Vztah člověka a prostředí (5.4.)	Pč	Vv, Tv	Tv, Pč	Pří, Hv, Tv	Hv, Tv	Tv	Ov, Př, Tv, Pč	ČJ, NJ, Fy, Che, Tv	NJ, D, Che, Z, Tv

Průřezové téma – 6. Mediální výchova (MV) – Receptivní činnosti (6.1)									
Název tematického okruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (6.1.1.)	ČJ		ČJ, Vv		Inf		Ov	ČJ	Hv
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality (6.1.2.)				ČJ			Ov		D
Stavba mediálních sdělení (6.1.3.)				Vv	Vv	ČJ, Inf			
Vnímání autora mediálních sdělení (6.1.4.)					ČJ				ČJ
Fungování a vliv médií ve společnosti (6.1.5.)					ČJ		Ov, Vv		ČJ, D

Průřezové téma – 6. Mediální výchova (MV) – Produktivní činnosti (6.2)									
Název tematického okruhu	1. stupeň					2. stupeň			
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Tvorba mediálního sdělení (6.2.1.)				Vv	ČJ, Inf, Vv	AJ	AJ, RJ	ČJ, NJ, RJ, Ov	ČJ, RJ
Práce v realizačním týmu (6.2.2.)					Inf	Inf			AJ, Vv

3. UČEBNÍ PLÁNY

3.1 Tabulace učebních plánů

UČEBNÍ PLÁN - RVHV												
Vzdělávací oblasti	Vyučovací předměty	1. stupeň						2. stupeň				
		Časová dotace										
		1.tř.	2.tř.	3.tř.	4.tř.	5.tř.	celkem	6.tř.	7.tř.	8.tř.	9.tř.	celkem
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	8	7	8	7	6	36	5	5	5	5	20
	Anglický jazyk	1	1	3	3	3	11	3	3	3	3	12
	Další cizí jazyk	-	-	-	-	-	-	-	2	2	2	6
Matematika a její aplikace	Matematika	4	5	5	5	5	24	5	5	4	5	19
Informační a komunikační technologie	Informatika	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	1
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2	-	-	6					
	Vlastivěda	-	-	-	2	2	4					
	Přírodověda	-	-	-	1	1	2					
Člověk a společnost	Dějepis							2	2	2	2	8
	Občanská výchova							1	1	1	1	4
Člověk a příroda	Fyzika							1	2	2	2	7
	Chemie							-	-	2	2	4
	Zeměpis							2	2	1	1	6
	Přírodopis							2	2	1	1	6
Umění a kultura	Hudební výchova	2	2	2	3	3	12	2	2	2	2	8
	Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1	4
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	2	2	2	2	8
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1	4
	Volitelné předměty	-	1	1	-	-	2	1	-	1	1	3
Celkový počet hodin v ročníku		21	22	25	25	25	118	29	30	31	32	122

UČEBNÍ PLÁN – bez RVHV												
Vzdělávací oblasti	Vyučovací předměty	1. stupeň						2. stupeň				
		Časová dotace										
		1.tř.	2.tř.	3.tř.	4.tř.	5.tř.	celkem	6.tř.	7.tř.	8.tř.	9.tř.	celkem
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	8	7	8	7	6	36	5	5	5	5	20
	Anglický jazyk	1	1	3	3	3	11	3	3	3	3	12
	Další cizí jazyk	-	-	-	-	-	-	-	2	2	2	6
Matematika a její aplikace	Matematika	4	5	5	5	5	24	5	5	4	5	19
Informační a komunikační technologie	Informatika	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	1
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2	-	-	6					
	Vlastivěda	-	-	-	2	2	4					
	Přírodověda	-	-	-	1	1	2					
Člověk a společnost	Dějepis							2	2	2	2	8
	Občanská výchova							1	1	1	1	4
Člověk a příroda	Fyzika							1	2	2	2	7
	Chemie							-	-	2	2	4
	Zeměpis							2	2	1	1	6
	Přírodopis							2	2	1	1	6
Umění a kultura	Hudební výchova	2	2	2	1	1	8	1	1	1	1	4
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7	2	2	2	1	7
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
	Tělesná výchova	2	3	3	3	3	14	2	2	2	2	8
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1	4
	Volitelné předměty	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2	4
Celkový počet hodin v ročníku		21	22	25	25	25	118	29	30	31	32	122

3.2 Využití disponibilních hodin

Využití disponibilní časové dotace v jednotlivých vzdělávacích oblastech	1. stupeň	2. stupeň
Učební plán pro třídy s RVHV		
Jazyk a jazyková komunikace/ DCJ 6 hodin	3	5+6
Matematika a její aplikace	4	4
Informační a komunikační technologie	-	-
Člověk a jeho svět	-	-
Člověk a společnost	-	1
Člověk a příroda	-	2
Umění a kultura	5	2
Člověk a zdraví	-	-
Člověk a svět práce	-	1
(Volitelné předměty)	2	3
Celkem	14	24

Využití disponibilní časové dotace v jednotlivých vzdělávacích oblastech	1. stupeň	2. stupeň
Učební plán pro třídy bez RVHV		
Jazyk a jazyková komunikace/ DCJ 6 hodin	3	5+6
Matematika a její aplikace	4	4
Informační a komunikační technologie	-	-
Člověk a jeho svět	-	-
Člověk a společnost	-	1
Člověk a příroda	-	2
Umění a kultura	3	1
Člověk a zdraví	4	-
Člověk a svět práce	-	1
(Volitelné předměty)	-	4
Celkem	14	24

3.3 Poznámky k učebnímu plánu

- V učebních plánech používáme zkratku **RVHV** (rozšířená výuka hudební výchovy). Tuto zkratku používáme u tříd, které mají **větší časovou dotaci** v předmětu **Hudební výchova** (4. – 9. ročník). V 1. - 3. ročníku tuto zkratku používáme u tříd, které mají **větší objem učiva**. Jedná se většinou u tříd označených A (pokud v ročníku jsou 2 třídy) nebo A,B (pokud jsou v ročníku 3 třídy)
- Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** je posílena na 1. stupni o 3 vyučovací hodiny na vyučovací předmět **Český jazyk a literatura** z disponibilní časové dotace je posílen o 1 vyučovací hodinu. V 1. a 2. ročníku od školního roku zavádíme povinně **Anglický jazyk** v 1. a 2. třídě (2 disponibilní hodiny). **Český jazyk a literatura** na 2. stupni je posílen o 5 vyučovacích hodin z disponibilní časové dotace a **od školního roku 2013/2014** je zaveden **Druhý cizí jazyk**, kterému náleží 6 vyučovacích hodin z disponibilní časové dotace pro 2. stupeň
- Vyučovací předmět **Matematika** je posílen o 4 vyučovací hodinu na 1. i 2. stupni z disponibilní časové dotace.
- Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** je posílena o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace.
- Vzdělávací oblast **Člověk a příroda** je posílena o 2 vyučovací hodiny z disponibilní časové dotace.
- Vzdělávací oblast **Umění a kultura** je ve třídách s **RVHV** na 1. stupni posílena o 5 vyučovacích hodin z disponibilní časové dotace. Ve třídách **bez RVHV** je tato oblast rozšířena o 3 vyučovací hodiny z disponibilní časové dotace. Výstupy a obsah učiva pro třídy s **RVHV** a bez **RVHV** jsou rozdílné.
- Vzdělávací oblast **Umění a kultura** je ve třídách s **RVHV** na 2. stupni posílena o 2 vyučovací hodiny z disponibilní časové dotace v předmětu **Hv**. Výstupy a obsah učiva jsou pro třídy s **RVHV** a **bez RVHV** rozdílné. Ve třídách **bez RVHV** je tato oblast rozšířena o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace v předmětu **Vv**. Výstupy a obsah učiva **jsou pro obě varianty tříd (s RVHV i bez RVHV) totožné**. Ve třídách s rozšířenou časovou dotací se snažíme o prohloubení učiva v praktické činnosti.
- Vyučovací předmět **Tělesná výchova** na 1. stupni je posílen ve třídách bez **RVHV** o 4 vyučovací hodiny z disponibilní časové dotace. Ve třídách s **RVHV** předmět **Tv není** Výstupy a obsah učiva **pro obě varianty tříd (s RVHV i bez RVHV) jsou totožné**. Ve třídách bez **RVHV** se snažíme o využití dotace především v praktických činnostech v tomto předmětu.
- Pro třídy s **RVHV** jsou do volitelných předmětů zařazeny **volitelné vyučovací předměty**. **Sborový zpěv (SZ)** v 6. ročníku a **Dějiny hudby (DH)** v 8. a 9. ročníku, které jsou součástí vzdělávací oblasti **Umění a kultura**. Vzhledem k tomu, že tyto volitelné předměty zařazujeme **pravidelně do školních učebních plánů**, učební plány jsou **součástí „Školního vzdělávacího programu – Škola pro život.“**
- Vzdělávací oblast **Člověk a svět práce** je posílen o 1 vyučovací hodinu na 2. stupni z disponibilní časové dotace.
- **Dopravní výchova a její učivo je součástí předmětů:** na 1. stupni Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda Výtvarná výchova a Tělesná výchova, na 2. stupni Výchova ke zdraví.
- **Environmentální výchova a její učivo je součástí předmětů:** na 1. stupni Český jazyk, Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda Výtvarná výchova a Tělesná výchova, Pracovní činnosti, na 2. stupni Český jazyk, Zeměpis, Přírodopis, Chemie, Výchova ke zdraví.

- **Finanční gramotnost a její učivo je součástí předmětů:** na 1. stupni Matematika a Prvouka, na 2. stupni Matematika a Občanská výchova
- **Nabídka volitelných předmětů** je součástí ŠVP „Škola pro život“. Tyto volitelné předměty se vyskytují ve školních letech po předchozím zjištění zájmu žáků jednotlivých ročníků.

4. UČEBNÍ OSNOVY – povinné předměty

Učební osnovy jsou rozděleny do devíti **vzdělávacích oblastí**. Každá oblast zahrnuje **jeden nebo více předmětů** podle charakteristiky vzdělávací oblasti.

Každý předmět je tvořen očekávanými výstupy za jednotlivá období. **1. stupeň** je rozdělen na 1. období (1. – 3. ročník) a 2. období (4. – 5. ročník). **2. stupeň** sám tvoří 3. období (6. – 9. ročník). **Stanovené očekávané výstupy jsou závazné.**

Osnovy jednotlivých předmětů obsahují:

1. **Charakteristika vyučovacího předmětu**
  - a) časové vymezení
  - b) obsahové vymezení
  - c) organizační vymezení
  - d) metody a formy práce
  - e) propojení s ostatními předměty
2. **Klíčové kompetence**
3. **Cílové zaměření předmětu**
4. **Očekávané výstupy**
5. **Očekávané dílčí výstupy**
6. **Učivo pro ročníky**
7. **Zařazení průřezových témat**

4.1 Jazyk a jazyková komunikace

Tato vzdělávací oblast je tvořena vzdělávacími obory Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk. Vyučovací předměty v této vzdělávací oblasti jsou: Český jazyk a literatura, Anglický jazyk, Německý jazyk, Ruský jazyk a Španělský jazyk.

Český jazyk a literatura

1. stupeň - 1. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 8 hodin týdně v 1. a 3. ročníku. Ve 2. ročníku je rozsah 7 hodin.

b) obsahové vymezení

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura směřuje k ovládnutí základních jazykových jevů pro dorozumívání v ústní i písemné podobě, k osvojení a rozvíjení čtenářských dovedností, vede k využívání různých zdrojů informací. Člení se na komunikační a slohovou výchovu, jazykovou a literární výchovu, vzdělávací obsah jednotlivých složek se vzájemně prolíná.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá v kmenové třídě, příležitostně v knihovně nebo v divadle

d) metody a formy práce

Rozhovor, poslech literárního textu, dramatizace, beseda, výklad, divadelní představení, skupinová práce

e) propojení s ostatními předměty

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura je úzce spjat s ostatními vyučovacími předměty, hlavně s Matematikou, Prvoukou, Hudební a Výtvarnou výchovou.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- poznává smysl a cíl učení
- zdokonaluje se ve čtení a psaní
- učí se posuzovat vlastní pokroky v učení

Kompetence k řešení problémů

- vzájemně si radí a pomáhají
- navrhuje různá řešení, dokončuje úlohy a zdůvodňuje své závěry
- využívá literaturu vyhledávají informace z textu

Kompetence komunikativní

- dokáže prezentovat své myšlenky a názory
- učí se výstižnému a kultivovanému vyjadřování

Kompetence sociální a personální

- spolupracují při řešení problému ve skupinách
- učí se respektu při prezentaci názorů a myšlenek
- respektuje pokyny pedagogů

Kompetence občanské

- uvědomuje si své povinnosti ve škole i mimo ni, respektuje řád školy
- vytváří si postoje žáků k lidem s postižením a k lidem odlišných kultur
- učí se správnému rozhodování v krizových situacích
- aktivně se zapojuje do kulturního dění školy

Kompetence pracovní

- učí se organizovat a plánovat si učení
- dodržuje dohodnutou kvalitu, postupy a termíny úkolů

Cílové zaměření předmětu

- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku
- vnímání a postupné osvojování jazyka jako prostředku k získávání informací, k vyjádření jeho potřeb a prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace
- samostatné získávání informací z různých zdrojů
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti
- rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře, sdílení čtenářských zážitků
- rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 1. období

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- porozumí písemným nebo mluveným pokynům
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru

- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou výslovnost
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje písemný projev
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- seřadí slova podle abecedy
- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, čtení slova na hlásky, odlišuje dlouhé krátké samohlásky
- porovnává a třídí slova podle jejich významu
- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojuje věty do jednoduchých souvětí
- rozlišuje v textu druhy vět odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech, velká písmena na začátku věty a v typických pojmenováních vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování
- zná pravopis slov se skupinou dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Očekávané dílčí výstupy

1.ročník

- pozná jednotlivá písmena tiskací a psací, umí je správně napsat
- rozumí přečtené větě a kratšímu textu
- zvládá základní hygienické návyky spojené se čtením a psaním
- opravuje nedbalou výslovnost
- rozumí písemným nebo mluveným pokynům
- tvoří smysluplné věty

2. ročník

- čte plynule s porozuměním jednoduché texty, reprodukuje je vlastními slovy
- využívá literární text jako zdroj informací a prožitků
- rozlišuje prózu a poezii, učí se přednesu básně
- tvoří věty a seřazuje je v textu
- rozlišuje všechny hlásky, zdůvodňuje a vhodně aplikuje při psaní měkké a tvrdé slabiky
- rozlišuje rozdíl mezi zvukovou a psanou podobou slabik dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
- pozná druhy vět, umí použít interpunkční znaménka
- rozlišuje vlastní jména osob, zvířat a některých místních pojmenování
- určuje podstatná jména a slovesa
- je schopen vyjádřit svůj názor, pocity
- zdokonaluje techniku psaní, estetickou úroveň písemného projevu
- zvládá opis, přepis a diktát jednoduchého textu

3.ročník

- využívá četbu jako zdroj poznatků, orientuje se v textu, čte s porozuměním
- volí vhodné verbální i neverbální prostředky řeči k dorozumívání

- píše věcně a formálně správně jednoduchá sdělení
- porovnává významy slov
- pozná podstatné jméno, sloveso a přídavné jméno
- zná vyjmenovaná slova a jejich pravopis
- umí abecedu a řadí slova podle abecedy
- popisuje předměty, zvládá jednoduché formy společenského styku (adresa, telefonování, přání)
- orientuje se ve čteném i mluveném textu
- vypravuje podle osnovy
- zdokonaluje techniku psaní a estetickou úroveň písemného projevu
- zvládá opis, přepis a diktát jednoduchého textu

Učivo pro ročníky

1.ročník

- Čtení - písmena tiskací i psací, technika čtení, pozornost a plynulost při čtení, znalost orient. prvků v textu
- Mluvený projev - základní komunikační pravidla, tvoření smysluplných vět
- Písemný projev - základní hygienické návyky při psaní, tvary písmen tiskacích i psacích, opis, přepis, diktát slov a jednoduchých vět
- Poslech literárních textů - zážitkové čtení a naslouchání

2.ročník

- Čtení - věcné čtení, čtení jako zdroj informací
- Tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných textů, volná reprodukce slyšeného nebo přečteného textu, vlastní výtvarný doprovod, literární pokusy
- Základní literární pojmy - verš, rým, poezie, próza, pověst, pohádka
- Mluvený projev - základní pravidla společenského styku (prosba, omluva, vzkaz, popis věci, vypravování), komunikační pravidla
- Písemný projev - úhledné a čitelné psaní textů, jednoduché tiskopisy, adresa, blahopřání, dopis; opis, přepis a diktát jednoduchého textu
Zvuková stránka jazyka- druhy hlásek a jejich výslovnost, abeceda, zvuková a psaná podoba slabik dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, párové souhlásky na konci slov
- Tvarosloví- určování podstatných jmen a sloves, tvary slov
- Skladba- věta jednoduchá a souvětí, druhy vět a jejich interpunkce, použití spojek a jiných spojovacích výrazů
- Pravopis - psaní tvrdých a měkkých slabik, vlastní jména osob a zvířat, začátek vět

3. ročník

- Čtení - věcné čtení (klíčová slova, slova vyhledávací), reprodukce textu, zážitkové čtení, recitace, dramatizace textu
- Tvořivé činnosti s literárním textem - vlastní výtvarný doprovod, dramatizace, tvorba vlastních básní
- Základní literární pojmy - rozpočítadlo, hádanka, říkadlo, báseň, pohádka, povídka, spisovatel, básník, ilustrátor, divadelní představení, herec, režisér, verš, rým, přirovnání
- Mluvený projev - dialog, základní komunikační pravidla, komunikační žánry (pozdrav, telefonát, popis, prosba, omluva, vypravování podle osnovy)
- Písemný projev-přehledný a úhledný písemný projev, formální úprava textu
- Tvarosloví - slovní druhy, podstatná jména (rod, číslo), slovesa (osoba, číslo, čas), přídavná jména, předložky a spojky, tvary slov
- Pravopis - vyjmenovaná slova, pravopis vlastních jmen

- Tvoření slov - slova souznačná, protikladná, souřadná, nadřazená a podřazená
- Zvuková stránka jazyka - párové souhlásky uvnitř slov
- Skladba - věta jednoduchá a souvětí
- Abeceda - řazení slov podle abecedy

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	třída	učivo
OSV	1.1.1.	1.	Čtení jako zdroj informací Písmena tiskací a psací
		2.	Reprodukce slyšeného textu, druhy hlásek Základní literární pojmy
		3.	Abeceda
	1.1.2.	2.	Literární pokusy, vypravování
		3.	Popis, dramatizace, tvorba vlastních básní, recitace
	1.1.3.	2.	Úhledné a čitelné psaní textu
		3.	Formální úprava textu
	1.1.4.	1.	Hygienické návyky při čtení a psaní
	1.1.5.	2.	Volná reprodukce textu, tvoření vět
		3.	Tvořivá práce s literárním textem
	1.2.2.	2.	Základní pravidla společenského styku
	1.2.3.	1.	Základní komunikační pravidla
		3.	Dialog, komunikační žánry, telefonát
	1.2.4.	3.	Dramatizace literárního textu
	1.3.2.	1.	Základní pravidla společenského styku
3.		Divadelní představení	
VMEGS	3.1.	3.	Pohádky a povídky z jiných zemí, encyklopedie
MV	6.1.1.	1.	Poslech literárního textu, čtení s porozuměním
		3.	Spolupráce se školním časopisem (vlastní básně a literární tvorba)

1. stupeň - 2. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 7 hodin týdně ve 4. ročníku a 6 hodin týdně v 5. ročníku.

b) obsahové vymezení

Vzdělávání v předmětu Český jazyk a literatura směřuje k ovládnutí základních jazykových jevů pro dorozumívání v ústní i písemné podobě, k osvojování a rozvíjení čtenářských schopností žáků a také vede k využívání různých zdrojů informací (např. slovníky, encyklopedie) potřebných pro rozšiřování jejich znalostí a dovedností.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá ve třídě.

d) metody a formy práce

V předmětu Český jazyk a literatura se uplatňuje - čtení s výkladem, vysvětlování, skupinové vyučování, problémové vyučování, rozhovor, beseda, práce se slovníkem.

e) propojení s ostatními předměty

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura je spjat s předměty Vlastivěda, Přírodověda, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Hudební výchova, Matematika.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- učitel vede žáky ke stálému zdokonalování čtení
- učitel stanovuje dílčí vzdělávací cíle v pravopisu
- žáci jsou motivováni k aktivnímu zapojování se do vyučovacího procesu

Kompetence k řešení problémů

- žáci navrhnou různá řešení problémů, dokončí úkoly a zdůvodní své závěry
- žáci si navzájem radí a pomáhají
- učitel hodnotí práci žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k výstižnému a kultivovanému projevu
- žáci dokáží prezentovat své myšlenky a názory

Kompetence sociální a personální

- učitel organizuje práci ve skupinách, aby žáci spolupracovali při řešení problémů
- učitel vede žáky k prezentaci svých myšlenek a názorů a k vzájemnému respektu
- žáci respektují pokyny pedagoga

Kompetence občanské

- učitel využívá naučné literatury k vytváření postojů k přírodě a k životnímu prostředí
- žáci zvládnou komunikaci i ve vyhraněných situacích

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k organizování a plánování učení
- učitel se zajímá, jak žákům vyhovuje jeho způsob výuky
- učitel požaduje dodržování dohodnuté kvality, postupů a termínů

Cílové zaměření předmětu

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku
- vnímání a osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace

- samostatné získávání informací z různých zdrojů a zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a vedení ke kultivovanému projevu
- sdílení čtenářských zážitků, rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře, rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 2. období

- žák čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- vede správně dialog, telefonický rozhovor
- rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev
- porovnává významy slov (slova stejného nebo podobného významu, slova vícevýznamová)
- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov
- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, změní větu jednoduchou v souvětí
- užívá vhodných spojovacích výrazů
- píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- zvládá základní příklady syntaktického pravopisu
- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- při jednoduchém rozboru literárních textů používá základní literární pojmy

4. ročník

- žák se seznámí s jazykem jako s prostředkem komunikace
- rozliší větu jednoduchou a souvětí
- určí základní skladební dvojice ve větě jednoduché
- seznámí se s pravidlem shody přísudku s podmětem
- z vět jednoduchých vytvoří souvětí
- rozlišuje slova jednoznačná, mnohoznačná, synonyma, opozita, slova citově zbarvená
- umí užívat slova spisovná, výstižná, slova citově zbarvená
- rozlišuje slova ohebná a neohebná
- rozlišuje předpony a předložky a správně je píše
- určí slovní základ (předpona, kořen, přípona)
- zná vzory podstatných jmen

- umí určit rod, číslo, pád a vzor
- umí skloňovat podstatná jména podle vzorů
- pozná zvrtná slovesa, neurčitek
- umí určit osobu, číslo, čas
- umí časovat slovesa v času přítomném, minulém, budoucím
- umí vyhledávat v abecedním seznamu (rejstřík, slovník, telefonní seznam)
- správně píše skupiny bě – bje, pě, vě – vje, mě – mně
- umí uvést příklady užití ve větách
- umí vypravovat podle osnovy
- umí popsat jednoduchou věc
- při vypravování a popisu užívá slova výstižná, spisovná, citově zabarvená
- kultivovaně se dorozumívá ve škole i mimo školu
- umí se vyjádřit v běžných situacích
- zvládne jednoduchou grafickou úpravu textu
- čte nahlas i potichu
- rozumí přiměřeně náročnému textu a umí ho reprodukovat
- odliší podstatné a okrajové informace
- seznámí se s autory dětských knih

5. ročník

- žák čte přiměřeně rychle a plynule s prvky uměleckého přednesu
- rozpozná vybrané umělecké žánry – pohádka, pověst, bajka, dobrodružná četba, comics
- zná pojmy rým, verš, sloka
- volně reprodukuje text
- vytvoří zkrácený zápis textu
- recituje básně (přiměřené věku)
- sestaví osnovu k popisu a vyprávění
- podle osnovy se jasně a srozumitelně vyjadřuje
- zachovává posloupnost děje a hlavní linii příběhu
- napíše dopis, telegram, příspěvek do časopisu, pozvánku, oznámení
- umí určit všechny slovní druhy
- určí rod, číslo, pád, vzor podstatných jmen
- podstatných jmen skloňuje podle vzorů
- určí druhy přídavných jmen
- zná gramatiku měkkých a tvrdých přídavných jmen
- pozná základní druhy zájmen a číslovek
- časuje slovesa ve všech časech v oznamovacím způsobu
- pozná všechny slovesné způsoby
- pozná zvrtná slovesa
- rozlišuje jednoduché a složené slovesné tvary
- zná pojem příčestí minulé a umí ho vytvořit
- pozná podmět a přísudek
- rozlišuje podmět holý, rozvitý, několikanásobný
- užívá shodu přísudku s podmětem
- určí větu řídicí a závislou
- určí větu hlavní a vedlejší
- pozná spojky (spojovací výrazy) v souvětí

Učivo pro ročníky

4. ročník

- Nauka o slově, stavba slova
- Věta, souvětí
- Tvarosloví
- Vyjadřovací schopnosti (vypravování, popis)
- Formy společenského styku
- Zdokonalování se ve čtení, práce s literárním textem
- Povídáme si o knihách (autoři dětských knih), dětských časopisech

5. ročník

- Tvarosloví
- Skladba (podmět a přísudek, shoda podmětu s přísudkem)
- Pravopis
- Slovní zásoba, vyjadřovací schopnosti
- Zdokonalování se ve čtení, práce s literárním textem
- Poznáváme základy literatury

•Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.2.1.	4.	Práce s literárním textem
		5.	Práce s literárním textem
	1.2.3.	4.	Formy společenského styku
VMEGS	3.1.	5.	Vypravování
		4.	Vypravování (zážitky z prázdnin)
	5.	Vypravování (zážitky z prázdnin)	
MkV	4.2.	4.	Vypravování
		5.	Popis
MV	6.1.2.	4.	Dětské časopisy
	6.2.1.	5.	Slovní zásoba, vyjadřovací schopnosti
	6.1.4.	4.	Zpráva, oznámení
	6.1.5.	5.	Rozhlas, televize, film

Český jazyk a literatura

2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 5 hodin týdně v 6, 8. a 9. ročníku. V 7. ročníku je předmět realizován 4 hodinami týdně.

b) obsahové vymezení

Vzdělávání v Českém jazyce a literatuře je zaměřeno na rozvoj kultivovaného ústního i písemného projevu, vyjadřování reakcí a pocitů žáků, rozvoj recepce okolního světa i sebe sama. Klade důraz na porozumění psaným i mluveným jazykovým projevům, pochopení hlavní myšlenky literárního díla, záměru autora. Vede k vnímání literatury jako zdroje

specifických zážitků. Umožňuje žákům využívat různé zdroje informací (slovníky, encyklopedie, katalogy, bibliografie, internetové zdroje) pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá ve třídě, v literární učebně, případně v počítačové učebně.

d) metody a formy práce

V hodinách Českého jazyka a literatury nejčastěji uplatňujeme metodu rozhovoru, vysvětlování, práci s textem, s učebnicí a se slovníky, metodu čtení s výkladem, samostatnou práci, problémové vyučování, skupinové vyučování, projektové vyučování, práci na PC.

e) propojení s ostatními předměty

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura je spjat s Dějepisem, Informační a komunikační technologií, Hudební a Výtvarnou výchovou.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- učitel vede žáky k vyhledávání a třídění informací
- k užívání správné terminologie
- zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků
- sleduje při hodině pokrok všech žáků
- vede žáky k využívání výpočetní techniky
- žák vyhledává a třídí informace a propojuje je do širších významových celků
- osvojuje si základní jazykové a literární pojmy
- kriticky hodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich
- využívá prostředků výpočetní techniky

Kompetence k řešení problémů

- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- vede žáky k plánování postupů
- žák vyhledává informace vhodné k řešení problému
- využívá získaných vědomostí a dovedností k objevování různých variant řešení
- samostatně řeší problémy a volí vhodné způsoby řešení
- uvážlivě rozhoduje

Kompetence komunikativní

- učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- vede žáky k výstižné argumentaci při vysvětlování jazykových jevů
- žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně a kultivovaně se vyjadřuje ústně i písemně
- naslouchá promluvám druhých lidí a vhodně na ně reaguje
- účinně se zapojuje do literární diskuse a vhodně obhajuje své názory
- rozumí různým typům textů a záznamů
- využívá informačních a komunikačních prostředků

Kompetence sociální a personální

- učitel vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- dodává žákům sebedůvěru
- vede žáky k dodržování pravidel
- žák účinně spolupracuje ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- věcně argumentuje

Kompetence občanské

- učitel zadává skupině úkoly způsobem, který vylučuje, aby jeden žák pracoval za ostatní
- motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních
- motivuje žáky k zájmu o kulturní dědictví
- žák respektuje přesvědčení druhých lidí
- chrání naše tradice, kulturní i historické dědictví
- aktivně se zapojuje do kulturního dění
- má pozitivní postoj k uměleckým dílům
- dodržuje hygienu práce
- využívá svých znalostí v běžné praxi

Cílové zaměření předmětu

- využívání jazyka jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního přístupu k mateřskému jazyku
- užívání jazyka jako prostředku poskytujícího mnohotvárné možnosti pro předávání informací, vyjadřování osobních postojů, názorů, prožitků
- samostatnost při získávání informací z různých pramenů a zdrojů
- zvládnutí základních pravidel mezilidské komunikace
- schopnost kultivovaně a adekvátně vystupovat na veřejnosti
- pozitivní vztah k literatuře, sdílení čtenářských zážitků
- rozvoj kladného vztahu k různým formám estetického a emocionálního vnímání všech forem umění založených na textovém vyjádření

Očekávané výstupy za 2. stupeň

Jazyková výchova

- spisovně vyslovuje česká i běžná cizí slova
- rozlišuje nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby, dokládá příklady v textu, rozpoznává přenesení pojmenování
- samostatně pracuje s jazykovými příručkami, především s Pravidly českého pravopisu a Slovníkem spisovné češtiny
- správně třídí slovní druhy
- rozlišuje spisovné a nespisovné tvary slova a vhodně je užívá
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí
- zvládá dle individuálních schopností lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický pravopis
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a umí je vhodně využívat

Literární výchova

- uceleně reprodukuje přečtený text, interpretuje smysl díla
- formuluje dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení písemně i ústně i vlastní názor na dílo

- rozlišuje literaturu hodnotnou i konzumní, ve prospěch svého názoru argumentuje
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, uvede jejich výrazné znaky a představitele
- seznamuje se s vývojem literatury
- uvádí základní literární směry a jejich nejvýznamnější představitele české i světové
- vyhledává informace v katalozích, knihovnách a dalších zdrojích informací

Komunikační a slohová výchova

- učí se komunikovat pohotově a přiměřeně v běžných komunikačních situacích (mluvený i psaný projev)
- dorozumívá se kultivovaně a výstižně vhodnými jazykovými prostředky
- odlišuje spisovný a nespisovný projev
- zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad mezilidské verbální i nonverbální komunikace a pravidel dialogu
- orientuje se v odborném textu - využívá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytváří stručné poznámky, výpisky, výtahy s oporou o text, samostatně připraví a přednese referát
- využívá poznatků z učiva jazykové výchovy ke gramaticky i syntakticky správnému tvoření projevů
- rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá kritický postoj

Očekávané dílčí výstupy

6. ročník

Jazyková výchova

- dokáže pracovat se základními jazykovými příručkami a slovníky
- odliší spisovný a nespisovný jazykový projev
- seznamuje se se zvukovou stránkou jazyka
- rozpozná nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov
- ovládá pravopisné jevy lexikální a morfologické
- dokáže rozpoznat ohebné slovní druhy
- uvědomuje si vztah mezi základními a rozvíjecími větnými členy, rozlišuje hlavní a vedlejší věty

Literární výchova

- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších
- přednáší z paměti literární texty přiměřené věku
- zvládá dramatizaci jednoduchého textu
- vyjádří své pocity z přečteného textu
- podle svých schopností volně reprodukuje text, případně tvoří vlastní literární text na dané téma
- zdokonaluje se ve výrazném čtení
- orientuje se v základních literárních pojmech (viz. učivo)

Komunikační a slohová výchova

- osvojuje si základní normy písemného vyjadřování, zvládá jednoduchou grafickou úpravu textu
- dokáže odlišit a použít přímou a nepřímou řeč
- vyjadřuje vlastní postoje a pocity
- učí se komunikovat pohotově a přiměřeně v běžných komunikačních situacích
- učí se pracovat s odborným textem, nachází hlavní myšlenku díla, pořizuje výpisek, výtah

7. ročník

Jazyková výchova

- ovládá pravopisné jevy morfologické
- třídí slova podle významu a podle způsobu jejich tvoření
- prohlubuje si znalosti z tvarosloví
- rozlišuje větné členy, ovládá základní pravopisné jevy syntaktické ve větě jednoduché
- seznamuje se s druhy vedlejších vět

Literární výchova

- jednoduše a výstižně charakterizuje hlavní žánry literatury
- formuluje vlastní názory na přečtený text
- výrazně čte nebo přednáší vhodný literární text
- má základní přehled o dějinách české literatury od nejstarších dob do doby národního obrození

Komunikační a slohová výchova

- rozlišuje slohové rozvrstvení slovní zásoby, dokáže popsat své city, pocity, nálady
- dokáže výstižně vyjádřit charakteristické rysy popisované osoby
- napíše svůj životopis
- formuluje vlastní názory na umělecké dílo
- vypravuje vlastní zážitek nebo zážitek z knihy
- učí se formulovat hlavní myšlenky textu
- pořídí přehledný výpisek

8. ročník

Jazyková výchova

- má přehled o slovanských a světových jazycích
- skloňuje přejatá podstatná jména
- rozumí slovům cizího původu, nahrazuje je domácími ekvivalenty
- určuje druhy vedlejších vět a rozeznává významový poměr mezi souřadně spojenými větami, umí používat interpunkci týkající se souřadně spojených vět
- ovládá pravopisné jevy syntaktické ve větě jednoduché
- rozlišuje různé způsoby obohacování slovní zásoby

Literární výchova

- prohlubuje si znalosti základních literárních pojmů
- uvádí důležité autory a díla z období romantismu
- orientuje se v literatuře 19. stol. a přelomu 19. a 20. stol.

Komunikační a slohová výchova

- používá jazykové prostředky pro daný slohový útvar
- používá jazykové i mimojazykové prostředky komunikace
- ovládá základy studijního čtení, formuluje hlavní myšlenky textu
- uvědomuje si potřebu spisovného jazyka ve veřejném projevu
- učí se jednat s institucemi
- charakterizuje literární (filmovou) postavu na základě vlastní četby
- zamýšlí se nad různými problémy a vyjadřuje svůj subjektivní názor

9. ročník

Jazyková výchova

- zvládá výstavbu souvislého textu a různé způsoby jeho členění
- určuje druhy souvětí
- ovládá pravopisné jevy v souvětí
- proniká do logiky skladby českého jazyka
- používá spisovnou výslovnost českých i běžných cizích slov

Literární výchova

- orientuje se v základních literárních směrech 20. st.
- má přehled o významných představitelích české a světové literatury
- projevuje zájem navštěvovat divadla a filmová představení
- formuluje vlastní názory na umělecké dílo
- samostatně volí individuální četbu

Komunikační a slohová výchova

- zvládá výstavbu souvislého textu a různé způsoby jeho členění
- chápe roli mluvčího a posluchače
- dodržuje zásady dorozumívání (komunikační normy)
- vyjádří ústně či písemně své názory, nálady
- zvládá základní normy písemného vyjadřování a grafickou úpravu textu
- zvládá mluvený projev v běžných situacích
- vytvoří jednoduché mediální sdělení
- kriticky vnímá různé typy mediálních sdělení

Učivo pro ročníky

6. ročník

Jazyková výchova

- Obecné poučení o jazyce (jazykové příručky)
- Zvuková stránka jazyka (spisovná a nespisovná výslovnost)
- Pravopis (lexikální a morfologický)
- Tvarosloví (ohebné slovní druhy)
- Skladba (základní a rozvíjející větné členy)
- Pravopis (shoda přísudku s podmětem)

Literární výchova

- Práce s texty českých i světových autorů
- Základní literární žánry, základní literární pojmy (pověst, báj, bajka, román, povídka, pohádka)

Komunikační a slohová výchova

- Vyplňování tiskopisů
- Jednoduché komunikační žánry (dopis úřední a osobní, zpráva, oznámení, e-mail, sms)
- Vypravování
- Druhy popisu
- Výpisek, výtah

7. ročník

Jazyková výchova

- Tvarosloví (ohebné a neohebné slovní druhy)
- Slovní zásoba (význam slova, slova jednoznačná, mnohoznačná, synonyma)
- Nauka o tvoření slov
- Pravopis, opakování
- Skladba (stavba věty – základní a rozvíjející větné členy), hlavní a vedlejší věty, druhy vedlejších vět

Literární výchova

- Literárně-historický vývoj, práce s lit. texty a základními lit. pojmy a žánry
- Období před vznikem česky psané literatury
- Počátky a rozvoj česky psané literatury
- Středověká česká literatura

- Literatura období humanismu a renesance
- Česká barokní literatura

Komunikační a slohová výchova

- Líčení
- Popis
- Životopis
- Charakteristika (přímá, nepřímá)
- Vypravování
- Výpisky, výtah
- Žádost

8. ročník

Jazyková výchova

- Obecné poučení o jazyce (skupiny jazyků, rozvrstvení národního jazyka)
- Slovní zásoba (obohacování, slova přejatá a jejich skloňování)
- Tvarosloví (slovesa)
- Pravopis
- Skladba (věta jednoduchá a souvětí, souvětí souřadné a podřadné, interpunkce, grafy souvětí)

Literární výchova

- Literárně-historický vývoj, práce s lit. texty a základními lit. pojmy a žánry
- Literatura 1. polovina 19. století (národní obrození, romantismus), osobnosti období
- Literatura 2. polovina 19. století (realismus), osobnosti období

Komunikační a slohová výchova

- Charakteristika literární postavy
- Výklad
- Líčení
- Úvaha (aktuální témata)
- Výtah
- Mediální sdělení, článek pro školní časopis
- Poučení o slohu

9. ročník

Jazyková výchova

- Obecné poučení o jazyce (původ a základy vývoje češtiny)
- Zvuková stránka jazyka
- Slovní zásoba
- Tvarosloví
- Skladba (souvětí, pořádek slov ve větě, stavba textu)
- Pravopis

Literární výchova

- Literárně-historický vývoj, práce s lit. texty a základními lit. pojmy a žánry
- Literatura 1. pol. 20. století (česká i světová) – meziválečná poezie a próza, odraz války v literatuře (ztracená generace)
- Literatura 2. pol. 20. století – oficiální, exilová a samizdatová česká literatura, moderní literatura

Komunikační a slohová výchova

- Výklad
- Popis
- Charakteristika
- Vypravování

- Proslov
- Fejeton, reportáž
- Diskuse (sdělovací prostředky)
- Úvaha
- Výstavba a členění textu
- Funkční styly
- Mediální sdělení
- Jednání s úřady

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1	6.	Mluvní cvičení, verbální sdělení, dovednost zapamatovat si (vypravování příběhu)
		7.	Poznávání lidí a sebepoznání (životopis)
		8.	Mluvní cvičení - výklad
		9.	Mluvní cvičení – diskuse
		6.	Bajka
	1.1.2	7.	Poznávání lidí a sebepoznání (životopis)
	1.1.5.	9.	Reportáž (vlastní tvorba)
	1.2.1.	7.	Poznávání lidí podle příběhů – lidová slovesnost
		7.	Poznávání lidí, dramatické čtení, charakteristika
		9.	Úvaha
VDO		2.2.	Úřední styk občana s úřady
		2.4.	Demokratické zásady v dílech spisovatelů 20. st.
VMEGS	3.1.	8.	Poznávání života v jiných zemích (evropská literatura)
		8.	Poznávání života v jiných zemích, cestopis
	3.2.	6.	Život dětí v jiných zemích (román s dětským hrdinou)
EV	5.4.	8.	Líčení
MV	6.1.1.	8.	Média v každodenním životě – reklama
	6.1.3.	6.	Zpráva, oznámení, pozvánka
	6.1.4.	9.	Přijímání a rozbor mediálních sdělení
	6.1.5.	9.	Mediální sdělení, jeho hodnocení a rozbor
	6.2.1.	8.	Spolupráce se školním časopisem
		9.	Mediální gramotnost

Anglický jazyk

1. stupeň - 1. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 hodiny týdně v 1. a ve 2. ročníku a 3 hodin týdně ve 3. ročníku.

b) obsahové vymezení

Anglický jazyk je důležitý cizí jazyk. Přispívá k chápání a objevování skutečností. Poskytuje jazykový základ pro komunikaci žáků v Evropě i ve světě.

Pozornost v hodinách je zaměřena na nácvik porozumění mluvenému slovu, na osvojení zvukové podoby jazyka a na gramatiku. Žáci pracují s bohatým obrazovým materiálem v učebnici a v pracovním sešitě. V kombinaci se zvukovou nahrávkou napodobují správnou výslovnost. Bohatě jsou využívány jednoduché říkánky, písně, nacvičování dialogů a konverzace.

Angličtina je jedním z jednacích jazyků mezinárodních organizací. Proniká ale i do každodenního života dětí. S angličtinou se pravidelně setkáváme prostřednictvím napsů na zboží v obchodech, v populární hudbě, ve filmu a při práci s počítači.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá ve třídách, v jazykové učebně, případně v počítačové učebně.

d) metody a formy práce

Ve vyučovací hodině je kromě výkladu, poslechu, četby, procvičování gramatiky, dialogů, reprodukce textů v písemné i ústní formě kladen důraz i na samostatnou práci žáků, práci se slovníkem a jiné vyhledávání informací. Součástí výuky jsou soutěže, hry, recitace, zpěv, výukové PC programy a různé krátkodobé projekty. Žáci se mohou účastnit olympiád a jiných jazykových soutěží.

e) propojení s ostatními předměty

Vyučovací předmět Anglický jazyk je spjat s Českým jazykem, Přírodopisem, Zeměpisem, Dějepisem, Hudební a Výtvarnou výchovou.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- učitel pomáhá vytvářet pozitivní vztah k učení
- vede žáky k vyhledávání a třídění informací
- zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků
- žák vybírá a využívá vhodné způsoby a metody pro efektivní učení
- vyhledává a třídí informace, propojuje získané poznatky do širších celků

Kompetence k řešení problémů

- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- vede žáky k plánování postupů
- žák je schopen pochopit problém
- žák vyhledává informace vhodné k řešení problému

Kompetence komunikativní

- učitel zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- vede žáky k výstižné argumentaci
- žák komunikuje na odpovídající úrovni
- naslouchá promluvám druhých lidí a vhodně na ně reaguje
- rozumí různým typům textů a záznamů

Kompetence sociální a personální

- učitel vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- dodává žákům sebedůvěru
- žák spolupracuje ve skupině
- podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu
- v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém

Kompetence občanské

- učitel zadává úkoly způsobem, který vylučuje, aby jeden žák pracoval za ostatní
- motivuje žáky k prozkoumávání názorů lišících se od jeho vlastních
- žák respektuje názory ostatních
- váží si jejich vnitřních hodnot
- umí se zodpovědně rozhodnout podle dané situace

Kompetence pracovní

- žák je schopen efektivně si zorganizovat svou práci

Cílové zaměření předmětu

- chápání jazyka jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k anglickému jazyku
- postupné osvojování jazyka jako bohatého prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření potřeb
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 1. období

- snaží se chápat jednoduché pokyny
- žák se učí reagovat na otázky, snaží se pečlivě vyslovovat, používá také nonverbální komunikaci
- žák se snaží užívat a upevňovat si slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkává
- snaží se porozumět obsahu jednoduchého krátkého psaného textu s vizuální podporou
- učí se porozumět obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- snaží se přiřadit podobu psaného a mluveného textu nebo slovního spojení
- učí se psát slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

Očekávané dílčí výstupy

1. ročník

- učí se pozdravit, rozloučit se, představit se
- seznamuje se s vyjádřením souhlasu a nesouhlasu
- učí se počítat od 1 do 10

- snaží se, aby udal svůj věk
- učí se pojmenovat hračky, školní potřeby, členy rodiny
- snaží se udat barvu
- učí se pojmenovat části lidského těla
- seznamuje se s běžnými částmi oblečení
- snaží se užívat slovesné tvary mít a být
- učí se pojmenovat běžné potraviny
- snaží se vyjádřit pocit hladu, žízně, libosti a nelibosti
- učí se jednoduše popsat počasí
- snaží se pojmenovat části lidského těla
- seznamuje se s jednoduchými příkazy
- dokáže popřát někomu k narozeninám

2. ročník

- upevňuje si pozdravy a fráze pro představení se
- učí se oslovit osobu
- prohlubuje si vyjádření souhlasu a nesouhlasu
- učí se počítat do 20
- upevňuje se udání svého věku
- rozšiřuje si slovní zásobu: hračky, školní potřeby, rodina, barvy, části lidského těla, oblečení, potraviny a počasí
- prohlubuje si slovesné tvary mít a být
- upevňuje si vyjádření pocitu hladu, žízně, libosti a nelibosti
- prohlubuje se porozumění jednoduchým příkazům
- dokáže popřát někomu k narozeninám

3. ročník

- dokáže pozdravit, rozloučit se, představit se
- vyjádří souhlas a nesouhlas
- udá svůj věk
- umí počítat do 20
- umí udat barvu
- pojmenuje hračky
- seznamuje se se základními matematickými operacemi – plus, mínus, rovná se
- určí členy rodiny
- učí se pojmenovat části domu
- učí se udat polohu osoby v domě
- prohlubuje si slovní zásobu: části lidského těla
- užívá slovesné tvary mít a být
- snaží se porozumět rozkazům v souvislosti s částmi těla
- učí se popsat obličej
- seznamuje se se základními tvary
- učí pojmenovat a popsat zvířata
- upevňuje si názvy běžných potravin
- opakuje si používání tvarů slovesa mít rád
- upevňuje si slovní zásobu: části oblečení
- učí se říct, co má na sobě
- snaží se porozumět rozkazům souvisejícím s oblečením
- seznamuje se se slovní zásobou: povolání
- prohlubuje si slovní zásobu: počasí

Učivo pro ročníky

1. ročník

- Hello, I am.....
- Číslovky 0 – 10
- Jak se jmenuješ? Jmenuji se ....
- Kolik je ti let? Je mi ... let.
- Jak se máš? Mám se dobře.
- Barvy
- Ve škole, hudební nástroje
- Rodina
- Sloveso „to be“
- Povolání
- Lidské tělo
- Sloveso „have got“
- Pocity
- Britské reálie: britská vlajka, Den matek, Den otců, oblíbené jídlo, nakupování, počasí, Vánoce, Velikonoce

2. ročník

- Mazlíčci, zvířata
- Určení velikosti
- Dům
- Ve městě
- Jídlo
- Sloveso „like“
- Pocity
- Sloveso „to be“
- Sloveso „have got“
- Britské reálie: britská vlajka, Den matek, Den otců, oblíbené jídlo, nakupování, počasí, Vánoce, Velikonoce

3. ročník

- Hello, I am.....
- Číslovky 1 – 20
- Jak se jmenuješ? Jmenuji se ..
- Kolik je ti let? Je mi ... let.
- Jak se máš? Mám se dobře
- Hračky
- Barvy
- Jednoduchá matematika
- Množné číslo podstatných jmen
- Určení počtu
- Rodina
- Sloveso „to have got“
- Sloveso „to be“
- Části domu, určení polohy
- Lidské tělo, rozkazy
- Přídavná jména
- Tvary

- Zvířata
- Potraviny
- Sloveso „like“
- Oblečení
- Přítomný čas průběhový – sloveso „wear“
- Povolání
- Počasí
- Dny v týdnu
- Britské reálie: britská vlajka, Den matek, Den otců, oblíbené jídlo, nakupování, počasí, Vánoce, Velikonoce

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník učivo
OSV	1.1.2.	3. Jmenuji se .... Je mi ... let.
	1.2.2.	3. Jak se jmenuješ? Kolik je ti let?
	1.2.3.	3. Dialogy
VMEGS	3.1.	3. Britské reálie
	3.2.	3. Britské reálie

1. stupeň - 2. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 3 hodin týdně v každém ročníku.

b) obsahové vymezení

Anglický jazyk je důležitý cizí jazyk. Přispívá k chápání a objevování skutečností. Poskytuje jazykový základ pro komunikaci žáků v Evropě i ve světě.

Pozornost v hodinách je zaměřena na nácvik porozumění mluvenému slovu, na osvojení zvukové podoby jazyka a na gramatiku. Žáci pracují s bohatým obrazovým materiálem v učebnici a v pracovním sešitě. V kombinaci se zvukovou nahrávkou napodobují správnou výslovnost. Bohatě jsou využívány jednoduché říkánky, písně, nacvičování dialogů a konverzace.

Angličtina je jedním z jednacích jazyků mezinárodních organizací. Proniká ale i do každodenního života dětí. S angličtinou se pravidelně setkáváme prostřednictvím nápisů na zboží v obchodech, v populární hudbě, ve filmu a při práci s počítači.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá ve třídách, v jazykové učebně, případně v počítačové učebně.

d) metody a formy práce

Ve vyučovací hodině je kromě výkladu, poslechu, četby, procvičování gramatiky, dialogů, reprodukce textů v písemné i ústní formě kladen důraz i na samostatnou práci žáků, práci se slovníkem a jiné vyhledávání informací. Součástí výuky jsou soutěže, hry, recitace, zpěv, výukové PC programy a různé krátkodobé projekty. Žáci se mohou účastnit olympiád a jiných jazykových soutěží.

e) propojení s ostatními předměty

Vyučovací předmět Anglický jazyk je spjat s Českým jazykem, Přírodopisem, Zeměpisem, Dějepisem, Hudební a Výtvarnou výchovou.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- učitel pomáhá vytvářet pozitivní vztah k učení
- vede žáky k vyhledávání a třídění informací
- zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků
- žák vybírá a využívá vhodné způsoby a metody pro efektivní učení
- vyhledává a třídí informace, propojuje získané poznatky do širších celků

Kompetence k řešení problémů

- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- vede žáky k plánování postupů
- žák je schopen pochopit problém
- žák vyhledává informace vhodné k řešení problému

Kompetence komunikativní

- učitel zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- vede žáky k výstižné argumentaci
- žák komunikuje na odpovídající úrovni
- naslouchá promluvám druhých lidí a vhodně na ně reaguje
- rozumí různým typům textů a záznamů

Kompetence sociální a personální

- učitel vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- dodává žákům sebedůvěru
- žák spolupracuje ve skupině
- podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu
- v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém

Kompetence občanské

- učitel zadává úkoly způsobem, který vylučuje, aby jeden žák pracoval za ostatní
- motivuje žáky k prozkoumávání názorů lišících se od jeho vlastních
- žák respektuje názory ostatních
- váží si jejich vnitřních hodnot
- umí se zodpovědně rozhodnout podle dané situace

Kompetence pracovní

- žák je schopen efektivně si zorganizovat svou práci

Cílové zaměření předmětu

- chápání jazyka jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k anglickému chápání jazyka jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání

- postupné osvojování jazyka jako bohatého prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření potřeb
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 2. období

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele
- žák se snaží pečlivě vyslovovat
- umí vytvořit jednoduché věty a zvládá je použít v konverzaci
- rozumí jednoduchému poslechu s vizuální podporou
- zapojí se do jednoduchých rozhovorů, prohlubuje konverzační dovednosti v osvojených tématech
- umí vytvořit jednoduché věty týkající se rodiny, školy, volného času a umí také pokládat otázky a odpovídat na jednoduché otázky těchto témat
- osvojuje si další nová témata
- vyhledá potřebné informace v jednoduchých textu,
- prohlubuje dovednost v pokládání otázek
- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- umí napsat krátký text s použitím jednoduchých vět v osvojených tématech
- umí vyplnit jednoduchý formulář s osobními údaji
- reprodukuje písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace
- obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu

Očekávané dílčí výstupy

4. ročník

- v textech vyhledá požadované informace
- rozumí krátkým pokynům v textu
- rozumí základním číselným údajům rozumí pokynům učitele
- v textech s vizuální oporou porozumí hlavní myšlence
- čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu
- napíše blahopřání, pohlednici nebo krátký email kamarádovi
- sestaví gramaticky a formálně správně odpověď na sdělení
- shrne ústně obsah krátké slyšené konverzace
- na základě reálné situace jednoduše reaguje v zadané roli, pozdraví, zeptá se a odpoví na otázky, rozloučí se

5. ročník

- rozumí známým slovům a základním větám, které se vztahují ke známým tématům projevu, který je pronášen pomalu a zřetelně
- vyhledá informace k tématu v časopise nebo na webové stránce a tyto informace využije
- rozumí obsahu a smyslu ústních sdělení a otázek, které se vztahují ke známým tématům, v projevu, který je pronášen pomalu a zřetelně
- srozumitelně vyslovuje čtený text obsahující známou slovní zásobu
- v textech vyhledá požadované informace
- vytvoří odpověď na otázku týkající se textu
- používá dvojjazyčný slovník
- vyhledá neznámé slovo v anglicko - české i česko - anglické části slovníku

- vyplní osobní údaje ve formuláři
- písemně převypráví obsah textu s pomocí obrázku nebo osnovy
- shrne písemně obsah krátké slyšené konverzace
- ústně převypráví obsah textu s pomocí obrázku nebo osnovy
- svými slovy vyjádří obsah textu
- mluví o tom, co má a nemá rád, co se mu líbí a nelíbí

Učivo pro ročníky

- zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

4. ročník

- Základní pravidla výslovnosti
- Fonetické znaky
- Sloveso to be
- Sloveso to have got
- Sloveso can
- Rozkazovací způsob
- Vazba there is/are
- Užívání členů a, an, the
- Číslovky do 20
- Přivlastňovací pád
- Zájmena osobní, přivlastňovací a ukazovací
- Části těla
- Domov
- Rodina
- Povolání
- Oblékání
- Dopravní prostředky
- Stavba věty jednoduché, záporné, tázací

5. ročník

- Opakování a procvičování probraného učiva
- Přítomný čas prostý
- Přítomný čas průběhový
- Stavba věty jednoduché, záporné, tázací
- Tvoření otázek a odpovědí
- Škola, předměty
- Volný čas
- Roční období, hodiny, dny, měsíce, svátky
- Nákupy
- Zvířata

- Jídlo
- Bydliště
- Počasí

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.2.1.	4.	Seznamování se
		5.	Poděkování
	1.2.3.	4.	Formulace otázek a odpovědí
MkV	4.2.	5.	Navázání kontaktu s jinou osobou
		4.	Rozhovor, rodina
EV	5.1.	5.	Oslovení, představení jiné osoby
		5.	Zvířata

Anglický jazyk

2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 3 hodin týdně v každém ročníku.

b) obsahové vymezení

Výuka anglického jazyka vede k osvojení potřebných jazykových znalostí a dovedností a k pochopení významu znalosti cizích jazyků pro osobní život. Klade důraz na aktivní využití účinné komunikace v cizím jazyce. Rozvíjí schopnosti číst s porozuměním přiměřené texty v anglickém jazyce a porozumět přiměřeně náročnému (jazykově, obsahově, rozsahem) ústnímu sdělení na úrovni osvojených znalostí. Umožňuje poznání kultury anglicky mluvících zemí. Vede k vyhledávání nejdůležitějších informací o zemích studovaného jazyka a práce s nimi a k formování vzájemného porozumění mezi zeměmi, respektu a tolerance k odlišným kulturním hodnotám jiných národů.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá ve třídách, v jazykové učebně, případně v počítačové učebně.

d) metody a formy práce

Ve vyučovací hodině je kromě výkladu, poslechu, četby, procvičování gramatiky, dialogů, reprodukce textů v písemné i ústní formě kladen důraz i na samostatnou práci žáků, práci se slovníkem a jiné vyhledávání informací. Součástí výuky jsou soutěže, hry, recitace, zpěv, výukové PC programy a různé krátkodobé projekty. Žáci se mohou účastnit olympiád a jiných jazykových soutěží.

e) propojení s ostatními předměty

Vyučovací předmět Anglický jazyk je spjat s Českým jazykem, Přírodopisem, Zeměpisem, Dějepisem, Hudební a Výtvarnou výchovou.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- učitel vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu
- žák vyhledává a třídí informace, efektivně je využívá v procesu učení a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, uvádí věci do souvislostí
- samostatně pozoruje, výsledky porovnává a vyvozuje závěry
- poznává smysl a cíl učení, posoudí vlastní pokrok

Kompetence k řešení problémů

- učitel vede k vnímání problémové situace ve škole i mimo ni a k naplánování způsobu řešení
- žák vytrvale hledá řešení problému
- samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen se obhájit

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k tomu, aby uměli formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřovat se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- žák naslouchá promluvám druhých, účinně se zapojuje do diskuse
- obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie

Kompetence sociální a personální

- učitel umožňuje žákům spolupráci ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů
- žák pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného problému
- respektuje různá hlediska
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém

Kompetence občanské

- učitel vede žáka k pochopení základních společenských norem a principů zákonů
- žák respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot
- uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- aktivně se zapojuje do kulturního dění

Kompetence pracovní

- učitel klade důraz na plnění povinností a závazků
- žák využívá znalostí a zkušeností v zájmu vlastního rozvoje
- činí podložená rozhodnutí

Cílové zaměření předmětu

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa a tedy jako významného sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k anglickému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního a kulturního bohatství
- vnímání a postupné osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb a prožitků, ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného jazykového prostředí
- rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace - samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými prameny daného zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a kultivovaný cizojazyčný projev jako prostředek prosazení sebe sama

Očekávané výstupy za 2. stupeň

- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
- se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
- vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- reaguje na jednoduché písemné sdělení

Očekávané dílčí výstupy

6. ročník

- rozumí přiměřeným projevům našich i rodilých mluvčích
- dokáže vystihnout hlavní smysl jednoduchého sdělení
- rozumí pokynům učitele při práci ve třídě a dokáže na ně reagovat
- čte nahlas a foneticky správně přiměřeně jednoduché audio-orálně připravené texty
- orientuje se v obsahu jednoduchého textu
- vyhledává odpovědi na otázky
- recituje z paměti
- má základní poznatky o anglicky mluvících zemích
- umí sdělit základní informace o sobě, rodině a bydlišti
- písemně formuluje otázky a odpovědi na ně

7. ročník

- dokáže se orientovat v monologu, dialogu s malým počtem neznámých výrazů, jejich význam dokáže odhadnout

- dokáže postihnout hlavní smysl sdělení, včetně důležitých detailů
- rozumí přiměřeně obtížným souvislým sdělením
- rozumí konverzaci i několika osob
- umí vyhledat základní informace a myšlenky
- využívá slovníky
- má základní poznatky o anglicky mluvících zemích
- umí napsat stručný osobní dopis
- umí přednést krátkou zprávu nebo sdělení
- umí jednoduše vyjádřit svůj názor
- vhodně reaguje v běžných řečových situacích
- tvořivě se účastní rozhovoru dvou i více osob

8. ročník

- rozumí obsahu promluvy, chápe celkový obsah sdělení
- dokáže postihnout hlavní smysl sdělení včetně důležitých detailů
- dokáže se orientovat v monologu, dialogu s malým počtem neznámých slov, jejich význam dokáže odhadnout
- vyplní běžný formulář nebo dotazník
- čte širší okruh tištěných materiálů
- orientuje se v úryvcích autentických textů, převážně informativního charakteru
- je schopen domluvit si setkání, společný program, nakupovat různé zboží, jízdenky, vstupenky, apod.
- umí užívat jednoduché obraty, vyjadřující svolení, odmítnutí, radost, politování, omluvu, prosbu
- napíše osobní dopis, umí vyjádřit zážitky, dojmy, přání
- má všeobecný rozhled, který přispívá k formování vzájemného porozumění mezi zeměmi, k respektu a toleranci odlišných kulturních hodnot jiných národů

9. ročník

- rozumí souvislým projevům učitele
- odhaduje významy neznámých výrazů
- orientuje se v základních zeměpisných, hospodářských, společenskopolitických, kulturních a historických reáliích
- umí napsat stručný životopis
- vyplní běžný formulář a dotazník
- má všeobecný rozhled
- umí vyjadřovat vlastní názor
- umí reprodukovat vyslechnutý nebo přečtený text
- umí souvisle pohovořit na známá témata včetně základních reálií
- dokáže formulovat otázky a odpovídat na ně
- používá slovníky a jazykové příručky
- samostatně vede jednoduchý dialog
- pohotově, přirozeně a jazykově správně reaguje v dialogických situacích běžného života
- rozumí mono i dialogickým projevům rodilých mluvčích, pronášených v přirozeném tempu a obsahujících několik neznámých výrazů snadno odhadnutelných z kontextu

Učivo pro ročníky

- zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti

a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládnutí pravopisu slov osvojené slovní zásoby slovní zásoba a tvoření slov – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím

- práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas a zájmová činnost, osobní dopis, formulář, dotazník, kultura, sport, péče o zdraví, stravování, město, oblékání, nákupy, příroda, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, člověk a příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, sociokulturní prostředí,
- realie zemí příslušných jazykových oblastí a České republiky
- slovní zásoba a tvoření slov
- mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

6. ročník

- Předložky
- Základní společenské obraty a fráze
- Přivlastňovací pád
- Určování hodin a času
- Vyjádření přání a potřeb (want, need)
- Minulý čas slovesa to be a pravidelných sloves
- Přítomný čas prostý a průběhový
- Zájmena neurčitá, osobní, přivlastňovací
- Pádové tvary zájmen
- Přídavná jména
- Vyjádření povinnosti
- Příslowce frekvenční
- Rozkazovací způsob
- Množné číslo
- Vyjadřování schopnosti pomocí *Can*

7. ročník

- Stupňování přídavných jmen
- Žádání a poskytování osobních informací
- Instrukce k určení směru
- Popsání denních činností, zvyků
- Životní styl
- Popis lidí, charakteristika
- Popis minulé události
- Vyjádření množství
- Minulý čas
- Budoucí děj pomocí *Will* a *To Be Going To*
- Popsání každodenních zvyků a činností
- Sloveso *Have to* ve významu *Must*
- Přítomný čas průběhový pro budoucí děj
- Předpřítomný čas

8. ročník

- Čas přítomný prostý a průběhový

- Čas minulý prostý
- Čas minulý průběhový
- Vyjadřování budoucnosti pomocí *Will, To Be Going To* a přítomného průběhového času
- Modální slovesa
- Stupňování přídavných jmen
- Předložky místa a času
- Předpřítomný čas
- Vztažná zájmena
- Vztažné věty
- Popis osoby, místa a času
- Popis povolání
- Základní matematické pojmy a operace
- Tvoření slov

9. ročník

- Minulý, přítomný, budoucí čas
- Předpřítomný čas
- Slovesa smyslového vnímání
- Zájmena
- Tázací dovětky
- Popis obrázku
- Telefonní rozhovory
- Podmínková souvětí reálná
- Podmínková souvětí nereálná
- Příslovce času
- Modální slovesa
- Části těla
- Význačné osobnosti z oblasti vědy, umění, historie, politiky, sportu

Průřezová témata v ročnících

Průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.2.2.	6.	Základní společenské obraty a fráze
	1.2.4.	7.	Orientace v monologu, dialogu
		8.	Schopnost domluvit si setkání
		9.	Odhad neznámých výrazů v textu
VDO	2.4.	9.	Historie a současnost anglických mluvících zemí
VMEGS	3.1.	6.	Základní poznatky o anglicky mluvících zemích
	3.2.	7.	Poznatky o anglicky mluvících zemích
		8.	Anglicky mluvící země
	3.3.	9.	Angličtina v EU
MkV	4.1.	6.	Tradice anglicky mluvících zemích
		7.	Svátky v anglicky mluvících zemích
	4.2.	7.	Porozumění konverzaci několika osob
		8.	Historie anglicky mluvících zemí
	4.4.	8.	Svátky v anglicky mluvících zemích
	4.5.	9.	Pohotová reakce na dialog
EV	5.3.	8.	Zvířata a rostliny

MV	6.2.1.	6.	E-mail projekt
		7.	E-mail projekt
	6.2.2.	9.	Evropský den jazyků

Německý jazyk

2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět Německý jazyk je od školního roku 2013/14 vyučován jako povinný předmět – druhý cizí jazyk od 7. ročníku. Hodinová dotace – 2 hodiny týdně v 7., 8. a 9. ročníku.

b) obsahové vymezení

Výuka Německého jazyka přispívá k chápání a objevování skutečností, poskytuje jazykový základ pro komunikaci žáků v rámci Evropy a světa. Cizí jazyk snižuje jazykové bariéry a umožňuje poznávat život lidí a kulturní tradice. Také prohlubuje mezinárodní porozumění. Žáci na konci devátého ročníku dosahují úrovně A1.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá ve třídě, v jazykové učebně, v učebně PC.

d) metody a formy práce

Výuka probíhá formou skupinové práce, střídá se poslech, četba, reprodukce textu písemná i ústní, samostatná práce, práce se slovníkem, práce na PC. K procvičování slouží různé hry, soutěže, výukové programy na PC apod.

e) propojení s ostatními předměty

Německý jazyk je propojen s Českým jazykem (německá literatura), Zeměpisem (německy mluvící země), Dějepisem, Přírodopisem a Hudební výchovou.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- problémů při komunikaci v němčině žák je veden k tomu, aby byl schopen komunikovat v německém jazyce
- propojuje probraná témata a jazykové jevy
- samostatně vyhledává nástroje k odstraňování

Kompetence k řešení problémů

- žák řeší jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí
- nebojí se mluvit německy s cizím člověkem
- naučí se opsat obsah myšlenky, má-li malou slovní zásobu

Kompetence komunikativní

- žák porozumí jednoduchému sdělení v německém jazyce
- umí zformulovat jednoduché myšlenky německy

- rozumí jednoduchým větám i přiměřenému textu v německém jazyce
- využívá dovednosti osvojené v německém jazyce k navázání kontaktu

Kompetence sociální a personální

- žák umí v jednoduchých situacích vyžádat a poskytnout pomoc, radu
- dodržuje v německy mluvícím prostředí zásady slušného chování
- spolupracuje ve skupině

Kompetence občanské

- žák získává představu o zvycích v německy mluvících zemích a porovnává je se zvyky našimi
- umí srovnávat ekologické a environmentální otázky týkající se německy mluvících zemí a České republiky

Kompetence pracovní

- žák samostatně pracuje se slovníkem
- využívá německého jazyka k získávání informací z různých oblastí

Cílové zaměření předmětu

- chápání jazyka jako historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku
- získávání jazykového základu pro komunikaci v rámci integrované Evropy a světa
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí
- zvládnutí samostatného získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s cizojazyčným materiálem
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a při komunikaci s cizinci

Očekávané výstupy za 2. stupeň

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášena pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenní tematice
- se zapojí do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá
- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Očekávané dílčí výstupy

7. ročník

- seznamuje se s novým předmětem
- vyslovuje a čte nahlas foneticky správně
- osvojuje si základní slovíčka
- rozumí jednoduchým každodenním pokynům
- umí pojmenovat členy rodiny
- reprodukuje jednoduché rozhovory
- umí jednoduše popsat věci, osoby a zvířata

8. ročník

- žák rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu
- naučí se pracovat se slovníkem
- napíše základní údaje o své osobě, rodině
- umí používat číslovky do 100
- reprodukuje složitější rozhovory
- umí komunikovat při cestování
- rozumí pokynům a umí na ně reagovat
- vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby

9. ročník

- žák rozumí známým každodenním výrazům, jednoduchým větám a běžným frázím
- rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, umí v něm vyhledat potřebnou informaci a odpověď na otázku
- umí pracovat s dvojjazyčným slovníkem
- sdělí ústně i písemně základní údaje o běžných každodenních situacích
- vyplní základní údaje do formulářů
- reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace
- napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět

Učivo pro ročníky

7. ročník

- Abeceda
- Mezinárodní slova
- Dny v týdnu
- Pozdravy, běžná německá jména
- Číslovky 0 až 20
- Barvy
- Stavba věty
- Rodina
- Zájmena mein, dein
- Časové údaje
- Škola, školní potřeby
- Určitý, neurčitý člen

8. ročník

- Volný čas
- Časování sloves
- E- mail, dopis
- Práce se slovní zásobou
- 4. pád podstatných jmen
- Zvířata
- Zajímavosti německy mluvících zemí
- Předložky in, um
- Číslovky do 100
- Hodiny
- Měsíce
- Roční období
- Svátky
- Reprodukce textu
- Výlety
- Dopravní prostředky

9. ročník

- Domov, popis pokoje
- Časování sloves
- Výlety
- Vybrané předložky se 3. a 4. pádem
- Nakupování
- Jídlo
- Číslovky větší než 100
- Denní program
- Vybraná nepravidelná slovesa
- Lidské tělo
- Zdraví
- Obec
- Počasí
- Oblékání
- Příroda
- Povolání

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1. 2. 3.	8. 9.	E-mail, dopis Nakupování
VMEGS	3. 1.	7. 8.	Pozdravy, německá jména Zajímavosti německy mluvících zemí
MkV	4. 2.	7.	Rodina
EV	5. 4.	8. 9.	Domácí zvířata Příroda
MV	6. 2. 1.	8.	E-mail, dopis

Ruský jazyk

2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět Ruský jazyk je od školního roku 2013/14 vyučován jako povinný předmět – druhý cizí jazyk od 7. ročníku. Hodinová dotace – 2 hodiny týdně v 7., 8. a 9. ročníku.

b) obsahové vymezení

Ruský jazyk je důležitý cizí jazyk. Předmět rozvíjí schopnosti žáků dorozumět se tímto jazykem v běžných situacích. Hodiny jsou zaměřeny na nácvik porozumění mluvenému slovu, na zvukové a grafické podoby jazyka a na základy gramatiky. Jsou využívány jednoduché říkanky, písně, básně, nacvičování dialogů a konverzace. Ruský jazyk stále více proniká do podvědomí mladých lidí, protože si uvědomují význam Ruska na mezinárodním poli v oblasti politiky a zejména ekonomiky.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá ve třídách, v jazykové učebně, v učebně s interaktivní tabulí, případně v počítačové učebně.

d) metody a formy práce

Ve vyučovací hodině je kromě výkladu, poslechu, četby, procvičování gramatiky, dialogů, reprodukce textů v písemné i ústní formě kladen důraz i na samostatnou práci žáků, práci se slovníkem i jiné vyhledávání informací. Součástí výuky jsou soutěže, hry, recitace, zpěv, výukové programy PC a různé krátkodobé projekty.

e) propojení s ostatními předměty

Ruský jazyk je spjat s Českým jazykem, Anglickým jazykem, Zeměpisem, Dějepisem, Hudební výchovou a Výtvarnou výchovou.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- učitel pomáhá vytvářet pozitivní vztah k učení
- vede žáky k vyhledávání a třídění informací
- zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků
- žák využívá vhodné způsoby a metody pro efektivní učení
- vyhledává a třídí informace, propojuje získané poznatky do širších celků

Kompetence k řešení problémů

- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- vede žáky k plánování postupů
- žák je schopen pochopit problém
- žák vyhledává informace k řešení problému

Kompetence komunikativní

- učitel zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- vede žáky k výstižné argumentaci

- žák komunikuje na odpovídající úrovni
- naslouchá promluvám druhých lidí a vhodně na ně reaguje
- rozumí různým typům textů a záznamů

Kompetence sociální a personální

- učitel vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- dodává žákům sebedůvěru
- žák spolupracuje ve skupině
- podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu
- v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém

Kompetence občanské

- učitel zadává úkoly způsobem, který vylučuje, aby jeden žák pracoval za ostatní
- motivuje žáky k prozkoumání názorů lišících se od jeho vlastních
- žák respektuje názory ostatních, váží si jejich vnitřních hodnot

Kompetence pracovní

- žák je schopen efektivně si zorganizovat svou práci

Cílové zaměření předmětu

- chápání ruského jazyka jako nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- postupné osvojování ruského jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření potřeb

Očekávané výstupy za 2. stupeň

- žák rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat
- žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat
- žák rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci
- žák vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času dalších osvojovaných témat
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Očekávané dílčí výstupy

7. ročník

- rozlišuje měkkou a tvrdou výslovnost ruských slov

- rozlišuje slovní přízvuk, intonaci ve větě, ve srovnání z češtinou
- zvládá jednoduchou komunikaci
- dokáže správně vyslovovat jednotlivé hlásky
- čte jednoduchý text
- dokáže zapsat písmena a slova v azbuce
- dokáže poskytnout základní informace o sobě a o své rodině
- sdělí, jak se kdo jmenuje
- uvědomuje si správné čtení vlastních jmen
- tvoří jednoduchá písemná sdělení
- porozumí jednoduché konverzaci
- reaguje na jednoduché pokyny
- rozlišuje slovní zásobu
- pozdraví při setkání a loučení
- vyjmenuje barvy
- rozezná číslovky 1 – 20
- využívá slovník
- čte a překládá jednoduchý text

8. ročník

- píše v azbuce
- čte jednoduché texty v azbuce, reprodukuje jejich obsah, čte se správnou výslovností, intonací a přízvukem
- používá slovník
- přednese jednoduché básničky a říkanky
- dokáže poděkovat a vyjádřit omluvu
- rozlišuje slovní zásobu
- vyjmenuje dny v týdnu
- vyjmenuje měsíce a roční období
- zapíše a přečte datum
- rozezná číslovky 20 – 1000
- zvládne časování sloves
- uvědomuje si správné oslovení v ruštině (1. pád)
- dokáže podle mapy popsat geografické jevy Ruska

9. ročník

- píše v azbuce, čte v azbuce se správnou výslovností
- rozumí frázím a výrazům, které se vztahují k základním lidským potřebám
- dokáže reagovat na dotazy o rodinných a příbuzenských vztazích
- dokáže získat jednoduché informace o cestování
- dokáže porozumět mluvčímu natolik, aby vyhověl konkrétním potřebám
- dokáže porozumět jednoduchým receptům
- zvládne popsat sebe nebo kamaráda
- má dostačující slovní zásobu k tomu, aby fungoval v běžném denním styku
- dokáže psát krátké sdělení
- dokáže komunikovat v obchodě, restauraci, vyžádá si informace o množství, počtu, cenách
- rozumí jednoduchým dopisům
- vede rozhovory o svých zájmech, dovede o nich vyprávět
- umí popsat rodinu, okolí, známé reálie
- seznámení se s dalšími ruskými reáliemi

Učivo pro ročníky

7. ročník

- poslech nahrávky jednotlivých dialogů
- porozumění textu
- poslech a nácvik jednotlivých fonetických jevů odlišných od češtiny
- nácvik intonace
- čtení víceslabičných slov
- čtení vět se správnou intonací
- opakovaný poslech dialogů spolu se sledováním jejich grafické podoby v učebnici
- hlasité čtení dialogických textů
- nácvik psaní písmen azbuky
- elementární poznatky z gramatiky
- ruské reálie - jídlo

8. ročník

- souhrnné opakování azbuky
- opakování slovní zásoby a mluvnice
- shrnutí a opakování pravidel čtení
- Zásady osobní, intimní a duševní hygieny
- rozšíření slovní zásoby k jednotlivým tématům
- časové údaje – hodiny, týden, měsíc, roční období
- základní číslovky – 20 - 1000
- časování sloves, minulý čas
- zvrtná slovesa
- přídavná jména
- skloňování zájmen kmo, rmo (kto, čto)
- řadové číslovky
- pravopis částice ne u sloves
- čtení předložek se slovy
- intonace věty tázací a rozkazovací
- tvůrčí čtení – četní s doplňováním
- ruské reálie – mapa Ruska, sousední země, historie Ruska, P.J.Čajkovský

9. ročník

- dialogy (záliby, rodiče, budoucí povolání, cestování, život v Evropě, nakupování – obchod, restaurace, jídlo, čas, počasí)
- skloňování podstatných jmen
- slovesa – čas
- časování sloves
- skloňování zájmen
- přídavná jména
- rozšiřování slovní zásoby
- práce se slovníkem
- ruské reálie – Moskva, svátky

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	7.	psaná a fonetická podoba jazyka

	1.1.2.	7.,8.,9.	seznamování, prosba, poděkování, pozdrav
	1.1.4.	9.	schopnost domluvit se při setkání
	1.2.3.	7.,8.,9.	dialog
VDO	2.4.	9.	ruské reálie – historie a současnost
VMEGS	3.1.	7.	základní poznatky o Rusku
	3.2.	7.	geografická podoba Ruska
MkV	4.1.	9.	svátky a tradice Ruska
	4.2.	8.,9.	porozumění v dialogu a konverzaci osob
	4.5.	9.	reakce na dialog
EV	5.3.	7.	přírodní podmínky
		8.	Rusko
MV	6.2.1.	7.	projekt – Moje rodina
		8.	projekt – carské Rusko
		9.	projekt - Moskva

Španělský jazyk

2.stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět Španělský jazyk je od školního roku 2016/2017 vyučován jako povinný předmět – druhý cizí jazyk od 7. ročníku. Hodinová dotace – 2 hodiny týdně v 7., 8., 9.ročníku.

b) obsahové vymezení

Výuka Španělského jazyka poskytuje jazykový základ pro komunikaci žáků v rámci Evropy i světa, např. Latinské Ameriky. Znalost cizího jazyka umožňuje poznávání cizích kultur a zemí. Hodiny jsou zaměřeny na porozumění mluvenému slovu, konverzaci a na základy gramatiky.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá ve třídě, učebně PC.

d) metody a formy práce

Ve vyučování se využívá výklad, poslech, procvičování gramatiky pomocí rozhovorů i písemných cvičení, rozhovorů, práce se slovníkem, práce na PC, samostatná práce žáků, poslech. Ve vyšších ročnících také tématické projekty žáků při skupinové práci.

e) propojení s ostatními předměty

Španělský jazyk je propojen s Českým jazykem, Dějepisem, Zeměpisem, Hudební výchovou.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žáci si od první vyučovací hodiny osvojují efektivní strategie vedoucí k zvládnutí cizího jazyka

- žáci se postupně učí, aby si poznatky získané ve škole prohlubovali při práci doma
- jsou systematicky vedeni ke správné orientaci v učebnicích a dalších materiálech - slovníky, čítanky, doplňkové texty, časopisy

Kompetence k řešení problémů

- učí se pracovat s různými typy cvičení
- vyhledává informace z různých zdrojů, vyhodnocovat je a zpracovávat

Kompetence komunikativní

- žákům je vytvářeno dostatečné množství komunikativních situací, aby byli "nuceni" vyjadřovat samostatně svůj názor, svoje mínění, myšlenky
- plánovitý a systematický rozvoj psaní žáků navazuje na počáteční rozvoj mluveného projevu
- žáci mají velký prostor pro nácvik poslechu s porozuměním
- žáci se seznamují s velmi jednoduchými autentickými texty dětí ze španělsky mluvících zemí

Kompetence sociální a personální

- od počátku jsou do výuky zařazovány všechny formy práce a efektivně střídány – žák zvládá práci samostatnou, ve dvojici i ve skupinách, frontální výuku
- žáci si shromažďují své písemné projevy, literární pokusy, miniprojekty a sami sledují svůj vývoj a pokroky.

Kompetence občanské

- žáci si prostřednictvím cizího jazyka uvědomí i vlastní identitu, žáci seznamují cizince se svou zemí, s památkami, kulturou, s městem, v němž žijí, se školou, rodinou
- žáci získávají představu o zvycích a kulturních tradicích ve španělsky mluvících zemích

Kompetence pracovní

- žáci samostatně pracují se slovníkem
- žáci pracují systematicky a cílevědomě

Cílové zaměření předmětu

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa
- vnímání a osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací
- využití jazyka k mezilidské komunikaci a rozvíjení pozitivního vztahu ke komunikaci

Očekávané výstupy za 2. stupeň

Poslech s porozuměním

- žák rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- žák rozumí slovům a jednotlivým větám, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně, pokud jsou věnovány osvojovaným tématům

- žák rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech

Mluvení

- žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů
- žák sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se rodiny, města, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- žák odpovídá na základní otázky dle osvojovaných základních témat, dokáže také tyto otázky formulovat

Čtení s porozuměním

- žák rozumí jednoduchým informačním pokynům a orientačním nápisům
- žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- žák rozumí krátkému jednoduchému textu s vizuální oporou a vyhledá v něm požadovanou informaci

Očekávané dílčí výstupy

7. ročník

- žák rozumí jednotlivým jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a reaguje na ně
- žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu
- žák je seznámen se zvukovou podobou jazyka
- žák rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování
- žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů

8. ročník

- žák rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat
- žák rozumí slovům i větám pronášeným pomalu a s pečlivou výslovností, umí na ně reagovat
- žák rozumí slovům se kterými se v rámci tématických okruhů setká
- žák rozumí otázkám týkajícím se základních osobních údajů
- žák rozumí pokynům učitele
- žák se zapojí do složitějších rozhovorů

9. ročník

- žák rozumí informačním nápisům a orientačním pokynům
- žák rozumí slovům a větám, které se vztahují k základním tématům
- žák rozumí krátkému textu, pokud má k dispozici vizuální podporu,
- žák umí v daném textu vyhledat požadovanou informaci
- žák porozumí otázkám ohledně jeho samotného, jeho rodiny, školy, žák umí na otázky odpovídat

Učivo pro ročníky

7. ročník

Představení se

- španělská abeceda
- výslovnost
- pořadí podstatných a přídavných jmen
- rod a číslo podstatných jmen, členy

- 1.pád osobních zájmen
- časování slovesa „ser“
- časování sloves s koncovkou „ar“
- časování slovesa „llamarse“
- předložky „en“, „de“
- pořádek slov (slovosled)
- 4.pád

Rodina

- časování slovesa „estar“
- užití sloves „ser“, „estar“
- slovesa s koncovkou „er“
- slovesa s koncovkou „ir“
- nepravidelné sloveso „tener“
- předložky „con“, „para“
- číslovky 0 - 50

8. ročník

Volný čas

- slovesa s dvojhláskou pod přízvukem
- slovesa se změnou kmenové samohlásky
- použití slovesa „querer“, „poder“
- použití sloves „querer“, „gustar“
- nepravidelná slovesa „decir“, „ir“, „salir“
- 3. pád osobních zájmen
- předložky „para“, „a“

Bydliště

- použití sloves „ser“, „estar“, „hay“
- číslovky 50 – 100
- *tohle* nebo *tamto*, *tady* nebo *tam*

9. ročník

Doprava ve městě

- použití „hay que“ a „tener que“
- číslovky 100 – 1000
- tázací slova s předložkou

Nákupy

- stupňování přídavných jmen
- 4.pád osobních zájmen
- vztažné zájmeno „que“
- nepravidelná slovesa „conocer“, „dar“

Denní harmonogram

- vyjádření času
- vyjádření data
- blízká budoucnost „ir a+ infinitiv“

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
MkV	4.1	9.	svátky španělské a české (denní harmonogram)

OSV	1.1.1	8. 7.	typické španělské domy (bydliště) pozdrav, představení se (představení se)
-----	-------	----------	---

4.2 Matematika a její aplikace

Tato vzdělávací oblast je tvořena vyučovacím předmětem Matematika.

Matematika

1. stupeň - 1. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Matematika se vyučuje v prvním ročníku 4 hodiny týdně a ve druhém a třetím ročníku 5 hodin týdně.

b) obsahové vymezení

Matematika poskytuje žákům vědomosti a dovednosti potřebné pro orientaci v praktickém životě a je založena především na aktivních činnostech. Rozvíjí intelektuální schopnosti žáků, jejich paměť, představivost, tvořivost, abstraktní myšlení a schopnost logického úsudku.

Vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

1/ *čísla a početní operace* (získávání číselných údajů, osvojení aritmetických operací)

2/ *závislosti, vztahy a práce s daty* (rozpoznávání a uvědomění si určitých typů změn a závislostí, jejich analyzování z tabulek, diagramů a grafů)

3/ *geometrie v rovině a prostoru* (určování a znázorňování geometrických útvarů a modelování reálných situací, zkoumání tvarů a prostoru)

4/ *finanční gramotnost* (seznámení se světem financí na elementární úrovni, orientace v základních formách vlastnictví; použití peněz v běžných situacích)

c) organizační vymezení

Žáci pracují během vyučovací hodiny ve třídě.

d) metody a formy práce

V hodinách matematiky nejčastěji uplatňujeme metodu výkladu a vysvětlování, práci s učebnicí a s pracovním sešitem, rozhovor, názornou ukázkou, samostatnou práci, skupinové vyučování, projektové vyučování, problémové vyučování a metodu kritického myšlení.

Výuku finanční gramotnosti realizujeme také prostřednictvím inscenačních metod (hraní rolí prodavač- zákazník)

e) propojení s ostatními předměty

Matematika je úzce spjata s Prvoukou, Českým jazykem, Tělesnou výchovou a Pracovními činnostmi.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- učí se přesně a stručně vyjadřovat užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh

- rozvíjí abstraktní, exaktní, kombinatorické a logické myšlení k věcné a srozumitelné argumentaci
- má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok
- podílí se na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- učitel vede žáky k ověřování výsledků a stanovuje dílčí vzdělávací cíle v souladu s cíli vzdělávacího programu

Kompetence k řešení problémů

- učí se rozvíjet důvěru ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k sebekontrolě, k systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti
- učí se provádět rozbor problémů a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu, vyhodnocování správnosti výsledků
- učitel vede žáky k plánování úkolů a postupů, zařazuje metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- učitel podle potřeby žákům v činnostech pomáhá, pracuje s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení, dodává žákům sebedůvěru
- učí se používat peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze

Kompetence komunikativní

- učí se přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky
- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů, vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- učitel vede žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu

Kompetence sociální a personální

- žák je veden ke kritickému usuzování, srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů, ke kolegiální radě a pomoci, učí se pracovat v týmu
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch, podněcuje žáky k argumentaci
- učitel hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Kompetence občanské

- při zpracovávání informací je žák veden ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení
- učí se hodnotit svoji práci a práci ostatních, je veden k ohleduplnosti a taktu
- učí se vnímat složitosti světa
- učitel podle potřeby žákům v činnostech pomáhá a umožňuje jim, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky

Kompetence pracovní

- žák je veden k vytváření zásoby matematických nástrojů pro řešení reálných situací v životě
- učí se využívat matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech
- učitel vede žáky ke správným způsobům užití vybavení, techniky a pomůcek

Cílové zaměření předmětu

- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických algoritmů
- rozvíjení logického myšlení prostřednictvím řešení matematických problémů
- vytváření zásoby matematických nástrojů(početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a její efektivní využití
- provádění rozboru problému a plán řešení, odhadování výsledků, volba správného postupu k vyřešení problému
- přesné a stručné vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových úloh
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti, soustavná sebekontrola, rozvíjení vytrvalosti a přesnosti

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 1. období

- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace
- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- popisuje jednoduché závislosti z praktického života
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel
- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa, nachází v realitě jejich reprezentaci
- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině
- rozlišuje hodnoty českých mincí a bankovek
- odhaduje celkovou cenu nákupu ,na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů
- uvědomuje si rozdíl mezi základními formami vlastnictví
- rozlišuje mezi hotovostní a bezhotovostní platbou,
- zná elementární finanční pojmy

Očekávané dílčí výstupy

1. ročník

- počítá prvky daného konkrétního souboru, vytváří konkrétní soubor s daným počtem prvků (do 20-ti)
- zná číslice 1 až 20, umí je napsat a přečíst
- seznamuje se s významem méně, více, první, poslední, větší, menší apod.
- seřadí čísla podle velikosti
- zakreslí čísla do 20 na číselnou osu
- používá matematické symboly +, -, =, <, >
- zapisuje, čte a řeší příklady na sčítání a odčítání do 20 bez přechodu přes desítku
- používá sčítání a odčítání při řešení praktických situací
- provádí rozklad na desítky a jednotky

- pozná mince v hodnotě do 20 korun a počítá s nimi, dovede realizovat jednoduchý nákup, zkontroluje si vrácené peníze
- řeší jednoduché slovní úlohy
- rozlišuje a pojmenovává jednoduché geometrické útvary
- modeluje jednoduché geometrické útvary v rovině
- pozná geometrická tělesa (krychle, koule)
- geometrické útvary třídí podle tvaru, velikosti, barev
- orientuje se v prostoru (nahore, dole, před, za apod.)
- seznamuje se se značkou pro litr, kilogram, metr, korunu

2. ročník

- zapisuje a řeší příklady na sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes desítku počítá prvky daného konkrétního souboru, vytváří konkrétní soubor s daným počtem prvků do 100
- zapíše a přečte čísla do 100
- zakreslí čísla do 100 na číselnou osu
- porovnává čísla do 100, umí je seřadit vzestupně i sestupně
- sčítá a odčítá čísla do 100
- seznamuje se s významem závorek
- počítá příklady se závorkami
- pokouší se provádět zápis slovní úlohy
- řeší slovní úlohy s výpočty do 100
- seznámí se s principem násobilky v oboru do 50
- násobí a dělí v oboru násobitek 2, 3, 4, 5
- užívá násobení a dělení v praktických situacích
- zná symboly pro násobení a dělení
- pozná rozdíl mezi mincemi a bankovkami
- seznámí se s mincemi a bankovkami v hodnotě do sta korun
- počítá s mincemi a bankovkami v hodnotě do 100 korun, porovnává ceny výrobků, odhaduje celkovou platbu, rozhoduje se při výběru zboží podle ceny a kvality
- připraví si pomůcky na rýsování (tužka, pravítko)
- seznámí se s pojmy bod, přímka, úsečka, čára
- narýsuje přímku, lomenou čáru, úsečku dané délky,
- pozná rozdíl mezi přímkou, přímou a křivou čarou
- porovnává úsečky podle velikosti
- změří úsečku na centimetry
- pozná a modeluje geometrická tělesa (krychli, kvádr, koule, válec)
- čte časové údaje na různých typech hodin
- seznámí se s časovými jednotkami (hodina, minuta, sekunda)
- orientuje se v čase
- sleduje jednoduché závislosti na čase

3. ročník

- násobí a dělí v oboru malé násobilky
- řeší slovní úlohy s pomocí malé násobilky
- určuje neúplný podíl a zbytek v jednoduchých případech
- násobí pamětně dvojciferné číslo jednociferným v jednoduchých případech
- čte a sestavuje tabulky násobků
- seznamuje se s užitím tabulkových zápisů v praxi
- sčítá a odčítá dvojciferná čísla z paměti
- sčítá a odčítá dvojciferná čísla písemně

- zapíše a přečte čísla do 1 000
- porovnává, seřazuje vzestupně a sestupně čísla do 1 000
- zakreslí čísla do 1 000 na číselné ose
- sčítá a odčítá z paměti i písemně v oboru do 1 000
- snaží se provádět kontrolu výpočtu
- pokouší se provádět předběžný odhad výsledku řešení
- řeší slovní úlohy v oboru do 1 000
- pokouší se řešit slovní úlohy vedoucí k více řešením
- seznámí se se zaokrouhlováním na desítky a stovky
- zná význam symbolu =, seznamuje se s řešením jednoduché rovnice
- seznámí se s jednotkami délky mm, cm, dm, m
- jednotky délky používá k měření, pokouší se převádět jednotky délky
- změří rozměry geometrických útvarů (úsečka, čtverec, obdélník apod.) a vyjádří je ve vhodných jednotkách
- pokouší se provádět odhad délky vzdálenosti
- narýsuje a označí bod, přímkou, polopřímku, úsečku
- určuje obvod jednoduchého obrazce sečtením délek jeho stran
- seznámí se s pojmem opačná polopřímka
- pozná rozdíl mezi kružnicí a kruhem
- seznámí se s pojmem průsečík a umí ho určit
- pozná jehlan a kužel
- využívá násobilku při realizaci nákupů
- rozlišuje hotovostní a bezhotovostní platby, pozná platební kartu
- vede si jednoduchý přehled svých příjmů a výdajů, a sestavuje si týdenní a měsíční rozpočet
- ví, jak má postupovat při reklamaci zboží

Učivo pro ročníky

1. ročník

- Počítání do dvaceti bez přechodu přes desítku
- Jednoduché slovní úlohy
- Orientace v prostoru
- Jednotky
- Peníze, obchod

2. ročník

- Počítání do dvaceti s přechodem přes desítku
- Počítání do sta
- Slovní úlohy
- Násobení a dělení do 50
- Mince a bankovky, praktické použití mincí a bankovek
- Rýsování úseček a měření jejich délek
- Orientace v čase

3. ročník

- Násobení a dělení do 100
- Počítání v oboru do 1 000
- Slovní úlohy
- Jednoduché rovnice
- Jednotky délky

- Rovinné obrazce
- Bezhotovostní platby, platební karta
- Moje hospodaření s penězi

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	1.	Počítání do dvaceti bez přechodu přes desítku
		2.	Počítání do dvaceti s přechodem přes desítku, Počítání do sta
		3.	Rýsování úseček a měření jejich délek
	1.1.3.	1.	Násobení a dělení do 100
		2.	Počítání v oboru do 1000
		3.	Peníze, obchod
VMEGS	3.2.	2.	Mince a bankovky, praktické použití mincí a bankovek
		3.	Praktické použití mincí a bankovek
		3.	Bezhotovostní platby, platební karta
		3.	Moje hospodaření s penězi
			Slovní úlohy

1. stupeň - 2. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 5 hodin týdně ve 4. i 5. ročníku.

b) obsahové vymezení

Vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy :

1/ čísla a početní operace - osvojení aritmetických operací ve třech složkách :

- dovednost provádět operaci

- algoritmické a významové porozumění

- získávání číselných údajů, seznámení se s pojmem proměnná

2/ závislosti, vztahy a práce s daty - rozpoznávání a uvědomění si určitých typů změn a závislostí, jejich analyzování z tabulek, diagramů a grafů

3/ geometrie v rovině a prostoru - určování a znázorňování geometrických útvarů a modelování reálných situací, zkoumání tvarů a prostoru

5/ finanční gramotnost – orientace v základních formách vlastnictví, využití peněz v běžných situacích

4/ nestandardní aplikační úlohy a problémy - uplatňování logického myšlení, řešení problémových situací a úloh z běžného života se zaměřením na finanční záležitosti, řešení rodinného rozpočtu a finanční plánování rodinných akcí

c) organizační vymezení

Žáci z každého ročníku pracují během vyučovací hodiny ve třídě nebo v počítačové učebně a využívají k učení různé formy práce. Během hodiny učitel a žáci používají všechny dostupné vyučovací pomůcky.

d) metody a formy

Frontální, skupinová, projektová, individuální, výklad, práce s knihou, samostatná práce, skupinová práce, práce s PC, srovnávací opakování. Výuku finanční gramotnosti realizujeme také prostřednictvím inscenačních metod (hraní rolí, modelové rodiny) a metod situačních (řešení problémů z běžného života)

e) propojení s ostatními předměty

Vyučovací předmět Matematika a její aplikace je spjat s předmětem Vlastivěda a Přírodověda.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- přesně a stručně vyjadřuje a užívá mat. jazyka včetně symboliky
- provádí rozborů a zápisy při řešení úloh a zdokonaluje grafický projev
- rozvíjí abstraktní, exaktní, kombinatorické a logické myšlení k věcné
- a srozumitelné argumentaci

Kompetence k řešení problémů

- učí se rozvíjet důvěru ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh
- učí se sebekontrolu, systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti
- provádí rozborů problémů a plánu řešení, odhadování výsledků, volí správný postup
- vyhodnocuje správnost výsledků
- učí se porozumět hospodaření domácnosti včetně praktických dovedností spojených s rozpočtem domácnosti

Kompetence komunikativní

- učí se přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky
- formou dialogické hry se učí osvojit si pojmy ze světa financí

Kompetence sociální a personální

- kriticky usuzuje, srozumitelně a věcně argumentuje prostřednictvím řešení matematických problémů
- učí se kolegiální radě a pomoci
- pracuje v týmu

Kompetence občanské

- zpracovává informace
- je veden ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení
- hodnotí svoji práci a práci ostatních
- je veden k ohleduplnosti a taktu
- vnímá složitosti světa
- uvědomuje si nutnost dělby práce v rodině i společnosti a respektuje rozdílné finanční možnosti lidí

Kompetence pracovní

- vytváří zásoby matematických nástrojů pro řešení reálných situací v životě
- využívá matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech

Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a pozorování velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvoji žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojování si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizaci reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledku, volbě správného postupu k řešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, provádění rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protikladů
- orientace v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 2. období

- žák využívá při pamětném i písemném počítání komunikativnost a asociativnost sčítání a násobení
- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- vyhledává, sbírá a třídí data

- čte a sestavuje jednoduché tabulky a grafy
- narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce
- sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- sestrojí rovnoběžky a kolmice
- určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
- rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru
- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky
- orientuje se v základních finančních pojmech (úspory, úroky, půjčky, banka, nájemné)
- používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze
- vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
- porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

Očekávané dílčí výstupy

4. ročník

- žák zapisuje a čte čísla do 100 000
- sčítá a odčítá z paměti i písemně do 100 000
- zaokrouhluje na tisíce
- orientuje se na číselné ose do 100 000
- ovládá pamětné dělení se zbytkem v oboru malé násobilky
- násobí písemně jednociferným a dvouciferným činitelem
- písemně dělí jednociferným dělitelem
- sčítá, odčítá, násobí a dělí na kalkulátoru
- používá kalkulátor ke kontrole
- zná jednotky hmotnosti, délky, objemu a času
- převádí jednotky hmotnosti a délky
- řeší jednoduché a složené slovní úlohy
- provádí zkrácený zápis s neznámou
- pracuje s kružítkem
- narýsuje trojúhelník, čtverec, obdélník, kružnici
- sestrojí trojúhelník ze tří stran
- pozná a umí narýsovat pravoúhlý trojúhelník
- narýsuje kolmici, rovnoběžky, různoběžky
- určuje vzájemnou polohu přímek v rovině, souřadnice bodu ve čtvercové síti
- odečítá hodnoty z diagramu
- vlastními slovy vyjádří, co znamená, že je banka správce peněz
- zkontroluje, kolik peněz je vráceno při placení
- porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi
- sestaví jednoduchý osobní rozpočet
- uvede příklady základních příjmů a výdajů domácnost
- vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou zlomkem na příkladech z běžného života

- vyjádří celek z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny
- porovná zlomky se stejným jmenovatelem

5. ročník

- žák zapisuje a čte čísla do 1 000 000
- orientuje se na číselné ose v oboru do milionu
- sčítá a odčítá z paměti i písemně do milionu
- násobí deseti, stem, tisíci
- zaokrouhluje na tisíce, desetitisíce a statisíce
- násobí písemně trojčiferným činitelem
- dělí jednociferným i dvouciferným dělitelem
- řeší slovní úlohy v oboru do milionu
- převádí jednotky času a objemu
- vyhledává údaje v jízdním řádu a řeší slovní úlohy s časovými údaji
- pracuje s údaji v cenících apod.
- zná římské číslice I až X, L, C, D, M
- čte číslo kapitoly a letopočet
- zná pojem zlomek
- pozná a vyznačuje polovinu, třetinu, čtvrtinu
- zná pojmy rovina, polorovina, trojúhelník pravoúhlý, rovnoramenný, rovnostranný
- sestrojí obecný, pravoúhlý, rovnoramenný, rovnostranný trojúhelník, čtverec, obdélník
- změří a vypočítá obvod trojúhelníku a čtyřúhelníku
- pozná a pojmenuje čtyřúhelníky
- zapisuje, používá data z grafu ve čtvercové síti
- vypočítá obsah čtverce a obdélníka
- dbá na přesnost a čistotu rýsování
- na příkladu vysvětlí, jak reklamovat zboží
- umí objasnit, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší (menší) než výdaje
odhadne a spočítá výdaje na výlet, útratu v restauraci, dovolenou
- žák sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem (poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny) pomocí názorných obrázků a tyto početní operace zapisuje
- vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou desetinným číslem na příkladech z běžného života
- přečte, zapíše, znázorní desetinná čísla v řádu desetin a setin na číselné ose, ve čtvercové síti nebo v kruhovém diagramu
- znázorní na číselné ose, přečte, zapíše a porovná celá čísla v rozmezí -100 až $+100$
- nalezne reprezentaci záporných čísel v běžném životě

Učivo pro ročníky

4. ročník

- Počítání do 100 000
- Sčítání a odčítání v oboru do 100 000
- Násobení a dělení v oboru do 1 000 000
- Práce s kalkulátorem
- Jednotky délky, hmotnosti, objemu a času
- Zlomky
- Slovní úlohy
- Geometrie
- Základní finanční pojmy z bankovníctví
- Dělbá práce.

- Rodinný rozpočet
- Zlomky, porovnávání zlomků se stejným jmenovatelem

5. ročník

- Počítání do 1 000 000
- Sčítání a odčítání v oboru do 1 000 000
- Násobení a dělení v oboru do 1 000 000
- Jednotky délky, hmotnosti, objemu a času
- Římské číslice
- Zlomky
- Sčítání a odčítání zlomků
- Slovní úlohy
- Geometrie
- Reklamace
- Rizika půjčování peněz
- Plánování rodinných akcí
- Desetinná čísla
- Zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)
- Celá čísla v rozmezí – 100 až + 100

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	4.	Řešení složitějších matematických slovních úloh do 100 000 Zlomky, porovnávání zlomků se stejným jmenovatelem
	1.1.1.	5.	Řešení složitějších slovních matematických úloh do milionu Desetinná čísla Celá čísla v rozmezí – 100 až + 100 Zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění- číselná osa, teploměr, model
	1.1.3.	4.	Základní finanční pojmy z bankovníctví Dělba práce Rodinný rozpočet
	1.1.3.	5.	Reklamace Rizika půjčování peněz Plánování rodinných akcí

Matematika

2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět Matematika je vyučován jako samostatný předmět. Časová dotace je v 6., 7. a 9. ročníku 5 hodin, v 8. ročníku po 4 vyučovacích hodinách.

b) obsahové vymezení

Vzdělávání v Matematice je založeno na aktivní činnosti, užití matematiky v reálných situacích, získání finanční gramotnosti, osvojení pojmů, algoritmů, terminologie, symboliky, porozumění vzájemným vztahům a rozvoji logického a kritického myšlení.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá ve třídě.

d) metody a formy práce

Učivo je procvičováno formou skupinové výuky, frontální výuky, samostatné práce a řízené diskuse.

e) propojení s ostatními předměty

Matematika je propojena s Fyzikou (převody jednotek, síla, těžiště, grafy, přímá a nepřímá úměrnost, střídavý proud) , Chemií (chemické rovnice), Pracovními činnostmi (technický náčrt, technická dokumentace) a Výtvarnou výchovou (rovnoběžné promítání, tělesa).

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák je veden k osvojování základních matematických pojmů a vztahů postupnou abstrakcí a zobecňováním reálných jevů
- k vytváření zásoby matematických nástrojů
- k využívání prostředků výpočetní techniky

Kompetence k řešení problémů

- žák zjišťuje, že realita je složitější než její matematický model
- provádí rozbor problému a plánu řešení, odhadování výsledků
- učí se zvolit správný postup při řešení slovních úloh a reálných problémů

Kompetence komunikativní

- žák zdůvodňuje matematické postupy
- vytváří hypotézy
- komunikuje na odpovídající úrovni

Kompetence sociální a personální

- žák spolupracuje ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- učí se věcně argumentovat, schopnosti sebekontroly

Kompetence občanské

- žák respektuje názory ostatních
- formuje si volní a charakterové rysy
- zodpovědně se rozhoduje podle dané situace

Kompetence pracovní

- žák si zdokonaluje grafický projev
- je veden k efektivitě při organizování vlastní práce

Cílové zaměření předmětu

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech
- rozvíjení paměti osvojováním si nezbytných vzorců
- rozvoj abstraktního a exaktního myšlení
- vnímání a porozumění složitosti reálného světa
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadu výsledků, volby správného řešení a vyhodnocení
- přesnému a stručnému vyjadřování
- zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce a rozvoj důvěry ve vlastní schopnosti, sebekontroly, systematickosti

Očekávané výstupy za 2. stupeň

- žák provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel
- zaokrouhluje, využívá kalkulátor
- řeší aplikační úlohy na procenta
- formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
- určuje a charakterizuje základní rovinné útvary a základní prostorové útvary
- převádí jednotky délky, obsahu, objemu, času, hmotnosti
- odhaduje a vypočítává obvod a obsah rovinných útvarů a objem a povrch těles
- sestrojí obraz rovinného útvaru v osové a středové souměrnosti
- načrtne a sestrojí síť a obraz těles v rovině
- prohlubuje znalosti o základních finančních pojmech, orientuje se v základních rozdílech finančních transakcí

Očekávané dílčí výstupy

6. ročník

- žák provádí početní operace v oboru desetinných čísel, zaokrouhluje, porovnává
- modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
- určuje velikost úhlu, úsečky
- vypočítává obsah a obvod základních rovinných útvarů
- využívá potřebnou matematickou symboliku
- sestrojí obraz útvaru v osové souměrnosti
- vypočítá povrch kvádrů, krychle
- převádí jednotky délky, obsahu, objemu, času, hmotnosti
- načrtne jednoduchá tělesa

7. ročník

- žák chápe pojem část celku, celek
- rozumí vztahu mezi desetinným číslem a zlomkem, řeší početní operace se zlomky
- provádí početní operace v oboru celých čísel, chápe pojem absolutní hodnota
- řeší situace vyjádřené poměrem, pracuje s měřítky plánů a map
- určuje vztah přímé a nepřímé úměrnosti
- chápe pojem procento a promile, řeší praktické úlohy
- sestrojí obraz útvaru ve středové souměrnosti
- načrtne a sestrojí rovinné útvary, užívá symboliku
- vypočítá povrch a objem hranolu
- úrok, úroková míra

8. ročník

- žák užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu, Pythagorovu větu
- provádí odhady, chápe pojem reálné číslo
- matematizuje reálné situace s využitím proměnných
- určí hodnotu výrazu, sčítá, odčítá, násobí mnohočleny, vytýká
- provádí rozklady pomocí vzorce
- reálné situace řeší pomocí rovnic
- vypočítává obvod a obsah kruhu
- určuje vzájemnou polohu přímky a kružnice
- vypočítá povrch a objem válce, sestrojí síť válce
- využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti
- užití finanční matematiky ve statistickém šetření

9. ročník

- žák rozkládá výraz na součin, provádí operace s lomenými výrazy
- formuluje a řeší reálnou situaci pomocí soustav rovnic
- užívá číselnou osu pro řešení lineárních nerovnic a jejich soustav
- vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem v pravouhlé soustavě souřadnic
- vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data, porovnává soubory dat
- užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh
- užívá podobnost v početních a konstrukčních úlohách
- určuje a charakterizuje těles, analyzuje jejich vlastnosti, odhaduje a vypočítává povrch, objem (kužel, jehlan, koule)
- řeší úlohy na prostorovou představivost
- úrok, úroková míra, daň z úroku
- certifikáty, dluhopisy, termínovaný vklad
- jednoduché a složené úročení

Učivo pro ročníky

6. ročník

- Desetinná čísla
- Dělitelnost
- Úhel
- Trojúhelník
- Osová souměrnost
- Krychle a kvádr

7. ročník

- Zlomky
- Celá čísla, racionální čísla
- Poměr, přímá a nepřímá úměrnost
- Procenta, úroky, úroková míra
- Shodnost
- Středová souměrnost
- Rovnoběžník
- Trojúhelník, lichoběžník
- Hranol

8. ročník

- Výrazy – číselné, s proměnnými
- Mnohočleny

- Druhá mocnina a odmocnina
- Pythagorova věta
- Mocniny s přirozeným mocnitelem
- Lineární rovnice
- Slovní úlohy
- Kruh, kružnice
- Válec
- Konstrukční úlohy
- Statistické šetření ve finanční matematice (mzdy, odměny, kurz měny)

9. ročník

- Lomené výrazy
- Rovnice s neznámou ve jmenovateli
- Soustavy rovnic
- Nerovnice, soustavy nerovnic
- Funkce – lineární, přímá, nepřímá úměrnost
- Finanční gramotnost (daň z úroku, spoření, půjčky, hypotéky, podílové listy)
- Podobnost
- Goniometrické funkce
- Tělesa - jehlan, kužel, koule
- Nestandardní aplikační úlohy – číselné řady, logické geometrické úlohy⁷⁵

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1. 1. 1.	6.	Geometrické útvary v rovině
		7.	Desetinná čísla
		8.	Poměr. Přímá a nepřímá úměrnost
		9.	Kruh, kružnice, válec
		9.	Funkce, finanční matematika
VMEGS	3. 2.	8.	Slovní úlohy, statistika
EV	5. 2.	8.	Statistika
		7.	Podobnost, tělesa
		5. 3.	Procenta
		5. 3.	Slovní úlohy

4.3 Informační a komunikační technologie

Tato vzdělávací oblast je tvořena vyučovacím předmětem Informatika. Ten je rozdělen na 1. stupeň – 2. období a 2. stupeň.

Informatika

1. stupeň - 2. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

5. ročník – 1 hodina týdně.

b) obsahové vymezení

Žáci jsou vedeni k chápání a správnému užívání pojmů z oblasti hardware, software a práce v síti, dále jsou vedeni k praktickému zvládnutí práce s textem a grafikou.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá v učebně ICT.

d) metody a formy práce

Výklad učitele, názorné vyučování, práce ve dvojicích, samostatná práce, projektové vyučování.

e) propojení s ostatními předměty

Výuka informatiky je úzce spojena se všemi vyučovacími předměty.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- zadávanými úkoly jsou žáci vedeni k samostatnému objevování možností využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě, pro toto poznávání využívají zkušenosti s jiným SW, spolupráci s ostatními žáky, nápovědu u jednotlivých programů, literaturu apod.
- tím, že žáci mohou využívat svých poznámek při praktických úkolech, se učí pořizovat si takové poznámky, které jim pak pomohou při praktické práci s technikou

Kompetence k řešení problémů

- žák je veden zadáváním úloh a projektů k tvořivému přístupu při jejich řešení, učí se chápat, že v životě se při práci s informačními a komunikačními technologiemi budou často setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení, ale že způsobů řešení je více
- žák je veden nejen k nalézání řešení, ale také k jeho praktickému provedení a dotažení do konce

Kompetence komunikativní

- žák se také učí pro komunikaci na dálku využívat vhodné technologie – některé práce odevzdává prostřednictvím elektronické pošty
- při komunikaci se učí dodržovat vžitá konvence a pravidla (forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.)

Kompetence sociální a personální

- při práci je žák veden ke kolegiální radě či pomoci, případně při projektech se učí pracovat v týmu, rozdělit a naplánovat si práci, hlídat časový harmonogram apod.
- žák se učí hodnotit svou práci i práci ostatních, při vzájemné komunikaci jsou žáci vedeni k ohleduplnosti a taktu, učí se chápat, že každý člověk je různě chápavý a zručný

Kompetence občanské

- žák je seznamován s vazbami na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla apod.) tím, že je musí dodržovat

- při zpracovávání informací je žák veden ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím internetu i jinými cestami

Kompetence pracovní

- žák dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou
- žák může využít ICT pro hledání informací důležitých pro svůj další profesní růst

Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toků informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledávaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivity učení a racionálnější organizaci práce
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání software
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu či jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 2. období

- umí zapnout a vypnout stanici a přihlásit se do sítě a odhlásit se z ní
- vysvětlí význam pojmu hardware, pojmenuje a zařadí nejběžnější součásti a zařízení počítače
- vysvětlí význam pojmu software
- orientuje se na klávesnici, zná funkce nejdůležitějších kláves (Enter, Esc, Delete, Shift)
- s myší ovládá základní operace: klik – výběr, tažení stisknutým levým tlačítkem, dvojklik, klik pravým tlačítkem – místní menu
- s použitím nástrojů dokáže nakreslit obrázek a uložit jej, případně otevřít pro změny a změněný znovu uložit
- ve Wordu dokáže napsat krátký text včetně dodržení základních typografických pravidel, otevřít existující soubor, upravit písma a odstavce, případně vložit obrázek, změnit jeho vlastnosti a umístit jej v textu
- dokáže uložit změny na stejné místo nebo jinam, případně pod jiným názvem
- nezaměňuje pojmy internet a web
- dokáže napsat zprávu, přečíst si došlou zprávu, smazat zprávu

- na webu dokáže vyhledat stránku o určitém tématu, z webovské stránky dokáže uložit obrázek
- orientuje se ve struktuře složek, rozlišuje místní a síťové disky
- dokáže vytvořit složku nebo prázdný soubor, přejmenovat je, zkopírovat či přesunout, případně je odstranit

Učivo pro ročníky

5. ročník

- Postup zapnutí a vypnutí počítače, přihlášení do sítě a odhlášení z ní
- Hardware
- Periférie – klávesnice, myš, monitor, tiskárna, skener, reproduktory ....
- Software
- Operační systémy (seznámení s Linuxem, Microsoft Windows)
- Práce s klávesnicí a myší – části klávesnice, pojmy: klik, dvojklik, uchopení a tažení
- Grafika – programy na tvorbu obrázků, uložení vytvořeného obrázku nebo změn, otevření obrázku, základní nástroje a možnosti nastavení (tvary štětce, barvy, základní tvary...)
- Textové editory – pojem textové editory, např. Write, Word ..., uložení, otevření souboru, pohyb v dokumentu, označení části textu do bloku, psaní a oprava textu, základní typografická pravidla – psaní mezer za interpunkčními a dalšími znaky, podtržení, barva (panel nástrojů), zarovnávání odstavce, vložení obrázků, formát obrázků
- Internet: co to je, kdy vznikl, vyhledávání
- WWW = world wide web = vztah k internetu, pohyb po webu, ukládání z webu
- Elektronická pošta – vztah k internetu, poštovní programy např. MS Outlook, MS Outlook Express, spuštění poštovních programů, odeslání zprávy, čtení došlých zpráv a mazání zpráv
- Práce se složkami a soubory: nejznámější manažery (správce souborů, tento počítač, průzkumník ...)
- Pojmy disk, složka, soubor
- Postupy k vytvoření, přejmenování, kopírování, přesunu a odstranění složky či souboru
- Koš
- Zásady správného sezení u PC, správné držení myši, prevence zdravotních rizik

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	5.	Struktura, funkce a popis počítače a přídavných zařízení
MkV	4.2.	5.	Služby internetu
	4.4.	5.	Internet
MV	6.1.1.	5.	Poštovní programy
	6.2.1.	5.	Stavba a tvorba mediálního sdělení
	6.2.2.	5.	Stavba a tvorba mediálního sdělení

Informatika – 2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 hodinu týdně v 6. ročníku.

b) obsahové vymezení

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Informatika je zaměřeno na chápání a správné užívání pojmů z oblasti hardware a software, praktické zvládnutí základních dovedností práce s textem a s tabulkou.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá v učebně ICT.

d) metody a formy práce

Výklad učitele, názorné vyučování, práce ve dvojicích, samostatná práce, projektové vyučování.

e) propojení s ostatními předměty

Výuka informatiky je úzce spojena se všemi vyučovacími předměty.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- zadávanými úkoly jsou žáci vedeni k samostatnému objevování možností využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě, pro toto poznávání využívají zkušeností s jiným SW, spolupráci s ostatními žáky, nápovědu u jednotlivých programů, literaturu apod.
- tím, že žáci mohou využívat svých poznámek při praktických úkolech, se učí pořizovat si takové poznámky, které jim pomohou při praktické práci s technikou

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou vedeni zadáváním úloh a projektů k tvořivému přístupu při jejich řešení, učí se chápat, že v životě se při práci s informačními a komunikačními technologiemi budou často setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení, ale že způsobů řešení je více
- žáci jsou vedeni nejen k nalézání řešení, ale také k jeho praktickému provedení

Kompetence komunikativní

- žáci se učí pro komunikaci na dálku využívat vhodné technologie – některé práce odevzdávají prostřednictvím elektronické pošty
- při komunikaci se učí dodržovat vžitá konvence a pravidla (forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.)

•Kompetence sociální a personální

- při práci jsou žáci vedeni ke kolegiální radě či pomoci, případně při projektech se učí pracovat v týmu, rozdělit a naplánovat si práci, hlídat časový harmonogram apod.
- žáci jsou přizváni k hodnocení prací - žák se učí hodnotit svou práci i práci ostatních, při vzájemné komunikaci jsou žáci vedeni k ohleduplnosti a taktu, učí se chápat, že každý člověk je různě pohotový a zručný

Kompetence občanské

- při zpracovávání informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím internetu i jinými cestami

Kompetence pracovní

- žáci dodržují bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou
- žáci mohou využít ICT pro hledání informací důležitých pro svůj další profesní růst

Cílové zaměření předmětu

- poznání úlohy informací a informačních činností a využívání moderních informačních technologií porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnost formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů a tím dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti učení a racionálnější organizaci práce
- tvořivé využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání software
- šetrná práce s výpočetní technikou

Očekávané výstupy za 2. stupeň

Vyhledávání informací a komunikace

- žák ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost
- komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

Zpracování a využití informací

- žák ovládá základy práce s textovými a tabulkovými editory
- uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem
- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví
- používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji
- zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě

Základy práce s počítačem

- žák využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie
- respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady
- chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím

Očekávané dílčí výstupy

6. ročník

- žák se seznamuje s historií počítačů, se základními pojmy z oblasti hardware
- zvládá základní dovednosti ohledně psaní textů a tvorby tabulek - ovládá psaní textu, opravuje pravopis v textu, píše a umí formátovat odstavce, používá odrážky a číslování, používá tabulátory, vytváří tabulky, vkládá a upravuje obrázky
- seznamuje se s dvojkovou a desítkovou soustavou
- dokáže popsat aplikační okno
- zvládá základní operace s buňkami
- zvládá tvorbu tabulky v tabulkovém editoru
- seznamuje se se vzorci v tabulkovém editoru

Učivo pro ročníky

6. ročník

- Historie vývoje počítačů
- Dvojková a desítková soustava (seznámení)
- Hardware
- Skříň (základní jednotka) – procesor, pevný disk, operační paměť, základní deska, zdroj, mechaniky (disketová, CD, DVD)
- Vstupní a výstupní periférie (vyjmenovat)
- Software
- Operační systém – základní funkce, typy OS
- Základy práce v textovém editoru (aplikační okno, panely nástrojů, menu, tvorba tabulek v textovém editoru, formát písma, formát odstavce, odrážky a číslování, tabulátory, vkládání obrázků a úprava obrázku – uspořádání, ukotvení, obtékání textu, zarovnání)
- Základy práce v tabulkovém editor (co je tabulkový editor, buňka, základní operace s buňkami, tvorba tabulek, základní matematické operace +, -, /, *)
- Ochrana práv k duševnímu vlastnictví, copyright, informační etika
- Vývojové trendy informačních technologií

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
EV	5.3.	6.	Zacházení s použitými či nefunkčními komponenty a perifériemi (ekologický aspekt)
MV	6.1.3.	6.	Práce v textovém editoru Práce v textovém editoru
	6.2.2.	6.	Práce v tabulkovém editoru Práce v textovém editoru Práce v tabulkovém procesoru

4.4 Člověk a jeho svět

Tato vzdělávací oblast je tvořena vyučovacími předměty, které jsou zastoupeny pouze na 1. stupni v 1. a 2. období. Předmět Prvouka (1. období), předměty Přírodověda a Vlastivěda (2. období).

Prvouka – 1. stupeň

1. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 2 hodin týdně v 1.- 3. ročníku.

b) obsahové vymezení

Místo, kde žijeme, lidé kolem nás, lidé a čas, rozmanitost přírody, člověk a jeho zdraví.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá ve třídě, v učebně přírodopisu a zeměpisu, na vycházkách a exkurzích.

d) metody a formy práce

Výklad učitele, názorné vyučování, práce ve dvojicích, samostatná práce, jednoduché pokusy, projektové vyučování.

e) propojení s ostatními předměty

Prvouka je úzce spojena se všemi vyučovacími předměty, zejména Českým jazykem, Matematikou, Výtvarnou výchovou, Pracovními činnostmi, Tělesnou výchovou.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák poznává podstatu zdraví a příčin nemocí
- upevňuje si preventivní chování
- orientuje se ve světě informací
- řeší a třídí informace podle zvolených nebo zadaných kritérií
- učitel motivuje žáky pro celoživotní učení

Kompetence k řešení problémů

- žák si upevňuje účelné rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví druhých
- poznává a ovlivňuje svou jedinečnost
- učitel pomáhá žákům, aby došli k samostatným objevům, řešením a závěrům
- žák se učí pracovat s odbornou literaturou, encyklopediemi apod., využívá různých informačních zdrojů

Kompetence komunikativní

- žák si rozšiřuje slovní zásobu v osvojovaných tématech
- je veden k samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci
- pojmenovává pozorované skutečnosti a zachycuje je ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- přirozeně vyjadřuje pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- učitel podporuje u žáků prezentaci svých myšlenek a názorů, kladení otázek k věci, vzájemné naslouchání se a zdůvodňování svých závěrů, žáci

si vzájemně si radí a pomáhají si

Kompetence sociální a personální

- žák pracuje ve skupině
- efektivně spolupracuje na řešení problémů
- učí se respektovat názory druhých
- přispívá k diskusi
- učí se věcně argumentovat
- učí se oceňovat své názory a přínosy

Kompetence občanské

- učí se utvářet ohleduplný vztah k přírodě i kulturním výtvorům
- učitel motivuje žáky hledat možnosti aktivního uplatnění ochrany přírody
- žák respektuje pravidla

Kompetence pracovní

- žák je veden k utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- učí se používat různé materiály, nástroje a vybavení
- učitel zohledňuje soudobý stav a poznání technického rozvoje

Cílové zaměření předmětu

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientace ve světě informací, časové a místní propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, pojmenovávání pozorovaných skutečností a jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, kulturní a tolerantní chování a jednání na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, plnění povinností a společných úkolů
- samostatné a sebevědomé vystupování a jednání, efektivní, bezproblémová a bezkonfliktní komunikace i v méně běžných situacích, poznávání a ovlivňování své jedinečnosti
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a hledání možnosti aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozené vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví druhých

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 1. období

- orientuje se v místě svého bydliště, v okolí školy, v místní krajině
- začlení své město do příslušného kraje, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí
- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků
- rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje kulturní či historické památky a významné události regionu

- uplatňuje elementární poznatky o sobě, rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti
- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztrídí některé přírodniny podle nápadných znaků
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů
- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle
- dodržuje zásady bezpečného chování
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci
- uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Očekávané dílčí výstupy

1. ročník

- zná cestu do školy a zpět
- zná název školy
- zná jméno třídní učitelky a ředitele školy
- chová se ukázněně ve škole i mimo školu
- dokáže rozlišovat nežádoucí formy chování
- umí si připravit pomůcky do školy
- udržuje pořádek ve svých věcech, ve školní aktovce
- umí si uspořádat pracovní místo
- rozlišuje čas k práci a odpočinku
- dodržuje základní hygienické návyky
- zná základy správné životosprávy – výživa, vitamíny, odpočinek, spánek, pitný režim apod.
- zná zásady správného chování u lékaře
- umí pojmenovat části lidského těla
- zná názvy běžných onemocnění
- ví, co dělat v případě úrazu
- orientuje se v čase – rok, měsíc, týden, den, hodina
- umí vyjmenovat dny v týdnu
- zná čtvero ročních období a umí je charakterizovat
- umí vyjmenovat měsíce jednotlivých ročních období
- umí popsat změny v přírodě podle ročního období
- umí časově zařadit Vánoce a Velikonoce
- zná některé vánoční a velikonoční zvyky a tradice
- zná vztahy mezi rodinnými příslušníky – rodiče, děti, bratr, sestra, teta apod.
- umí vyprávět o svém domově, bydlišti a okolí
- zná domácí zvířata a názvy jejich mláďat

2. ročník

- zná základní pravidla slušného chování v rodině a ve společnosti
- umí slušně požádat o pomoc a poděkovat
- zná vztahy v rodině – příbuzní – sestřenice, bratranec apod.
- orientuje se v síti obchodů a služeb nejbližším okolí
- je schopen komunikovat s prodávacem
- umí zacházet s přidělenými penězi

- zná a dodržuje základní pravidla pro chodce
- umí správně přecházet vozovku
- zná vybrané dopravní značky
- zná a umí pojmenovat základní části a vybavení jízdního kola a vybavení pro cyklistiky
- předvídá, co může být v jeho okolí nebezpečné, nebezpečí se snaží vyhýbat
- rozlišuje minulost, přítomnost, budoucnost
- orientuje se v čase – kalendářní rok, školní rok, týdny, dny, hodiny, minuty – denní režim dětí, práce a odpočinek
- seznámí se s významnými osobnostmi Ostravska
- pozná významné památky v okolí bydliště
- zná zaměstnání rodičů
- umí vysvětlit, v čem spočívají některá povolání – lékař, učitel, řidič apod.
- zná běžně užívané výrobky, ví, čemu slouží
- pozná význam a potřebu nástrojů, přístrojů a zařízení v domácnosti – televize, vysavač, pračka apod.
- váží si práce a jejich výsledků
- pozoruje, popíše a porovná proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích
- rozlišuje a zná charakteristické znaky – les, park, louka, zahrada, pole, potok, řeka
- má povědomí o významu životního prostředí pro člověka
- zná vybrané běžně pěstované pokojové rostliny
- chápe potřebu pravidelné péče o pokojové rostliny
- rozlišuje stromy jehličnaté a listnaté
- zná a umí pojmenovat běžně se vyskytující stromy, keře, byliny a zemědělské plodiny
- zná a umí pojmenovat domácí zvířata
- zná některé živočichy chované pro radost a chápe potřebu pravidelné péče o ně
- zná vybraná volně žijící zvířata a ptáky

3. ročník

- orientuje se v místě svého bydliště, v okolí školy, v místní krajině
- zná základní údaje z historie a současnosti obce
- zná některé lidové a místní zvyky a tradice
- orientuje se v plánu obce
- ví, kde je muzeum, divadlo, radnice, nádraží, nemocnice apod.
- určí hlavní a vedlejší světové strany
- v přírodě se umí orientovat podle světových stran
- umí pozorovat, rozlišovat a popsat některé vlastnosti a změny látek – barva, chuť, rozpustnost, hořlavost apod.
- užívá vhodné pomůcky a umí změřit délku, čas, hmotnost, objem, teplotu
- rozlišuje přírodniny, lidské výtvořiny, suroviny
- zná základní rozdělení živočichů – savci, ptáci, obojživelníci, ryby, hmyz
- umí uvést hlavní rozlišovací znaky a popsat stavbu těla
- ví, čím se liší rozmnožování jednotlivých skupin
- rozlišuje domácí a hospodářská zvířata
- zná vybraná zvířata volně žijící v určitých přírodních společenstvích – pole, louky, les apod.
- umí vybrané živočichy zařadit do příslušného přírodního společenství
- umí pojmenovat části rostlin
- umí popsat projevy života rostlin
- zná vybrané druhy plodů a semen
- zná význam semen

- zná vybrané kvetoucí a nekvetoucí rostliny a dřeviny – na zahrádkách, loukách, v lese
- zná vybrané hospodářské a léčivé rostliny
- pozná běžně se vyskytující jedlé a jedovaté houby a umí je pojmenovat
- má povědomí o významu životního prostředí
- uplatňuje zásady bezpečného chování v přírodě a na silnici
- má povědomí o chování v době mimořádných událostí

Učivo pro ročníky

1. ročník

- Domov
- Škola
- Osobní bezpečí
- Chování lidí
- Právo a spravedlnost
- Péče o zdraví a zdravá výživa
- Lidské tělo
- Orientace v čase a časový řád
- Současnost a minulost v našem životě
- Kultura
- Soužití lidí
- Obec, místní krajina
- Živočichové

2. ročník

- Rodina
- Chování lidí a chování za mimořádných událostí
- Soužití lidí
- Obec, místní krajina
- Právo a spravedlnost
- Vlastnictví
- Osobní bezpečí
- Orientace v čase a časový řád
- Současnost a minulost v našem životě
- Regionální památky
- Báje, mýty, pověsti
- Vlastnictví
- Kultura
- Voda, vzduch
- Půda
- Rostliny, houby, živočichové
- Životní podmínky
- Rovnováha v přírodě
- Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody

3. ročník

- Domov
- Škola
- Obec, místní krajina
- Kultura, současnost a minulost v našem životě
- Báje, mýty, pověsti

- Obec, místní a okolní krajina
- Regionální památky
- Vlastnosti a změny látek
- Voda a vzduch
- Nerosty a horniny, půda
- Vážení a měření
- Živá a neživá příroda
- Životní podmínky
- Živočichové
- Životní podmínky
- Rovnováha v přírodě
- Ohleduplné chování k přírodě
- Ochrana přírody
- Rostliny
- Člověk
- Rodina
- Soužití lidí
- Chování lidí
- Právo a spravedlnost
- Lidské tělo, péče o zdraví, zdravá výživa, osobní bezpečí, jednání za mimořádných událostí

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	1.	Škola
VDO	2. 1.	1.	Domov, škola, obec, místní krajina
		2.	Regionální památky
		3.	Domov, obec, místní krajina, regionální památky
	2. 2.	2.	Chování lidí
		3.	Právo a spravedlnost, osobní soužití
MkV	4. 2.	1.	Chování lidí, soužití lidí
		2.	Právo a spravedlnost
	4. 5.	3.	Kultura, současnost a minulost v našem životě
		3.	Soužití lidí, právo a spravedlnost, kultura
EV	5. 1.	1.	Živočichové a rostliny
	5. 2.	1.	Základní podmínky života
	5. 3.	1.	Životní prostředí
		2.	Chování za mimořádných událostí
		3.	Životní prostředí – hospodaření s odpady

Přírodověda

1. stupeň - 2. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 hodiny týdně ve 4. a 5. ročníku.

b) obsahové vymezení

Přírodověda je součástí vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, který je členěn do tematických okruhů:

1/ Lidé kolem nás

- základní globální problémy, problémy konzumní společnosti, globální problémy přírodního prostředí

2/ Lidé a čas

- orientace v čase - kalendáře, letopočet, režim dne
- současnost a minulost v našem životě

3/ Rozmanitost přírody

- Země jako planeta sluneční soustavy
- rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody, rostliny, houby, živočichové, znaky života, životní potřeby a podmínky, měření vlastností látek
- rovnováha v přírodě, přírodní společenstva, rozmanitost podmínek života na Zemi
- vliv lidské činnosti na přírodu, ochrana přírody a životního prostředí, likvidace odpadů, živelné pohromy, ekologické katastrofy

4/ Člověk a jeho zdraví

- lidské tělo, biologické a fyziologické funkce a potřeby člověka, vývoj jedince, základy lidské reprodukce, soustavy lidského těla
- péče o zdraví, první pomoc
- odpovědnost člověka za své zdraví
- situace hromadného ohrožení
- problematika ochrany zdraví a životů při běžných rizikových situacích i mimořádných událostech

5/ Člověk a technika

- jednoduché stroje
- gravitační pole a magnetismus
- jednoduchý elektrický obvod
- výroba skla, papíru a plastů

6/Dopravní výchova

c) organizační vymezení

Žáci z každého ročníku pracují během vyučovací hodiny ve třídě nebo v reálném prostředí přírody. Výuka Dopravní výchovy probíhá na dopravním hřišti.

d) metody a formy výuky

Frontální, skupinová, projektová, rozhovor, diskuze, výklad, čtení s výkladem, práce s učebnicí, vyhledávání pojmů, pokus, pozorování, projekce statická a dynamická, inscenační hry, vycházka, exkurze.

e) propojení s ostatními předměty

Předmět Přírodověda je spjat s předmětem Matematika a Vlastivěda.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák používá vhodné učební pomůcky, encyklopedie a odbornou literaturu
- získává informace o přírodě, pozoruje přírodu, zaznamenává a hodnotí výsledky svého pozorování

Kompetence k řešení problémů

- učitel zařazuje metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům žáci sami
- žák řeší zadané úkoly, správně se rozhoduje v různých situacích, vyhledává informace vhodné k řešení problémů
- žák se učí předcházet rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích

Kompetence komunikativní

- žák používá správnou terminologii
- rozšiřuje si slovní zásobu v osvojovaných tématech, pojmenovává pozorované skutečnosti a zachycuje je ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- vyjadřuje své myšlenky, poznatky a dojmy, reaguje na myšlenky, názory a podněty jiných
- žák popisuje a hodnotí projevy šikany, týrání, sexuálního a jiného zneužívání, brutality a jiných forem násilí v médiích

Kompetence sociální a personální

- pracuje společně se spolužáky na zadaných úkolech
- pracuje ve skupině, spolupracuje s druhými při řešení daného úkolu, respektuje názory a zkušenosti druhých
- žák si osvojuje účelné chování při ohrožení v každodenních i rizikových situacích i při mimořádných událostech

Kompetence občanské

- buduje si ohleduplný vztah k přírodě
- dodržuje pravidla slušného chování
- poznává a chápe rozdíly mezi lidmi, učí se tolerantnímu chování a jednání, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci, chování v situacích ohrožení vlastního zdraví i zdraví a bezpečnosti druhých

Kompetence pracovní

- pozoruje, manipuluje a experimentuje
- správným způsobem užívá pomůcky, vybavení, techniku
- dodržuje obecná pravidla bezpečnosti
- utváří si pracovní návyky v jednoduché samostatné i týmové činnosti, dodržuje vymezená pravidla

Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací

- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k poznání a ovlivňování své jedinečnosti
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnosti mohl uspět
- poznávání příčin nemocí a úrazů a jejich předcházení, upevňování preventivního chování a účelného rozhodování v rizikových a mimořádných

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 2. období

- určuje světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, historického, politického, správního a vlastnického významu
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvozuje a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky
- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)
- pracuje s časovými údaji a využívá zjištění údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
- objevuje a zjišťuje propojenost živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- vysvětluje na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí

- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup
- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození, účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku
- vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec i jako cyklista

Očekávané dílčí výstupy

4. ročník

- charakterizuje některá společenstva – les, louka, voda, u lidských obydlí apod.
- pojmenovává běžně se vyskytující živočichy v jednotlivých společenstvech
- popisuje stavbu jejich těla
- zná jejich způsob života
- pojmenovává běžně se vyskytující rostliny a houby v jednotlivých společenstvech
- zařazuje běžně se vyskytující živočichy a rostliny správně do jednotlivých společenstev
- seznamuje se se základními pravidly ochrany před povodněmi
- vysvětluje, co jsou rostlinná patra, ví, jak se máme v lese chovat
- zná běžné zemědělské plodiny, jejich význam a použití
- zná běžné druhy zeleniny a ovoce
- má základní informace o postavení Země ve vesmíru
- uvědomuje si podmínky života na Zemi, ví, jaký je rozdíl mezi planetou a hvězdou
- vysvětluje význam Slunce pro život na Zemi
- vysvětluje střídání dne a noci a ročních období jako důsledek pohybu Země ve vesmíru
- seznamuje se s působením magnetické a gravitační síly
- zná stavbu lidského těla, ví, co je kostra, umí pojmenovat hlavní části, ví, co je svalstvo a zná jeho význam
- pojmenovává a pokouší se najít na modelu některé vnitřní orgány
- zná zásady první pomoci (zlomeniny, zástava dýchání apod.)
- zná telefonní čísla tísňového volání (pro přivolání první pomoci, hasičů a policie)
- seznamuje se se zásadami péče o zdraví a řídí se jimi, rozumí významu sportování, správné výživy
- seznamuje se s pojmy evakuace obyvatel a evakuační zavazadla

- pojmenovává běžně užívané elektrické spotřebiče
- zná zásady manipulace s el. spotřebiči
- seznamuje se se zásadami poskytnutí první pomoci při zasažení el. proudem
- pokouší se určit důležité nerosty a horniny, pokouší se vysvětlit proces zvětvávání hornin, seznamuje se s využitím některých nerostů
- vysvětluje pojem potravní řetězec a pyramida a uvede příklad
- určuje a zařazuje některé živočichy a rostliny do biolog. Systému
- charakterizuje bezpečné a ohleduplné jednání v prostředí hromadné přepravy a při akcích školy je uplatňuje
- prokazuje v situaci dopravního hřiště bezpečné způsoby chování a jednání v roli cyklisty

5. ročník

- rozumí pojmu rozdíl mezi obnovitelnými a neobnovitelnými přírodními zdroji
- popisuje vznik půdy, zná význam půdy, její využití a princip ochrany
- rozumí pojmu vesmír, planeta, hvězda, družice, zem. přitažlivost
- dokáže pozorovat živočichy a rostliny, pokouší se zformulovat a zapsat výsledek pozorování
- rozumí pojmu rovnováha v přírodě a uvede důsledky jejího porušení
- uvědomuje si význam pojmu zdravé životní prostředí pro člověka, zná hlavní znečišťovatele vody, vzduchu, půdy atd.
- zná pravidla chování v CHKO a v přírodě, uvědomuje si prospěšnost a škodlivost zásahů člověka do přírody a krajiny a umí uvést příklad
- zná původ člověka jako druhu
- seznamuje se se způsobem rozmnožování a pokouší se charakterizovat hlavní etapy vývoje člověka
- zná části lidského těla, důležité orgány a soustavy a jejich hlavní funkce, smyslová ústrojí
- pokouší se jednat podle zásad první pomoci, uvědomuje si škodlivost kouření, užívání drog a alkoholu, gamblerství, ví, jaké má postavení v rodině a ve společnosti
- zná svoje základní práva a povinnosti, ví, jak se bránit týrání, zneužívání, šikaně, umí zjistit tel. číslo linky důvěry, krizového centra, zná pravidla telefonování na tyto instituce
- rozumí významu pojmů terorismus, rasismus
- je si vědom nutnosti kázně a dodržování pokynů v případě obecného ohrožení (požár, únik jedovatých látek apod.)
- zná zásady bezpečného chování v různém prostředí – škola, domov, styk s cizími osobami, silniční provoz a řídí se jimi
- zná jednoduché stroje a jejich praktické použití – páka, kladka, nakloněná rovina, kolo apod.
- seznamuje se s principem a užitím parního stroje a spalovacího motoru, chápe jejich význam v technickém pokroku
- má základní poznatky o využití elektrické energie, zná a dodržuje pravidla bezpečné práce při manipulaci s běžnými elektrickými přístroji
- zná zdroje elektrickými energie
- v modelových situacích (vycházka, výlet) vyhodnotí nebezpečná místa v silničním provozu a v hromadné dopravě a určuje vhodný způsob bezpečného chování

Učivo pro ročníky

4. ročník

Rozmanitost přírody

- V lese
- Na louce
- Na poli
- U rybníka
- Ohleduplné chování v přírodě a ochrana přírody (živelné pohromy a ekologické katastrofy)
- Vesmír a Země (sluneční soustava, den a noc, roční období)
- Vlastnosti vody, vzduchu

Lidé a čas

- Orientace v čase – kalendáře, režim dne, roční období

Dopravní výchova

- Modelové situace na křižovatkách, dopravní značky svislé a vodorovné
- Bezpečné chování v silničním provozu

5. ročník

Rozmanitost přírody

- Nerosty a horniny, půda (vznik půdy a její význam, hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětvávání)
- Přírodní společenstva (savany, pouště a polopouště, moře a oceány, stepi, polární oblasti)
- Zemské pásy
- Globus
- Vesmír a Země
- Rovnováha v přírodě (vzájemné vztahy mezi organismy)
- Životní podmínky
- Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody

Člověk a jeho zdraví

- Původ člověka
- Lidské tělo (základy lidské reprodukce, vývoj jedince)
- Pohybová soustava a svaly
- Dýchací soustava
- Trávicí a vylučovací soustava
- Mozek a nervová soustava
- Rozmnožovací soustava
- Lidské smysly
- Močová a vylučovací soustava
- Péče o zdraví, zdravá výživa, první pomoc
- Návykové látky a zdraví
- Partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy

Člověk a technika

- Osobní bezpečí (bezpečné používání elektrických spotřebičů)
- Jednoduché stroje
- Výroba skla, papíru a plastů
- Jednoduchý elektrický obvod
- Gravitační pole a magnetismus

Dopravní výchova

- Nebezpečná místa v silničním provozu a hromadné dopravě

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	4.	Práce s kalendářem přírody Modelové situace na křižovatkách Dopravní značky
	1.3.1	4. 5.	Bezpečné chování v silničním Nebezpečná místa v silničním provozu a hromadné dopravě
MkV	4.3.	5.	Práce s naučnou literaturou Původ lidských ras
EV	5.1.	4. 5.	U rybníka Savany
	5.2.	4.	Voda, vzduch, potrava, půda
	5.3.	4. 5.	Pravidla chování v přírodě Pravidla chování v CHKO
	5.4.	4.	Ochrana biologických druhů

Vlastivěda

1. stupeň - 2. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 2 hodin týdně v každém ročníku.

b) obsahové vymezení

Ve vyučovacím předmětu Vlastivěda se vzdělávací obsah realizuje ve třech okruzích:

1/ Místo, kde žijeme

- chápání organizace života v obci, ve společnosti
- praktické poznávání místních, regionálních skutečností s důrazem na dopravní výchovu
- postupné rozvíjení vztahu k zemi, národní cítění

2/ Lidé kolem nás

- upevnění základů vhodného chování a jednání mezi lidmi
- uvědomování si významu a podstaty tolerance, pomoci, solidarity, úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen
- seznamování se se základními právy a povinnostmi i s problémy ve společnosti i ve světě
- směřování k výchově budoucího občana demokratického státu

3/ Lidé a čas

- orientace v dějích, čase, postupu událostí a utváření historie věcí a dějů
- snaha o vyvolání zájmu žáků samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z historie a současnosti

c) organizační vymezení

Žáci pracují během vyučovací hodiny ve třídě.

d) metody a formy práce

V předmětu Vlastivěda se uplatňuje – skupinové vyučování, exkurze, krátkodobé projekty, problémové vyučování, názorné vyučování, vycházka.

e) propojení s ostatními předměty

Vyučovací předmět vlastivěda je propojen s Českým jazykem, Výtvarnou výchovou, Pracovními činnostmi, Hudební výchovou a Matematikou.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák se učí vyznačit v jednoduchém plánu obce místo bydliště, školy, cestu na určené místo
  - učí se začlenit obec (město) do příslušného kraje
  - učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
  - učitel žákům srozumitelně vysvětluje, co se mají naučit

Kompetence k řešení problémů

- žák se učí rozlišit přírodní a umělé prvky v okolní krajině
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence komunikativní

- žák se učí vyjádřit různými způsoby estetické hodnoty a rozmanitost krajiny
- využívá časové údaje při řešení různých situací, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- učitel vede žáky k ověřování výsledků
- podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence sociální a personální

- žák rozlišuje vztahy mezi lidmi, národy
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- učitel vytváří heterogenní pracovní skupiny

Kompetence občanské

- žák pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události v oblastech ČR
- projevuje toleranci přirozeným odlišnostem lidské společnosti
- učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- učitel vede žáky k hodnocení vlastních výsledků

Kompetence pracovní

- žák uplatňuje elementární poznatky o lidské společnosti, soužití a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost
- učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
- učitel vede žáky k plánování úkolů a postupů
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat

Cílové zaměření předmětu

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientace ve světě informací a časové i místní propojování historických, zeměpisných a kulturních informací

- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, pojmenování pozorovaných skutečností
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, vedení ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatné a sebevědomé vystupování a jednání

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 2. období

- žák určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje mezi náčrt, plány a základní typy map, vyhledává jednoduché údaje o přír. podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli
- vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam
- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, ve městě
- rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popř. připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
- rozlišuje základní formy vlastnictví, používá peníze v běžných situacích
- poukáže v nejbližším společenském a přír. prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí města
- pracuje s časovými údaji a využívá je k pochopení vztahů mezi ději a jevy
- rozeznává děje současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti
- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

Očekávané dílčí výstupy

4. ročník

- zná pojem nadmořská výška
- umí najít na mapě a pojmenovat velké řeky, jezera a rybníky v ČR a v blízkosti svého bydliště a školy
- umí vyhledat Prahu na mapě ČR, umí najít Ostravu
- zná název kraje a krajského města
- umí vyhledat ČR na mapě Evropy
- zná rozdíl mezi podnebím a počasím
- umí charakterizovat podnebí ČR
- zná pojmy povodí, rozvodí, úmoří
- zná rozdíl mezi jezerem a rybníkem
- ví, že Praha je hlavní město ČR
- zná pověst o založení Prahy a umí ji vyprávět

- zná významné průmyslové podniky, kulturní a vzdělávací instituce
- umí najít na mapě střední, východní, severní, západní a jižní Čechy, Moravu a Slezsko
- umí vyhledat na mapě významná města a řeky a seznámí se s průmyslem a zemědělstvím v jednotlivých oblastech
- umí ukázat na mapě Čechy, Moravu, Slezsko
- umí ukázat na mapě sousední státy a pojmenovat je
- umí vysvětlit význam globusu a mapy
- zná význam měřítka mapy
- umí najít poledníky a rovnoběžky a ukázat je
- zná základní geografické značky
- umí ukázat na mapě pohraniční pohoří a pojmenovat je
- umí ukázat na mapě rozsáhlejší pohoří, vrchoviny a nížiny v ČR a pojmenovat je
- umí vysvětlit rozdíl mezi pohořím, vrchovinou a nížinou
- zná jméno prezidenta ČR a premiéra ČR
- zná oficiální název ČR a správně ho píše
- seznámí se se státním uspořádáním ČR, státními symboly a demokracií v ČR
- zná významná místa a kulturní památky Ostravy
- umí vyprávět některé regionální pověsti
- zná některé postavy ze Starých pověstí českých
- zná některé významné osobnosti a památná místa českých dějin

5. ročník

- zná letopočet vzniku ČR
- zná jméno prvního a současného prezidenta
- zná pojmy vláda, parlament, zákon
- umí najít na mapě ČR jednotlivé kraje, popsat jejich polohu v ČR
- umí najít významná města, řeky apod. v jednotlivých oblastech
- zná významné prům. podniky v jedn. oblastech
- zná významné zemědělské plodiny
- s pomocí mapy umí porovnat hustotu osídlení, zalesnění, průmysl jednotlivých oblastí
- orientuje se na mapě
- umí na mapě ukázat státy EU
- umí na mapě určit polohu státu k ČR, najít hlavní město
- zná pojmy a umí časově zařadit Velkou Moravu, Přemyslovce, Jagellonce
- zná významnou osobnost a umí je zařadit do příslušného období - Karel IV., Jan Hus, T. G. Masaryk
- umí popsat rozdíly ve způsobu života v minulosti a dnes
- umí popsat charakteristické rysy způsobu života v pravěku, středověku a dnes

Učivo pro ročníky

4. ročník

- Obec (město), místní krajina
- Okolní krajina (místní oblast, region)
- Okolní krajina (místní oblast, region)
- Regiony ČR - Praha a vybrané oblasti ČR
- Naše vlast
- Mapy obecně zeměpisné a tematické
- Soužití lidí
- Regionální památky
- Báje, mýty, pověsti

5. ročník

- Naše vlast
- Regiony ČR - Praha a vybrané oblasti ČR
- Evropa a svět
- Mapy obecně zeměpisné a tematické
- Současnost a minulost v našem životě
- Orientace v čase
- Soužití lidí
- Vlastnictví
- Kultura

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo	
OSV	1.1.2.	4.	Soužití lidí	
		5.	Soužití lidí	
	1.2.1.	4.	Soužití lidí	
		5.	Soužití lidí	
	1.2.2.	4.	Soužití lidí	
		5.	Soužití lidí	
	1.3.1.	4.	Soužití lidí	
		5.	Soužití lidí	
	1.3.2.	4.	Soužití lidí	
		5.	Soužití lidí	
	VDO	2.1.	4.	Obec(město), místní krajina
		2.2.	4.	Naše vlast
2.3.		4.	Naše vlast	
2.4.		4.	Naše vlast	
VMEGS	3.1.	5.	Evropa a svět	
	3.2.	5.	Evropa a svět	
	3.3.	5.	Evropa a svět	
MkV	4.1.	4.	Naše vlast	
		5.	Naše vlast	
	4.2.	5.	Naše vlast	
	4.3.	4.	Naše vlast (národnostní menšiny)	

4.5. Člověk a společnost

Tato vzdělávací oblast je tvořena vyučovacími předměty Dějepis a Občanská výchova, které jsou zastoupeny pouze na 2. stupni.

Dějepis

2. stupeň

Charakteristika vyučovacého předmětu

a) časové vymezení

Dějepis se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 9.ročníku, 2 hodiny týdně.

b) obsahové vymezení

Vzdělání v dějepise se zaměřuje na rozvíjení vlastního historického vědomí, vnímání obrazu hlavních vývojových linií, získávání orientace v historickém čase, pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů, chápání kulturní rozmanitosti světa, utváření pozitivního hodnotového systému.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá v kmenové třídě nebo v odborné učebně s AV technikou.

d) metody a formy práce

V hodinách dějepisu se uplatňuje výklad, skupinová práce, samostatná práce, práce atlasem a mapou, problémové vyučování, diskuse, práce s textem, práce historickým dokumentem, kvízy, křížovky, osmisměrky, návštěvy historických památek, muzeí a archivů.

e) propojení s předměty

Dějepis je úzce spjat s Občanskou výchovou, Českým jazykem, Hudební výchovou, Výtvarnou výchovou, Zeměpisem, Tělesnou výchovou, Přírodopisem, Chemií a Matematikou.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- učitel zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů
- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- zadává jim úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
- vede je k zamyšlení nad historickým vývojem
- žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí,
- propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy

Kompetence k řešení problémů

- učitel zařazuje rozmanité aktivity (diskuse, výklad, kreslení, řešení problémů, ICT, AV technika,)
- zařazuje rovněž metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením
- vede žáky ke kritickému myšlení a logickému uvažování
- žák kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit
- samostatně nebo s pomocí učitele řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení
- vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k přesnému a výstižnému vyjadřování

- zařazuje do výuky diskusi
- vede žáky k věcnému argumentování
- vede žáky k práci s různými typy textů
- vede je k využívání informačních a komunikačních prostředků
- žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- žák se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- žák rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů,...
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- učitel vytváří příznivé klima třídy
- dodává žákům sebedůvěru
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
- žák účinně spolupracuje ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu,

Kompetence občanské

- učitel reflektuje při výuce společenské i přírodní dění
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních
- pěstuje v žácích vztah k tradicím, národnímu, historickému a kulturnímu dědictví
- žák respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí
- odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

Kompetence pracovní

- učitel požaduje dodržování dohodnuté kvality práce
- umožňuje žákům vzájemně si radit a pomáhat
- vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi
- žák dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky
- využívá svých znalostí v běžné praxi

Cílové zaměření předmětu

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společností, utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s

- obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřené o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úcta k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě, rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, zaujímání a obhajování vlastních postojů

Očekávané výstupy za 2. stupeň

- má historické vědomí jako Evropan a občan ČR 21.století
- orientuje se v kontinuitě národních dějin a jejich významných období
- zaujímá vlastní názor k nejdůležitějším historickým událostem
- vymezí úlohu náboženství a víry v životě člověka
- chápe smysl událostí a činů významných osobností, které ovlivnily jejich běh
- zná zdroje informací o minulosti
- chápe potřebnost dějinných poznatků
- orientuje se v dějepisné mapě
- má informace o pomocných historických vědách, vyzná se v kulturních dějinách

Očekávané dílčí výstupy

6.ročník

- uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků
- uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu
- charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
- objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost
- uvede příklady archeologických kultur na našem území

- rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
- uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
- demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem
- porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie

7.ročník

- popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
- porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti
- objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech
- vymezi úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám
- ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury
- vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky
- vymezi význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
- popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
- objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
- objasní příčiny a důsledky třicetileté války
- vysvětlí náboženské změny v 16. stol.

8.ročník

- rozpozná základní znaky baroka, popíše život v době baroka
- uvede příklady významných kulturních památek
- vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
- objasní pojem osvícenství
- objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé
- popíše změny, které přinesla průmyslová revoluce
- charakterizuje jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími evropských států
- charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované v revoluci r. 1848-1849 v některých evropských zemích
- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a vývoj ve světě v 2. pol. 19. století
- charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezi význam kolonií
- objasní vývoj v českých zemích ve 2. polovině 19. století a na přelomu 19. a 20. století
- posoudí příčiny, průběh a výsledky 1. světové války
- vysvětlí význam vzniku samostatného Československa

9.ročník

- na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky

- rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
- charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech
- rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
- na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a její vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí
- vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků
- vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
- posoudí postavení rozvojových zemí
- prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Učivo pro ročníky

6.ročník

- Úvod k výuce dějepisu
- Pravěk, počátky lidské civilizace
- Starověk, nejstarší státy světa
- Řecko
- Řím

7.ročník

- Středověk
- Raný – počátky křesťanství, formování prvních státních celků v Evropě
- První státní útvary na našem území
- Český stát za vlády Přemyslovců
- Románská kultura
- Vrcholný – Český stát za posledních Přemyslovců a Lucemburků
- Křížové výpravy
- Život na venkově, vznik měst, rozvoj řemesel a obchodu
- Pozdní středověk – husitství
- Gotická kultura
- Doba poděbradská a jagellonská
- Renesance a humanismus
- Zámořské objevy
- Třicetiletá válka

8.ročník

- Baroko
- Osvícenství, vznik USA
- Novověk
- Francouzská revoluce, Napoleon Bonaparte
- Průmyslová revoluce
- Národní obrození
- Revoluce 1848-1849
- Svět 2. pol. 19. století
- Kolonialismus

- České země 2. pol. 19. století
- Přelom 19. a 20. století
- První světová válka
- Vznik Československa

9.ročník

- Svět a Československo po 1. světové válce
- Evropa a svět ve 30. letech, kultura mezi válkami
- 2. světová válka
- Svět a Československo po 2. světové válce
- Studená válka
- ČSSR
- Československo a ČR po studené válce a na prahu 21. století
- Svět na prahu 21. století

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	6.	Pravěká společnost
	1.3.2.	9.	Rok 1968, Charta 77
VDO	2.2.	6.	Aténská demokracie, Římská republika
	2.3.	8.	Vznik politických stran
VMEGS	3.1.	9.	I. a II. Světová válka
	3.3.	6.	Římská říše
		7.	Jiří z Poděbrad
MkV	4.2.	8.	Občanská válka v USA
	4.3.	6.	Lidské rasy
	4.4.	7.	Objevné plavby
	4.5.	9.	OSN
	EV	5.1.	6.
5.2.		7.	Kolonizace
5.3.		8.	Průmyslová revoluce
5.4.		9.	Historické památky
MV	6.1.2.	9.	Protektorát Čechy a Morava
	6.1.5.	9.	50.léta, Studená válka, r.1968, Normalizace, r. 1989

Občanská výchova

2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 hodiny týdně v každém ročníku 2. stupně..

b) obsahové vymezení

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Občanská výchova je zaměřeno na postupné formování a rozvíjení občanského profilu žáků, orientaci ve významných okolnostech společenského

života, utváření vztahů žáků ke skutečnosti, formování vnitřních postojů žáků k důležitým oblastem lidského života, formování vědomí odpovědnosti za vlastní život.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá ve třídách, témata, která předpokládají zařazení MV v multimediální, resp. internetové učebně.

d) metody a formy práce

Hromadná (frontální výuka), skupinová výuka, heuristická metoda.

e) propojení s ostatními předměty

Vyučovací předmět je propojen především s Dějepisem, Českým jazykem (literaturou a slohem), Informatikou, Zeměpisem.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení
- propojují získané poznatky do širších celků
- nalézají souvislosti
- získané poznatky hodnotí, třídí a vyvozují z nich závěry

Kompetence k řešení problémů

- žáci tvořivě přistupují k řešení problému
- umí vyhledat vhodné informace, pracovat s nimi a umí nalézt řešení
- umí kriticky myslet a jsou schopni hájit svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory souvisle a kultivovaně
- umí naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují
- komunikují na odpovídající úrovni
- jsou schopni využívat ke komunikaci vhodné technologie

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují v týmu
- vzájemně si naslouchají a pomáhají
- upevňují dobré mezilidské vztahy
- umí hodnotit svou práci i práci ostatních

Kompetence občanské

- žáci znají legislativu a obecné morální zákony a dodržují je
- respektují názory ostatních
- formují si volní a charakterové rysy
- zodpovědně se rozhodují podle dané situace

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce

Cílové zaměření předmětu

- vytváření a prohlubování zájmu o dění v místě bydliště, poznávání nejbližšího okolí

- a formování citového vztahu k místu a k zemi, kde žák žije
- vytváření pozitivního vztahu k živé i neživé přírodě, rozvíjení ekologického myšlení
- hledání potřebných informací a jejich užití v běžném životě
- poznání způsobu života lidí v různých kulturách
- zvládání přiměřeně náročných situací občanského života
- osvojení norem společenského chování a občanského soužití, chápání hodnoty pozitivních mezilidských vztahů
- kultivované vyjadřování vlastních myšlenek, názorů, postojů a potřeb a jejich obhajování
- nacházení místa a role ve společnosti a vytváření představy o vlastní budoucnosti
- vytváření úcty k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům, rozvíjení respektu ke kulturním, náboženským a jiným odlišnostem lidí, skupin a různých společností
- získávání orientace v aktuálním dění naší země a ve světě, rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- pochopení podstaty demokracie, práv a povinností občanů, rozpoznání protiprávního jednání a vědomí jeho důsledků
- podílení se svým chováním na ochraně životního prostředí
- vytváření úcty k právu
- posuzování společenských problémů z různých úhlů pohledu

Očekávané výstupy za 2. stupeň

Člověk ve společnosti

- žák objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování
- zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
- kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti

Člověk jako jedinec

- žák rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

Stát a hospodářství

- žák rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady
- objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání
- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového

rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi

- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít
- uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
- rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti

Stát a právo

- žák rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů, vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu
- objasní význam právní úpravy důležitých vztahů - vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování, rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
- rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady
- diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

Mezinárodní vztahy, globální svět

- žák popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích
- uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory
- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva
- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu
- uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru

Očekávané dílčí výstupy

6. ročník

- žák se umí se orientovat v kalendáři
- vyjmenovává nejdůležitější svátky v roce, vysvětluje jejich význam
- vysvětluje význam nejběžnějších přísloví a pořekadel
- vysvětluje pojem domov
- vyjmenovává základní obecní správní orgány a pojmenovává jejich funkce, dokáže vysvětlit jedinečnost postavení naší obce vzhledem ke státu jako celku
- vysvětluje pojem vlast a vlastenectví, rozlišuje vlastenectví a nacionalismus
- vysvětluje role matky a otce vzhledem k dobrému fungování rodiny, vyjmenovává funkce rodiny
- popisuje, do kterých důležitých oblastí rodina směřuje své výdaje
- vykládá důležitost rozumného rodinného hospodaření
- rozlišuje vhodné a nevhodné způsoby využívání volného času
- připraví program pro svůj volný čas
- žák vysvětluje potřebnost vzdělání pro život, uvádí, jaké uplatnění mají jednotlivé školní předměty v praktickém životě, chápe a správně vysvětluje pojem demokratická atmosféra ve škole

7. ročník

- žák vysvětluje pojem národ
- vyjmenovává významné historické mezníky v dějinách národa
- uvádí příklady významných osobností, které proslavily náš národ
- vysvětluje pojem stát, uvádí znaky státu
- vyjmenovává české státní symboly, objasňuje význam hlavního města, uvádí jednotlivé fáze vývoje státu
- objasňuje roli ozbrojených sil ČR a uvádí příklady, kde se ozbrojené síly ČR uplatňují jako prostředek řešení krizí nevojenského charakteru
- vysvětluje pojem majetek a státní rozpočet, uvádí, z jakých zdrojů stát financuje veřejné rozpočty a do jakých oblastí stát výdaje směřuje, rozlišuje formy vlastnictví, objasňuje význam daní
- osvětluje praktický význam rozpočtu domácnosti, vysvětluje pojem úspory, investice, úvěry a uvádí jejich konkrétní využití, pojmenovává výhody a nebezpečí splátkového prodeje a leasingu
- dokáže vysvětlit důležitost ochrany přírodního bohatství, vyjmenovává největší ekologické problémy a chápe jejich princip, uvádí příklady, jak může sám přispět k ochraně prostředí

8. ročník

- žák dokáže vyjmenovat a jednoduše charakterizovat jednotlivé fáze ve vývoji člověka, pojmenovává specifika dospívání, vysvětluje jaké nebezpečí vyplývá z užívání omamných látek, vyjmenovává nejčastější typy drog
- chápe význam komunikace pro mezilidskou spolupráci, rozeznává různé způsoby komunikace (verbální, neverbální), pojmenovává patologické formy mezilidské komunikace
- dokáže vysvětlit důležitost práva pro existenci společenství, vysvětluje pojem lidská práva, uvádí příklady základních práv a svobod každého člověka a dokumentů upravujících lidská práva, uvádí příklady porušování lidských práv, pojmenovává orgány a instituce, které se zabývají ochranou lidských práv
- vysvětluje pojem protiprávní chování, vysvětluje pojem korupce a uvádí příklady korupce, objasňuje důležitost ochrany duševního vlastnictví

- vysvětluje pojem náboženství a úlohu náboženství při vývoji lidského společenství, rozlišuje základní druhy náboženství
- chápe pojem náboženská sekta, vyjmenovává a stručně charakterizuje nejčastější náboženské sekty, rozpoznává nebezpečí náboženských sekt
- vysvětluje význam povolání v životě, vysvětluje, co je třeba udělat pro správný výběr povolání, rozeznává své předpoklady a možnosti, ví, jak souvisí s výběrem povolání

9. ročník

- žák definuje pojem demokracie, vysvětluje výhody demokracie pro každodenní život společnosti, zná v základních rysech Ústavu ČR a vyjmenovává její jednotlivé hlavy, dokáže vyložit smysl voleb a orientuje se v jejich typech
- vyjmenovává základní práva spotřebitele a dokáže uvádět příklady, jak svá spotřebitelská práva v praxi hájit
- vysvětluje důležitost správně uzavřené pracovní smlouvy pro budoucí pracovní poměr, pojmenovává povinné náležitosti pracovní smlouvy, objasňuje význam zákoníku práce, stručně pojmenovává a vysvětluje základní povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele, pojmenovává úlohu odborů v pracovním procesu
- vysvětluje, jak se lidské potřeby odrážejí ve struktuře hospodářství, vyjmenovává sektory a odvětví národního hospodářství, objasňuje pojem podstatu trhu, nabídky a poptávky, dokáže uvést konkrétní příklad tvorby ceny z nákladů, zisku a daní, popisuje vliv inflace na hodnotu peněz
- pojmenovává funkce peněz, objasňuje smysl státního rozpočtu, uvádí jeho zdroje a výdaje, vysvětluje význam daní, vyjmenovává nejčastější druhy daní, objasňuje základní principy sociální politiky státu (důchod, zdravotnictví), uvádí příklady využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, rozlišuje druhy úroků, rozeznává druhy pojištění a jejich využití
- vysvětluje postavení politiky v každodenním životě občana, pojmenovává nejvýraznější politické strany a stručně charakterizuje jejich program, objasňuje úlohu svobodných médií ve společnosti, respektuje odlišný názor, dokáže objasnit nebezpečí plynoucí z rasistického myšlení a rasové nesnášenlivosti a uvádět konkrétní příklady projevů ve společnosti, uvádí příklady nadnárodních organizací
- uvádí příklady některých globálních problémů současnosti a jejich možných důsledků pro život lidstva, uvádí příklady projevů terorismu a dokáže diskutovat nad možnostmi jejich řešení
- vysvětluje význam vstupu ČR do EU, uvádí příklady výhod a nevýhod, které vyplývají z členství v EU, uvádí příklady činnosti mezinárodních organizací, ke kterým má ČR vztah (OSN, WHO, NATO)
- vysvětluje výhody ekonomické, politické a bezpečnostní spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu, objasňuje důležitost účasti státu v zahraničních misích
- vyjmenovává, jak může vlastními aktivitami přispět k udržování a rozvoji demokratických principů ve škole i celé společnosti

Učivo pro ročníky

6. ročník

- Rok – jeho proměny, slavnosti v průběhu roku, kalendář, nejdůležitější svátky v roce, jejich význam a původ, přísloví a pořekadla vážící se k významným obdobím v roce
- Domov – pojem domov v širokém smyslu (národ, historie) a v úzkém smyslu (nejbližší okolí, horizont)
- Naše obec - správní orgány obce, významné osobnosti – rodáci naší obce, postavení obce v kontextu státu

- Naše vlast - pojem vlast, nacionalismus
- Rodina - role členů rodiny, funkce rodiny (ekonomická, výchovná ...), úplná a neúplná rodina, hospodaření rodiny
- Volný čas a jeho využití

7. ročník

- Národ - pojem, historie národa, kulturní bohatství našeho národa, významné osobnosti
- Stát – znaky státu, státní symboly, hlavní město, státní občanství ČR, Ústava ČR, složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu, ozbrojené síly ČR
- Majetek a vlastnictví – rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti, význam daní, druhy majetku a vlastnictví
- Hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing
- Přírodní bohatství a jeho ochrana - ekologie, významné ekologické problémy, lidské zásahy do přírody
- Kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, jejich význam pro život, masová kultura, masmédia (prostředky masové komunikace, vliv masmédií na veřejného mínění a na chování lidí
- Stát a právo - vznik státu a vznik právních norem, historické typy státu, současné typy státu, výkonná, soudní, zákonodárná moc

8. ročník

- Člověk a dospívání - fáze vývoje člověka, charakteristika období dospívání, alkohol a drogy v období dospívání, protidrogová prevence
- Komunikace - formy mezilidské komunikace, sociální patologie (xenofobie, egoismus, rasismus)
- Právo a spravedlnost - lidská práva, poškozování lidských práv, ombudsman, nevládní organizace, protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost, porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví
- Člověk a náboženství – význam náboženství, druhy náboženství, náboženské sekty a nebezpečí z nich vyplývající
- Člověk a práce - výběr povolání (je pro mě vhodné), osobní předpoklady

9. ročník

- Člověk a občanský život – demokracie, ústava, zákonodárná, výkonná a soudní moc, volby – typy a jejich význam, důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele, styk s úřady
- Člověk ve výkonu povolání - pracovní smlouva, zákoník práce a předpisy vztahující se k výkonu povolání, odbory a jejich význam
- Člověk a hospodářství - lidské potřeby a struktura národního hospodářství, odvětví a sektory národního hospodářství, trh, nabídka a poptávka, tvorba ceny, inflace
- Člověk a peníze - funkce a formy peněz, banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků
- Člověk a pluralita ve společnosti - politické spektrum, význam politické plurality, národnostní menšiny, rasismus, nadnárodní společenství, významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.)
- Člověk v globalizovaném světě - projevy, klady a zápory; významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení
- Evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	6.	Volný čas
		8.	Člověk a dospívání
		8.	Člověk a náboženství
	1.1.2.	6.	Člověk a práce
		7.	Volný čas a jeho využití
		8.	Kultura
		8.	Člověk a dospívání
	1.2.1.	9.	Člověk a pluralita ve společnosti
		6.	Člověk a práce
	1.2.2.	6.	Člověk a pluralita ve společnosti
		9.	Domov
		9.	Rodina
6.		Člověk a pluralita ve společnosti	
6.		Domov	
6.		Naše obec	
6.		Naše vlast	
6.		Rodina	
7.		Národ	
7.		Stát	
VDO	2.1.	6.	Kultura
		6.	Stát a právo
		8.	Komunikace
		8.	Právo a spravedlnost
		9.	Člověk a občanský život
		9.	Člověk a hospodářství
	2.2.	6.	Škola – její nezbytnost pro život, struktura školního vzdělávání a její význam pro naplňování potřeb jedince i společnosti, demokratické principy ve škole
		9.	Občanský život a škola - podíl žáků na demokratickém chodu společnosti, mládežnické organizace
	2.3.	8.	Právo a spravedlnost
		9.	Člověk a občanský život
	2.4.	8.	Právo a spravedlnost
		9.	Člověk a pluralita ve společnosti
VMEGS	3.1.	8.	Právo a spravedlnost
		9.	Člověk a občanský život
	3.2.	6.	Domov
		9.	Člověk v globalizovaném světě
	3.3.	6.	Naše vlast
		9.	Člověk v globalizovaném světě
MkV	4.1.	6.	Naše vlast
		9.	Člověk a pluralita ve společnosti
	4.2.	6.	Člověk v globalizovaném světě
		7.	Kultura

	4.3.	9.	Člověk a pluralita ve společnosti
	4.4.	9.	Člověk a pluralita ve společnosti
	4.5.	8.	Právo a spravedlnost
		9.	Člověk ve výkonu povolání
EV	5.3.	7.	Přírodní bohatství a jeho ochrana
	5.4.	7.	Přírodní bohatství a jeho ochrana
MV	6.1.1.	7.	Kultura
	6.1.2.	7.	Kultura
	6.1.5.	7.	Kultura
	6.2.1.	8.	Komunikace

4.6 Člověk a příroda

Tato vzdělávací oblast je tvořena vyučovacími předměty Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis, které jsou zastoupeny pouze na 2. stupni.

Fyzika

2. stupeň

Charakteristika vyučovacého předmětu

a) časové vymezení

Předmět fyzika je vyučován jako samostatný předmět v 6. ročníku hodinu týdně, v 7., 8. a 9. ročníku dvě hodiny týdně.

b) obsahové vymezení

Vzdělávání v tomto předmětu směřuje k podpoře hledání a poznávání fyzikálních faktů a jejich vzájemných souvislostí, dále vede k rozvíjení a upevňování dovedností pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy.

Pomáhá žákům učit se vytvářet a ověřovat hypotézy, učí je zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti mezi nimi a vztahy mezi nimi.

Vzdělávání v hodinách fyziky podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá v odborné učebně fyziky a chemie, ve třídách.

d) metody a formy práce

Výklad, skupinová výuka, frontální výuka, samostatná práce žáků, řízená diskuze, exkurze, laboratorní práce.

e) propojení s ostatními předměty

Výuka Fyziky je propojena s Přírodopisem, Matematikou, Zeměpisem, Tělesnou výchovou, Chemií, Občanskou výchovou, Výchovou ke zdraví, Informatikou.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák vyhledává, třídí a propojuje informace

- používá odbornou terminologii
- samostatně měří, experimentuje a porovnává získané informace
- nalézá souvislosti mezi získanými daty

•Kompetence k řešení problémů

- žák se učí využívat základní postupy pro nalezení problému, formulaci, hledání a zvolení postupu řešení, vyhodnocení získaných dat

Kompetence komunikativní

- žák pracuje ve skupinách, kde se učí komunikovat mezi sebou, respektovat názor druhých, učí se pravidlům diskuse
- formuluje své myšlenky v písemné i mluvené formě

•Kompetence sociální a personální

- žák je veden ke spolupráci při řešení problémů, a k ochotě pomoci
- vhodně volenými situacemi si žák posiluje sebedůvěru, pocit odpovědnosti

Kompetence občanské

- žák posuzuje efektivitu jednotlivých energetických zdrojů
- je veden k šetrnému využívání elektrické energie
- je podněcován k upřednostňování obnovitelných zdrojů ve svém budoucím životě

Kompetence pracovní

- žák zná pravidla bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a tato pravidla dodržuje

Cílové zaměření předmětu

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí a využívání různých metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- kladení si otázek o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správné formulování těchto otázek a hledání odpovědí
- osvojování si způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování se do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí
- získávání poznatků důležitých pro uvažování a jednání, které preferují co neefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, především obnovitelných zdrojů energie
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu situacemi ohrožujícími zdraví, životy, majetek nebo životní prostředí

Očekávané výstupy za 2. stupeň

- změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa
- uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále a neuspořádaně pohybují a vzájemně na sebe působí

- předpoví, jak se změní délky či objem tělesa při dané změně teploty
- využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů
- rozhodne, jaký druh pohybu koná těleso vzhledem k jinému tělesu
- využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
- změří velikost působící síly
- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
- využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
- aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů
- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
- předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní
- určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie
- využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
- určí v jednotlivých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem
- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí
- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
- posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životné prostředí
- sestaví podle schématu elektrický obvod a analyzuje schéma reálného obvodu
- rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
- rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
- využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů
- zapojí správně polovodičovou diodu
- využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změn na magnetické pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
- využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
- na základě znalostí rychlosti světla ve dvou různých prostředích rozhoduje, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami
- objasní pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem slunce a měsíců planet kolem planet
- odliší hvězdu od planety na základě jejích vlastností

Očekávané dílčí výstupy

6. ročník

- změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny, charakterizující látky a tělesa
- uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále a neuspořádaně pohybují a vzájemně na sebe působí
- předpoví jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty

- využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

7. ročník

- předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní
- rozhodne, jaký druh pohybu koná těleso vzhledem k jinému tělesu
- využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
- změří velikost působící síly
- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
- využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
- aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů
- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách při řešení konkrétních praktických problémů

8. ročník

- sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
- změří elektrický proud a napětí
- využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických úkolů
- určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa
- využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
- určí v jednoduchých případech teplo odevzdané či přijaté tělesem
- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí /tepelné elektrárny, alternativní zdroje/
- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
- posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

9. ročník

- rozliší stejnosměrný proud od střídavého
- využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
- zapojí správně polovodičovou diodu
- využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém prostředí a zákona o odrazu světla při řešení problémů a úloh
- na základě znalostí rychlosti světla ve dvou různých prostředích rozhoduje, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této znalosti při analýze průchodu světla čočkami
- využívá poznatků o různých formách energie a jejich vzájemných přeměnách k posouzení dopadu jejich využívání na životní prostředí /jaderné elektrárny/
- objasní pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet okolo Slunce a měsíců okolo planet
- odliší hvězdu od planety na základě znalostí jejich vlastností

Učivo pro ročníky

6. ročník

- Měřené veličiny- délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas
- Skupenství látek- souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou, difúze
- Hustota látek

7. ročník

- Pohyby těles – rovnoměrný, nerovnoměrný, přímočarý, křivočarý
- Gravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa
- Tlaková síla a tlak- vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí
- Pascalův zákon – hydraulická zařízení
- Hydrostatický a atmosférický tlak- souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny, souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře
- Archimédův zákon- vztlaková síla, potápění, vznášení se a plavání těles v klidných tekutinách

8. ročník

- Formy energie- pohybová a polohová energie, vnitřní energie, elektrická energie a výkon, výroba a přenos elektrické energie
- Změny skupenství- tání a tuhnutí, skupenské teplo tání, vypařování a kapalnění, hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny
- Obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie
- Vlastnosti zvuku- látkové prostředí jako podmínka šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích, odraz zvuku na překážce, ozvěna, pohlcování zvuku, výška zvukového tónu
- Elektrický obvod- zdroj napětí, spotřebič, spínač
- Elektrické a magnetické pole- elektrická a magnetická síla, elektrický náboj, tepelné účinky elektrického proudu, elektrický odpor

9. ročník

- Formy energie- jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna, ochrana lidí před radioaktivním zářením
- Elektrické a magnetické pole- stejnosměrný elektromotor, transformátor, bezpečné zacházení při práci s elektrickými přístroji a zařízeními
- Vlastnosti světla- zdroje světla, rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích, stín, zatmění Slunce a Měsíce, zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle /kvalitativně/, zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou /kvalitativně/, rozklad bílého světla hranolem
- Sluneční soustava- její hlavní složky, měsíční fáze
- Hvězdy- jejich složení

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	6.	Měřené veličiny, skupenství látek
	1.2.3.	7.	Pascalův zákon
	1.3.1.	7.	Archimédův zákon
VDO	2.2.	6.	Měřené veličiny
VMEGS	3.2.	9.	Formy energie

MkV	4.2.	6.	Měřené veličiny
EV	5.3.	8.	Formy energie
	5.4.	8.	Obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie

Chemie

2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 2 hodiny týdně v 8. a 9. ročníku.

b) obsahové vymezení

Směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o obor, vede k poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí. Učí řešit problémy a správně jednat v praktických situacích, vysvětluje a zdůvodňuje chemické jevy. Učí získávat a upevňovat dovednosti pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při práci s chemickými látkami. Rozvíjí dovednosti experimentovat, měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy přírodních jevů, analyzovat výsledky a vyvozovat závěry.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá v odborné učebně a ve třídě

d) metody, formy práce

Frontální výuka je spojována s praktickými cvičeními. Provádí jednoduché nácviky laboratorních metod a postupů, pracuje ve skupinách sleduje a doprovází demonstrační pokusy.

e) propojení s ostatními předměty

Fyzika, Přírodopis, Matematika.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- učitel vede žáky k systematickému pozorování jako základní formě zjišťování chemických vlastností látek, jejich přeměn a podmínek, za kterých tyto přeměny nastávají, k jejich popisu, hledání souvislostí mezi jevy a jejich vysvětlení
- žák vyhledává chemické termíny, symboly a značky
- žák poznává na základě pozorování jednotlivé pokusy a formuluje závěry pokusů
- žák sám formuluje závěry jednotlivých pokusů a vytváří své domněnky

Kompetence občanské

- učitel společně s žáky respektuje pravidla pro práci s chemickými látkami, řád učebny a laboratorní řád
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- předkládá situace, ve kterých se žáci učí chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí

- vede žáky k zodpovědnému chování v krizových situacích/ přivolat a poskytnout první pomoc/

Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- žák vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení
- žák samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení chemických rovnic a reakcí

Kompetence komunikativní

- žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- žák naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- žák rozumí různým typům chemických textů a záznamů, chemických rovnic, reakcí, značek a symbolů
- žák využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- žák využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence pracovní

- žák používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla bezpečnosti práce při chemických pokusech.
- žák formuluje principy a zásady ochrany životního prostředí
- žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost

Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce ve skupině
- učitel se podílí na utváření příjemné atmosféry ve skupině, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů
- žák přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Cílové zaměření předmětu

- směřuje k podchycení zájmu o obor a k jeho rozvíjení
- učí poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů
- vede žáka ke zkoumání přírodních jevů a jejich souvislosti při chemických pokusech, pozorování a měření
- učí žáka klást si otázky o průběhu chemických reakcí a jejich příčinách, formulovat a hledat na ně odpovědi
- učí způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovování domněnek o chemických faktech více nezávislými způsoby
- zapojuje do aktivit směřujících k šetrnému chování v přírodním systému, k bezpečnosti práce při chemických pokusech
- učí porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí na základě chemických poznatků
- směřuje k uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi

Očekávané výstupy za 2. stupeň

Základy chemie

- určí společné a rozdílné vlastnosti látek
- pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovitost
- rozlišuje směsi a chemické látky
- vypočítá složení roztoků
- navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí
- rozliší různé druhy vody a uvede příklady znečišťování vody a vzduchu

Obecná chemie I

- používá pojmy atom a molekula
- rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny
- orientuje se v periodické soustavě prvků (PSP)
- rozliší výchozí látky a produkty
- provede klasifikaci chemických reakcí
- přečte chemické rovnice

Anorganická chemie

- porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných anorganických sloučenin a posoudí vliv významných zástupců na životní prostředí
- vysvětlí vznik kyselých dešťů
- orientuje se na stupnici pH

Obecná chemie II

- definuje látkové množství
- roztrídí chemické reakce
- popíše výrobu železa
- vysvětlí průběh elektrolýzy

Organická chemie

- rozliší základní uhlovodíky
- zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv
- rozliší vybrané deriváty uhlovodíků
- orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemie

- uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů

Chemie a společnost

- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin
- aplikuje znalosti o principech hašení požárů
- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Očekávané dílčí výstupy

8. ročník

Základy chemie

- pozorováním popíše obecné vlastnosti látek
- dodržuje zásady bezpečnosti práce v laboratoři, práce s nebezpečnými látkami
- poskytne první pomoc
- rozliší směs a chemickou látku
- vypočítá hmotnostní zlomek
- vysvětlí princip metod oddělování jednotlivých složek směsi
- rozliší druhy vod a vyjmenuje nejčastější příčiny znečištění
- vyjmenuje hlavní zdroje znečištění vzduchu
- objasní vznik skleníkového efekt

Obecná chemie

- popíše atom
- používá pojmy atom, molekula, prvek, sloučenina
- orientuje se a pracuje s PSP
- napíše značku a název základních prvků
- uvede základní vlastnosti a užití vybraných prvků
- vysvětlí vznik iontů, rozlišuje kationt a aniont
- stručně popíše vznik chemické vazby
- zapíše a vyčíslí chemickou rovnici

Anorganická chemie

- vytvoří vzorec dvouprvkové sloučeniny
- uvede příklady významných halogenidů, oxidů
- pracuje s pH
- vytvoří, přečte a uvede vzorce kyselin a hydroxid
- popíše zásady první pomoci při poleptání kyselinou a zásadou
- objasní princip neutralizace
- uvede příklady známých solí
- objasní tvrdost vody
- vysvětlí podstatu krasových jevů

9. ročník

Obecná chemie II

- definuje látkové množství
- vysvětlí zákon zachování hmot
- roztřídí chemické reakce
- definuje oxidaci, redukci, redox reak
- popíše výrobu železa a oceli
- vysvětlí průběh elektrolýzy
- objasní korozi kovů

- třídí paliva podle skupenství a původu
- objasní destilaci ropy
- posoudí vliv spalování paliv na životní prostředí

Organická chemie

- charakterizuje organické sloučeniny
- rozlišuje typy řetězců, vazeb a vzorců
- vyjmenuje základní homologickou řadu uhlovodíků
- charakterizuje alkany, alkeny, alkiny a areny,
- analyzuje vliv automobilismu na životní prostředí
- definuje pojem derivát, charakteristická skupina
- uvede významné zástupce halogenderivátů
- vysvětlí nebezpečnost freonů pro životní prostředí
- charakterizuje alkoholy, karbonylovou a karboxylovou skupinu
- rozliší tuky a oleje
- objasní fotosyntézu z chemického hlediska
- uvede zdroje a vlastnosti složených cukrů
- definuje pojem aminokyselina
- objasní zdroje a funkci bílkovin
- vysvětlí funkci DNA, enzymů, hormonů
- vyjmenuje zdroje vitamínů

Chemie a společnost

- vyjmenuje pravidla bezpečnosti práce
- poskytne první pomoc vzhledem k chemickým látkám
- vyjmenuje způsoby hašení požáru
- rozlišuje zdroje energie
- uvede vliv chemických výrobků na člověka i životní prostředí
- vysvětlí pojem monomer, polymer, polymerace
- vyjmenuje nejpoužívanější plasty, syntetická vlákna a další chemické látky
- vysvětlí nebezpečí konzumace tabáku, drog a jiných návykových látek

Učivo pro ročníky

8. ročník

Základy chemie

- Úvod do chemie
- Vlastnosti látek
- Zásady bezpečné práce
- Nebezpečné látky a přípravky
- Mimořádné události
- Směsi
- Roztoky
- Voda
- Vzduch

Obecná chemie I

- Atom
- Molekul
- Prvek
- Sloučenina
- PSP
- Ionty

- Chemické reakce
- Klasifikace chemických reakcí
- Faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí

Anorganická chemie

- Halogenidy
- Oxidy
- Kyselost a zásaditost roztoků
- Indikátory
- Kyseliny a hydroxidy
- Neutralizace
- Soli kyslíkaté a bezkyslíkaté

9. ročník

Obecná chemie II

- Látkové množství
- Průběh chemických reakcí
- Chemie a elektřina
- Redox reakce
- Elektrolýza
- Koroze
- Energie
- Paliva

Organická chemie

- Organické sloučeniny
- Uhlovodíky
- Deriváty uhlovodíků
- Halogenderiváty
- Alkoholy
- Karbonylové sloučeniny
- Karboxylové kyseliny
- Esterifikace
- Lipidy
- Sacharidy
- Bílkoviny
- Enzymy, hormony
- Vitamíny

Chemie a společnost

- Chemie ve společnosti
- Plasty
- Syntetická vlákna
- Pesticidy, detergenty
- Návykové látky

Průřezová témata v ročnících

Průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	8.	Úvod do chemie, atom, molekula, ionty, PSP
		9.	Uhlovodíky, vitamíny

EV	1.3.1.	8.	Roztoky, PSP, chemické reakce a atom molekula, prvek, sloučenina, směsi
		9.	Chemie a společnost
	5.2	8.	Vlastnosti látek, voda, vzduch
		9.	Organická chemie
	5.3.	8.	Zásady bezpečné práce, vznik solí, oxidy, kyselost a zásaditost, nebezpečné látky, mimořádné události
		9.	Redox reakce, koroze, paliva, deriváty uhlovodíků, organické sloučeniny, chemie a společnost
	5.4.	8.	Chemický děj, vlastnosti látek, roztoky, voda, vzduch, oxidy, vznik solí, kyselost a zásaditost
		9.	Chemie a společnost, koroze, energie, _

Přírodopis

2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Předmět přírodopis je vyučován jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku. Hodinová dotace je v 6. a 7. ročníku 2 hodiny týdně, v 8. a 9. ročníku 1 hodinu týdně.

b) obsahové vymezení

Vzdělávání směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu a přírodniny. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním zákonitostem. Umožňuje poznat přírodu jako systém, jehož částí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Podporuje otevřené, kritické myšlení a logické uvažování. Učí aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě. Vede k chápání souvislostí mezi přírodou a lidskou činností, závislosti člověka na přírodních zdrojích. Seznamuje se stavbou živých organismů.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá ve třídě a odborně učebně vybavené interaktivní tabulí, dataprojektorem a notebookem. Odborná učebna přírodopisu je vybavena seznamem povinností a pravidel pro pobyt v učebně jejich dodržování je pro každého žáka závazné.

d) formy a metody práce

Frontální výuka s demonstračními pomůckami, skupinové práce, přírodovědné vycházky s pozorováním, krátkodobé projekty a přírodovědné exkurze.

e) propojení s ostatními předměty

Přírodopis je propojen s těmito předměty Zeměpis /biogeografie – rozšíření jednotlivých druhů organismů, biotopy, druhy ochrany přírody/, Chemie /ochrana životního prostředí, chemické vlastnosti minerálů a hornin/ a Fyzika /fotosyntéza, světelná energie, sluch, zrak/.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák vyhledává, třídí a propojuje informace
- samostatně používá odbornou terminologii
- samostatně pozoruje a porovnává získané informace
- nalézá souvislosti

Kompetence k řešení problémů

- žák řeší úkoly více postupy
- sám navrhuje řešení, dochází k závěrům a vyhodnocuje fakta

Kompetence komunikativní

- žák formuluje své myšlenky v písemné i mluvené formě
- prezentuje svou práci, hodnotí výsledky a reaguje na hodnocení ostatních, argumentuje, přijímá kritiku
- komunikuje s ostatními spolužáky

Kompetence sociální a personální

- žák zvládá skupinové vyučování a spolupráci se spolužáky při řešení problémů
- buduje pocit sebedůvěry a zodpovědnosti

Kompetence občanské

- žák dodržuje pravidla slušného chování
- chápe povinnosti a práva v souvislosti s ochrannou životního prostředí, ochrannou vlastního zdraví i zdraví ostatních

Kompetence pracovní

- žák dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla při práci s mikroskopickými preparáty a živými přírodninami
- sám si organizuje práci, navrhuje postup a časový rozvrh

Cílové zaměření předmětu

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřeba klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovednosti vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

Očekávané výstupy za 2. stupeň

- žák rozumí základním pojmům z obecné biologie, biologie hub, rostlin, bezobratlých živočichů, obratlovců a člověka, genetiky, mikrobiologie, ekologie a neživé přírody
- rozlišuje základní systematické skupiny vyšších a nižších rostlin, hub, lišejníků, bezobratlých živočichů a obratlovců
- chápe a objasňuje stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav člověka
- orientuje se v PPP a vývojových stupních člověka
- prakticky poznává základní druhy organizmů a přírodnin

Očekávané dílčí výstupy

6. ročník

- žák rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v přehledu organizmů
- popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií, objasní funkci základních organel
- třídí organizmy a zařazuje do taxonomických jednotek
- vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování
- uvede význam virů a bakterií
- rozpozná nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi
- vysvětlí způsoby výživy hub
- objasní význam hub a lišejníků v ekosystémech a potravních řetězcích
- rozlišuje skupiny živočichů
- porovnává vnější a vnitřní stavbu těla
- zařazuje do taxonomických jednotek

7. ročník

- žák odvodí uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k orgánům
- porovná vnější a vnitřní stavbu orgánů a uvede příklady funkcí a vztahů v rostlině jako celku
- vysvětlí princip fyziologických procesů
- rozlišuje základní systematické skupiny
- určuje zástupce rostlin podle klíčů a atlasů
- porovnává vnější a vnitřní stavbu živočichů a vysvětluje funkci jednotlivých orgánů
- rozlišuje skupiny živočichů
- určuje živočichy podle atlasů
- odvodí na základě pozorování projevy chování živočichů v přírodě
- zhodnotí význam živočichů v přírodě

8. ročník

- žák určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
- orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
- objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří
- rozlišuje příčiny a příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života
- vysvětlí význam pohlavního rozmnožování z hlediska dědičnosti
- uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organizmů
- orientuje se v základních genetických pojmech

9. ročník

- žák objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života
- rozpozná vybrané nerosty a horniny
- rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů
- porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půd
- rozlišuje hlavní půdní druhy a typy
- rozlišuje geologická období
- uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi
- uvede příklady výskytu organismů v prostředí a vztahy mezi nimi
- rozlišuje příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy
- vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech
- uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému

V 6., 7. a 9. ročníku se uskuteční praktické poznávání přírody (praktické poznávání vyšších rostlin, vybraných zástupců bezobratlých živočichů a obratlovců a minerálů a hornin).

Učivo pro ročníky

6. ročník

- Vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam
- Základní struktura života
- Význam a zásady třídění organismů
- Viry a bakterie
- Houby bez plodnic
- Houby s plodnicemi
- Lišejníky
- Stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla
- Vývoj, vývin systém živočichů – prvoci, bezobratlí

7. ročník

- Anatomie a morfologie vyšších rostlin
- Fyziologie rostlin
- Systém rostlin
- Význam rostlin a jejich ochrana
- Vývoj a systém obratlovců
- Rozšíření, význam a ochrana živočichů
- Projevy chování živočichů

8. ročník

- Fylogeneze a ontogeneze člověka
- Anatomie a fyziologie
- Nemoci, epidemie, úrazy a prevence
- Životní styl – pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka
- Dědičnost a proměnlivost organismů

9. ročník

- Země
- Nerosty a horniny
- Vnější a vnitřní geologické projevy
- Půdy
- Vývoj zemské kůry a organizmů na Zemi
- Geologický vývoj a stavba ČR
- Podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka
- Organismy a prostředí
- Ochrana přírody a životního prostředí
- Přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	8.	Původ a vývoj nového jedince
	1.1.4.	8.	Hygiena duševní činnosti
	1.2.3.	8.	Komunikace živočichů
	1.3.1.	6.	Země a život
MkV	4.2.	8.	Původ a vývoj života
EV	5.1.	7.	Vyšší rostliny
	5.2.	6.	Třídění organismů,
		9.	Základy ekologie
	5.3.	9.	Základy ekologie
	5.4.	7.	Ochrana příroda

Zeměpis

2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 – 2 hodiny týdně v ročníku. Realizace v jednotlivých ročnících: 6. a 7. ročník – 2 hodiny, 8. a 9. ročník – 1 hodina.

b) obsahové vymezení

Zeměpis obohacuje celkový vzdělanostní rozhled žáků uvedením do hlavních přírodních, hospodářských a sociálních podmínek a faktorů života lidí v blízkém území místní krajiny, regionu, území ČR, v Evropě i dalších světadílech. Umožňuje žákům orientovat se v současném světě a v problémech současného lidstva, uvědomovat si civilizační rizika a perspektivy budoucnosti lidstva i vlastní spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahů lidí k jejich přírodnímu i společenskému prostředí.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá v odborné učebně přírodopisu a zeměpisu, v kmenových třídách, při zeměpisných vycházkách a exkurzích.

d) metody a formy práce

Motivační metody (rozhovor, vyprávění, demonstrace), expoziční metody (popis, vysvětlování, demonstrace, samostatná práce s knihou, atlasem), fixační metody (opakování, aktualizace, beseda, pochvala, pozorování v terénu, exkurze, projekty), diagnostické a klasifikační (ústní zkoušení, písemné zkoušky, testy, křížovky).

e) propojení s ostatními předměty

Zeměpis je propojen s Přírodopisem, Dějepisem, Matematikou, Občanskou výchovou.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák propojuje získané poznatky do širších celků, nalézá souvislosti
- učí se kriticky posuzovat, porovnávat a formulovat závěry
- poznává smysl a cíl učení

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se souvisle a kultivovaně
- učí se naslouchat promluvám jiných, vhodně reagovat

Kompetence k řešení problémů

- učí se pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech řešení
- kriticky myslí, je schopen obhájit svá rozhodnutí a nést za ně odpovědnost

Kompetence sociální a personální

- spolupracuje ve skupině, učí se naslouchat
- chápe potřebu efektivně spolupracovat při řešení problémů
- čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají

Kompetence občanské

- respektuje názory druhých, uvědomuje si svá práva a povinnosti
- chápe environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí
- jedná v zájmu trvale udržitelného rozvoje

Kompetence pracovní

- přistupuje ke své činnosti i z hlediska ochrany zdraví a životního prostředí

Cílové zaměření předmětu

- orientovat se v geografickém prostředí, hlavních geografických jevech, pojmech a metodách
- získat dovednosti pracovat se zdroji geografických informací
- respektovat přírodní hodnoty, lidské výtvořky a životní prostředí
- trvale se zajímat o vlastní zemi i regiony světa, což je nedílná součást životního způsobu moderního člověka
- osvojit si kritické myšlení a logické uvažování
- aplikovat geografické poznatky v praktickém životě

Očekávané výstupy za 2. stupeň

- přiměřeně hodnotí geografické informace z dostupných informačních zdrojů, jevy a procesy v krajině
- používá s porozuměním základní geografickou terminologii
- rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení regionů světa
- lokalizuje na mapách světadíly, oceány, makroregiony, hodnotí polohu, rozlohu a zvláštnosti
- posoudí na přiměřené úrovni světovou populaci, hospodářství a politické poměry světa
- porovnává různé krajiny jako součást krajinné sféry, uvádí konkrétní případy závažných důsledků přírodních a společenských vlivů na životní prostředí
- vymezí a lokalizuje místní region a hodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry regionů ČR
- uvádí příklady účasti a působnosti ČR ve světových a nadnárodních organizacích
- ovládá a aplikuje základy praktické topografie a orientace v terénu

Očekávané dílčí výstupy

6. ročník

- používá s porozuměním základní geografickou terminologii
- rozeznává hranice mezi podstatnými prostorovými složkami krajiny
- rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry
- porovnává působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu i lidskou společnost
- lokalizuje na mapách světadíly a oceány a některé makroregiony
- poznává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní i společenské poměry vybraných států
- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pobytu a pohybu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech

7. ročník

- lokalizuje vybrané makroregiony a státy podle zvolených kritérií
- zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech nastaly a mohou nastat, co je příčinou změn ve světě
- uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí
- porovnává státy světa na základě podobných a odlišných znaků

8. ročník

- vymezí a lokalizuje místní oblast, region
- hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské, kulturní poměry regionu
- analyzuje vazby místního regionu k vyšším územně správním celkům
- hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, zdroje, lidský a hospodářský potenciál ČR v evropské i světovém kontextu
- lokalizuje na mapách jednotlivé kraje ČR, jádrové i periferní oblasti
- uvádí příklady účasti a působení ČR v mezinárodních organizacích a integracích
- aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování krajiny, její zobrazování

9. ročník

- organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů, grafů, diagramů
- posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst
- hodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa
- posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla
- zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství
- porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozložení hospodářských aktivit
- uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí
- lokalizuje na mapách světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech

•Učivo pro ročníky

6. ročník

- Glóbus a mapa
- Zeměpis světadílů a oceánů
- Afrika, Austrálie, Antarktida

7. ročník

- Oblasti Asie – jihozápadní Asie, střední Asie, jižní a jihovýchodní Asie, východní Asie
- Amerika
- Atlantský oceán, Severní ledový oceán
- Oblasti Evropy – jihozápadní Evropa, západní Evropa, severní Evropa, střední Evropa, jihovýchodní Evropa

8. ročník

Zeměpis České republiky

- Poloha, rozloha, přírodní prostředí, podnebí, vodstvo, půdy
- Rostlinstvo a živočišstvo
- Obyvatelstvo a sídla
- Hospodářství
- Oblasti – kraje České republiky
- Můj domov – místní region

9. ročník

- Společenské a hospodářské složky v krajině
- Politická mapa dnešního světa
- Krajina a životní prostředí

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	6.	Glóbus a mapa
		7.	Zeměpis světadílů
	1.2.2.	9.	Společenské a hospodářské složky v krajině

VMEGS	1.3.1.	8.	Obyvatelstvo a sídla
	3.1.	6.	Zeměpis světadílů a oceánů
			Oblasti Evropy
		9.	Politická mapa dnešního světa
	3.2.	7.	Politická mapa dnešního světa
	3.3.	7.	Oblasti Evropy
MkV		8.	Poloha, oblasti ČR
	4.3.	6.	Zeměpis světadílů a oceánů
			Zeměpis světadílů
	4.4.	9.	Politická mapa dnešního světa
EV	5.3.	8.	Přírodní prostředí, hospodářství
		9.	Krajina a životní prostředí
	5.4.	9.	Krajina a životní prostředí

4.7 Umění a kultura

Tato vzdělávací oblast je tvořena vyučovacími předměty Hudební výchova a Výtvarná výchova.

Hudební výchova

1. stupeň – 1. období

Charakteristika vyučovacého předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 2 hodiny týdně v 1., 2. a 3. ročníku.

b) obsahové vymezení

Předmět hudební výchova se realizuje ve vzdělávacím oboru Umění a kultura. Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění a hudbě, k jejímu aktivnímu vnímání.

Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárňování hudby a reagování na ni prostřednictvím pohybu, tance a gest.

Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá v odborné učebně hudební výchovy.

d) metody a formy práce

Vyučovací metody a formy práce jsou vymezeny charakterem učiva, výchovně vzdělávacím cílem hudební výchovy, osobností dítěte a metodickým a odborným vybavením učitele.

Nejčastějšími metodami jsou reprodukční a percepční činnosti, dále pak stimulace hudebních činností a vytváření hudebních dovedností. Dalšími metodami práce je hudební dialog mezi učitelem a žákem, demonstrace (předvedení hudebního díla) a metody opakování, procvičování, prověřování vědomostí, dovedností a návyků. Velmi časté je skupinové vyučování a práce v odděleních. Učitel využívá dostupnou didaktickou techniku. Dalšími formami práce v hudební výchově jsou návštěvy koncertů, besedy o hudbě, hudební programy, mimoškolní hudební aktivity.

e) propojení s ostatními předměty

Hudební výchova je úzce spjata s Českým jazykem (lidová slovesnost), Tělesnou výchovou (hudebně pohybové činnosti) a Výtvarnou výchovou (výtvarné ztvárnění hudebního díla). Předmět dále rozvíjí smyslové vnímání a kreativitu dětí.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- zdokonaluje se v hudebních činnostech,
- využívá správné terminologie a hudební symboliky
- osvojuje si základní hudební pojmy
- posuzuje vlastní pokroky v učení, kriticky hodnotí výsledky své práce

Kompetence k řešení problémů

- využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant vlastního hudebního zdokonalování
- hledá shodné, podobné a odlišné znaky v hudbě
- sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů

Kompetence komunikativní

- vyjadřuje své myšlenky a názory na hudbu a hudební činnosti
- snaží se o kultivovaný pěvecký projev
- zajímá se o náměty, názory a zkušenosti učitele a spolužáků

Kompetence sociální a personální

- spolupracuje ve skupině, respektuje pokyny pedagoga
- respektuje názory ostatních při prezentaci hudebních činností
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru

Kompetence občanské

- žák si je vědom svých povinností ve škole i mimo ni, respektuje řád školy
- respektuje přesvědčení druhých lidí a váží si jejich vnitřních hodnot
- vnímá a oceňuje naše kulturní dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům
- aktivně se zapojuje do kulturního dění školy

Kompetence pracovní

- dodržuje dohodnuté termíny úkolů
- dodržuje stanovenou bezpečnost práce v odborné učebně
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře

Cílové zaměření předmětu

- maximální rozvoj hudebnosti žáka, jeho hudebních schopností, dovedností a návyků, rozvoj zpěvního hlasu a kultivace projevu, receptivních, reprodukcí a produkčních schopností a dovedností vyjádřených prostřednictvím vokálních, instrumentálních, poslechových a hudebně- pohybových aktivit
- směřování žáků k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- prožívání a estetické hodnocení hudby, hudebních dovedností
- spoluvytváření podnětné atmosféry pro pochopení a poznání uměleckých hodnot

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 1. období

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i dvojhlasu v durových i mollových tóninách, při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
- orientuje se v zápisu jednoduché písně nebo skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy
- reaguje pohybem na znějící hudbu
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje
- využívá svých znalostí z hudební nauky v praktických činnostech
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Očekávané dílčí výstupy (s RVHV)

1. ročník

- učí se vytvářet hlavový tón
- rozvíjí pěvecké dovednosti
- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, říkadla a básně, provádí hudební hry
- učí se rozpoznávat v notách tóny
- pozná hru na některé hudební nástroje
- při vlastním zpěvu nebo hře se učí zrakově orientovat v notovém zápise
- doprovází se hrou na tělo, provádí hudebně pohybovou činnost, pohybem ruky znázorní melodii vzestupnou a sestupnou
- rozlišuje základní hudební pojmy
- seznamuje se poslechem s hudebními skladbami
- slovně vyjadřuje svůj názor na poslouchanou hudbu

2. ročník

- zdokonaluje tvoření hlavového tónu, rozvíjí pěvecké dovednosti

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, jednoduchém dvojhlas s prodlevou, učí se jednoduchý kánon, dialogické písně, pokouší se o lidový dvojhlas
- učí se taktovat na 2 a 3 obouruč
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, říkadla a básně
- pozná hru na některé hudební nástroje
- zrakově se orientuje v složitějším notovém zápise
- doprovází se hrou na tělo a provádí hudebně pohybovou činnost
- rozeznává v notách některé tóny
- rozlišuje základní hudební pojmy
- slovně vyjadřuje svůj názor na poslouchanou hudbu
- porovnává kvalitu hudebních dovedností svých spolužáků

3. ročník

- tvoří hlavový tón, rozšiřuje svůj hlasový rozsah
- rozvíjí pěvecké dovednosti, respektuje a provádí hlasovou hygienu
- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, rozvíjí zpěv dvojhlasé písně, písní s prodlevou, kánonu
- taktuje na 2 a na 3 obouruč
- rytmizuje a melodizuje texty, realizuje hudební hry
- rozliší některé hudební nástroje
- seznamuje se se solmizačními slabikami
- zrakově se orientuje v notovém zápise
- doprovází se kombinovanou hrou na tělo
- provádí hudebně pohybovou činnost, hudební pantomimu a pohybovou improvizaci s využitím tanečních kroků, umí tančit mazurku i polku, koordinuje své pohyby
- rozlišuje hudební styly, seznamuje se s hudebně vyjadřovacími prostředky
- slovně vyjadřuje svůj názor na poslouchanou hudbu
- porovnává kvalitu hudebních dovedností svých spolužáků a ujasňuje si, v čem se sám může zdokonalit

Očekávané dílčí výstupy (bez RVHV)

1. ročník

- učí se vytvářet hlavový tón
- rozvíjí pěvecké dovednosti
- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, říkadla a básně, provádí hudební hry
- učí se rozpoznávat v notách tóny
- pozná hru na některé hudební nástroje
- při vlastním zpěvu nebo hře se učí zrakově orientovat v notovém zápise
- doprovází se hrou na tělo, provádí hudebně pohybovou činnost, pohybem ruky znázorní melodii vzestupnou a sestupnou
- rozlišuje základní hudební pojmy
- seznamuje se poslechem s hudebními skladbami
- slovně vyjadřuje svůj názor na poslouchanou hudbu

2. ročník

- zdokonaluje tvoření hlavového tónu, rozvíjí pěvecké dovednosti
- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, učí se jednoduchý kánon, dialogické písně

- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, říkadla a básně
- pozná hru na některé hudební nástroje
- zrakově se orientuje v jednoduchém notovém zápise
- doprovází se hrou na tělo a provádí hudebně pohybovou činnost
- rozeznává v notách některé tóny
- rozlišuje základní hudební pojmy
- slovně vyjadřuje svůj názor na poslouchanou hudbu

3. ročník

- tvoří hlavový tón, rozšiřuje svůj hlasový rozsah
- rozvíjí pěvecké dovednosti, respektuje a provádí hlasovou hygienu
- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, kánonu
- taktuje na 2 a na 3 obouruč
- rytmizuje a melodizuje texty, realizuje hudební hry
- rozliší některé hudební nástroje
- seznamuje se se solmizačními slabikami
- zrakově se orientuje v notovém zápise
- doprovází se kombinovanou hrou na tělo
- provádí hudebně pohybovou činnost, hudební pantomimu a pohybovou improvizaci s využitím tanečních kroků, umí tančit mazurku i polku, koordinuje své pohyby
- rozlišuje hudební styly, seznamuje se s hudebně vyjadřovacími prostředky
- slovně vyjadřuje svůj názor na poslouchanou hudbu
- porovnává kvalitu hudebních dovedností svých spolužáků a ujasňuje si, v čem se sám může zdokonalit

Učivo pro ročníky (s RVHV)

1. ročník

Vokální činnosti

- pěvecké dovednosti
  1. dýchání, výslovnost
  2. nasazení a tvorba tónu – hlavový tón
- přednes písně a říkadel
- dynamicky odlišený zpěv
- hlasová hygiena
- jednohlasý zpěv v hudebním rytmu

Rytmičné činnosti

- rytmizace a melodizace jednoduchých textů, říkadel a básní
- hudební hry, hra na tělo

Hudební nauka

- základní hudební pojmy
  1. zvuk – tón
  2. houslový klíč, notová osnova,
  3. vzestupná a sestupná melodie,
  4. délky tónů
  5. noty c_1-d_2
  6. pomlky
  7. vztahy mezi tóny – vyšší, nižší
  8. dynamika

- grafický záznam vokální hudby – orientace v notovém zápise, jednoduchá reprodukce not
- rozlišení hudebních stylů a žánrů – ukolébavka, pochod, taneční hudba

Hudebně pohybové činnosti

- chůze, pochod, taneční hry se zpěvem
- tanečky k písním, orientace v prostoru
- mazurka, pantomimické předvádění epických písní a hry na hudební nástroje

Poslechové činnosti

- interpretace hudby (vyjádření názoru na poslouchanou skladbu)
- barva hlasu a hudebních nástrojů – flétna, klavír, kytara, bubínek, triangl, hůlky, housle
- I. Hurník – Hudební pohádky a další vhodné skladby, které podporují rozvoj smyslového vnímání

2. ročník

Vokální činnosti

- pěvecké dovednosti
  1. dýchání, výslovnost
  2. nasazení a tvorba tónu- hlavový tón
  3. dynamicky odlišený zpěv
- jednohlasý zpěv
- jednoduchý dvojhlas s prodlevou, jednoduchý kánon
- koledy, dialogické písně
- pokus o lidový dvojhlas

Rytmické činnosti

- rytmizace a melodizace jednoduchých textů, říkadel a básní, hudební hry, hra na tělo

Hudební nauka

- hudební nástroje (trubka, harfa, klarinet, kontrabas, pozoun, tympán, příčná flétna, pikola)
- zraková orientace v notovém zápise během instrumentální činnosti
- základní hudební pojmy
  1. houslový klíč
  2. kánon
  3. dynamická znaménka
  4. stupnice
  5. balet, sólista, sbor
  6. rozlišení kvality tónů – délka, výška, síla, barva
- vztahy mezi tóny (dvojhlas, akord, durová řada)
- taktování obouruč na 2 i na 3
- rozlišení hudebních stylů a žánrů (ukolébavka, pochod, taneční hudba)

Hudebně pohybové činnosti

- pohybový doprovod znějící hudby, taneční hry se zpěvem
- mazurka
- pantomimické předvádění epických písní a hry na hudební nástroje
- jednoduché taneční kroky, orientace v prostoru, hra na tělo, pohybová improvizace

Poslechové činnosti

- interpretace hudby (vyjádření názoru na poslouchanou skladbu)
- vyjádření pocitů z poslouchané hudby malbou, kresbou
- propojení poslechových činností s pohybem
- I. Hurník – Umění poslouchat hudbu a další vhodné skladby, které podporují rozvoj smyslového vnímání

3. ročník

Vokální činnosti

- pěvecké dovednosti
  1. rozšíření hlasového rozsahu
  2. hlasová hygiena
- jednohlas, dvojhlas, písně s prodlevou, kánony
- lidový dvojhlas

Rytmické činnosti

- rytmizace a melodizace jednoduchých textů, hudební hry (otázka – odpověď)
- práce s rytmičnými kostkami
- čtení rytmičného schématu písně

Hudební nauka

- orientace v notovém záznamu jednoduché melodie
- zraková orientace v notovém zápise během instrumentální činnosti
- grafický záznam melodie doprovodné hry a její reprodukce
- základní hudební pojmy – solmizační slabiky)
- taktování obouruč na 2 i na 3
- kvalita tónu (délka, výška, síla, barva), vztahy mezi tóny (akord, durová řada, mollová řada)
- upřesnění hudebně vyjadřovacích prostředků a používání správné terminologie

Hudebně pohybové činnosti

- pohybový doprovod znějící hudby
- taneční hra se zpěvem
- mazurka, pantomimické předvádění epických písní
- taneční kroky – polkový krok, orientace v prostoru
- kombinovaná hra na tělo, pohybová improvizace

Poslechové činnosti

- interpretace hudby (vyjádření názoru na poslouchanou skladbu)
- hudba vokální (mužské a ženské hlasy), instrumentální a vokálně instrumentální
- skladatelé – W. A. Mozart, J. S. Bach, A. Vivaldi, B. Smetana, A. Dvořák, L. Janáček a další vhodné skladby, které podporují rozvoj smyslového vnímání

Učivo pro ročníky (bez RVHV)

1. ročník

Vokální činnosti

Pěvecký a mluvní projev

- pěvecké dovednosti
  1. dýchání, výslovnost
  2. nasazení a tvorba tónu – hlavový tón
- Přednes písně a říkadel v p, mf, f
- Hlasová hygiena
- jednohlasý zpěv v hudebním rytmu

Rytmické činnosti

- rytmizace a melodizace jednoduchých textů, říkadel a básní, hudební hry, hra na tělo

Hudební nauka

- základní hudební pojmy
  1. zvuk – tón, houslový klíč, notová osnova,
  2. vzestupná a sestupná melodie,
  3. délky tónů

4. noty, pomlky
  5. vztahy mezi tóny – vyšší, nižší
- orientace v notovém zápise, jednoduchá reprodukce not
  - barva hlasu a hudebních nástrojů (flétna, klavír, kytara, bubínek, triangel, hůlky, housle)
  - rozlišení hudebních stylů a žánrů (ukolébavka, pochod, taneční hudba)

Poslechové činnosti

- interpretace hudby (vyjádření názoru na poslouchanou skladbu)
- vyjádření pocitů z poslouchané hudby malbou, kresbou
- I. Hurník – Hudební pohádky a další vhodné skladby, které podporují rozvoj smyslového vnímání

Hudebně pohybové činnosti

- chůze, pochod, taneční hry se zpěvem
- tanečky k písním, orientace v prostoru
- mazurka, pantomimické předvádění epických písní a hry na hudební nástroje

2. ročník

Vokální činnosti

- pěvecké dovednosti
  1. dýchání, výslovnost
  2. nasazení a tvorba tónu- hlavový tón
  3. dynamicky odlišený zpěv
- jednohlasý zpěv, jednoduchý kánon
- koledy, dialogické písně

Rytmické činnosti

- rytmizace a melodizace jednoduchých textů, říkadel a básní, hudební hry, hra na tělo

Hudební nauka

- hudební nástroje (trubka, harfa, klarinet, kontrabas, pozoun, tympán, příčná flétna, pikola)
- zraková orientace v jednoduchém notovém zápise při hře na zobcovou flétnu
- základní hudební pojmy
  1. houslový klíč
  2. noty, pomlky
  3. kánon
  4. stupnice C dur
  5. balet, sólista, sbor
  6. rozlišení kvality tónů – délka, výška, síla, barva
- vztahy mezi tóny (dvojhlas, akord, durová řada)
- rozlišení hudebních stylů a žánrů (ukolébavka, pochod, taneční hudba)

Poslechové činnosti

- interpretace hudby (vyjádření názoru na poslouchanou skladbu)
- vyjádření pocitů z poslouchané hudby malbou, kresbou
- propojení poslechových činností s pohybem
- I. Hurník – Hudební pohádky a další vhodné skladby, které podporují rozvoj smyslového vnímání

Hudebně pohybové činnosti

- pohybový doprovod znějící hudby, taneční hry se zpěvem
- mazurka
- pantomimické předvádění epických písní a hry na hudební nástroje
- jednoduché taneční kroky, orientace v prostoru, hra na tělo, pohybová improvizace

3. ročník

Vokální činnosti

- pěvecké dovednosti
    1. rozšíření hlasového rozsahu
    2. hlasová hygiena
- jednohlas, kánony

Rytmické činnosti

- rytmicizace a melodizace jednoduchých textů, hudební hry (otázka – odpověď)
- práce s rytmičnými kostkami

Hudební nauka

- zraková orientace v notovém zápise při hře na zobcovou flétnu
- taktování obouřuč na 2 i na 3
- pohybový doprovod znějící hudby, taneční hra se zpěvem, mazurka, pantomimické předvádění epických písní, taneční kroky – polkový krok, orientace v prostoru, kombinovaná hra na tělo, pohybová improvizace
- kvalita tónu (délka, výška, síla, barva)
- vztahy mezi tóny (durová řada, mollová řada)

Poslechové činnosti

- hudba vokální (mužské a ženské hlasy), instrumentální a vokálně instrumentální
- interpretace hudby (vyjádření názoru na poslouchanou skladbu)
- skladatelé – W. A. Mozart, J. S. Bach, A. Vivaldi, B. Smetana, A. Dvořák, L. Janáček a další vhodné skladby, které podporují rozvoj smyslového vnímání

Hudebně pohybové činnosti

- pohybový doprovod znějící hudby
- taneční hra se zpěvem
- mazurka, pantomimické předvádění epických písní
- taneční kroky – polkový krok, orientace v prostoru
- kombinovaná hra na tělo, pohybová improvizace

V jednotlivých ročnících (1.–3.) si žáci osvojují základy hry na zobcové flétny a získávají první zkušenosti ze hry na nástroje Orffova instrumentáře. Do jednotlivých ročníků jsou vybírány písně podle individuálních schopností a dovedností žáků dané třídy.

Průřezová témata v ročnících

průřezová témata	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	1.	Pěvecké dovednosti, jednohlas
		2.	Základní hudební pojmy
		3.	Zraková orientace v notovém zápise, dvojhlas s prodlevou
	1.1.3.	1.–3.	Kánony, dvojhlasé písně
		1.	Základy hry na zobcovou flétnu
		2.	Taneční hry, hra na tělo, mazurka ¹⁵⁴
	1.1.5.	2.	Jednoduché taneční kroky, taktování obouřuč na 2 a 3
		3.	Mazurka v kruhu, polkový krok
		1.–3.	Vyjádření hudební představy kresbou
	1.2.3.	2.,3.	Interpretace hudby
1.2.4.	2.	Dialogické písně	

VMEGS	3.1.	3. 1.-3.	Dvojhlasá lidová píseň Poslech hudby českých i světových hudebních skladatelů
		3.	Zpěv jednoduché anglické písně
MkV	4.1.	3.	Poslech indické a čínské hudby
4.2.	3.		Lidová píseň- vztahy mezi lidmi

1. stupeň - 2. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1–3 hodiny týdně v ročníku. Realizace v jednotlivých ročnících: 4. ročník s RVHV – 3 hodiny, 5. ročník s RVHV – 3 hodiny, 4. ročník bez RVHV – 1 hodina, 5. ročník bez RVHV – 1 hodina. V tomto předmětu využíváme disponibilní časové dotace pro I. stupeň k rozšíření výuky pro třídy s RVHV.

b) obsahové vymezení

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. Hudební činnosti rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka. Především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti – hudebních schopností, které se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými. Prostřednictvím těchto činností může žák uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby. V neposlední řadě je mu dána příležitost interpretovat hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření. Všechny tyto činnosti jsou vzájemně provázány a navzájem se doplňují.

c) organizační vymezení

Výuka hudební výchovy probíhá v odborné učebně.

d) metody a formy práce

Vyučovací metody a formy práce jsou vymezeny charakterem učiva, výchovně vzdělávacím cílem, osobností dítěte a metodickým a odborným vybavením učitele. K nejčastějším metodám patří reprodukční činnosti, stimulace hudebních činností a vytváření hudebních dovedností. Dále pak hudební dialog mezi učitelem a žákem, metody opakování, procvičování, prověřování vědomostí, dovedností a návyků. Často používaná metoda je skupinové vyučování. Dalšími formami práce v hudební výchově jsou návštěvy koncertů nebo vlastní koncert.

e) propojení s ostatními předměty

Předmět Hudební výchova se zaměřuje především na rozvoj citového a smyslového vnímání podporovaného Vv. Inspirací se stávají literární i dramatická díla – hodina čtení, slohu. Připomínají se historické a společenské souvislosti – Vlastivěda. Podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění – Anglický jazyk.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák využívá správné terminologie a hudební symboliky
- vyhledává a třídí informace a propojuje je do širších významových celků
- osvojuje si základní hudební pojmy
- posuzuje vlastní pokroky v učení

Kompetence k řešení problémů

- samostatně řeší problémy
- volí vhodné způsoby řešení
- vybírá nejvhodnější postup
- aplikuje jej při řešení obdobných nebo nových situací

Kompetence komunikativní

- využívá získané komunikativní dovednosti při poslechu hudby
- aktivně se zapojuje do diskuze o poslouchané skladbě
- formuje své myšlenky a názory
- vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí
- nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj
- ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- respektuje, chrání a oceňuje naše kulturní a historické tradice
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům
- má smysl pro tvořivost
- aktivně se zapojuje do kulturního dění

Kompetence pracovní

- využívá svých dovedností a individuálních schopností při hře na hudební nástroje
- dodržuje bezpečnost práce v odborné učebně

Cílové zaměření předmětu

- rozvoj hudebnosti žáka, jeho hudebních schopností a dovedností, zpěvního hlasu a kultivovanost projevu
- rozvoj hudebně pohybových aktivit
- směřování žáků k porozumění hudby
- orientace v hudební literatuře a hudební terminologii
- prožívání a estetické hodnocení

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 2. období (bez RVHV)

- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky
- zpívá na základě svých dispozic v jednohlase
- realizuje podle svých individuálních schopností doprovodnou hru na rytmický nástroj
- ztvárňuje hudbu pohybem
- snaží se o soustředěné vnímání hudby

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 2. období (s RVHV)

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasě v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou píseň
- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby využívá svých znalostí z hudební nauky v praktických činnostech
- orientuje se v proudu znějící hudby, rozpozná některé z užitých výrazových prostředků, upozorní na tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny
- ztvárňuje hudbu pohybem

Očekávané dílčí výstupy (bez RVHV)

4. ročník

- učí se další písně
- dbá na správné dýchání
- zná pojmy repetice, houslový klíč
- pozná dynamická znaménka a umí je používat
- doprovází písně na rytmické nástroje
- rytmizuje říkadla
- pohybově vyjadřuje taneční písně
- učí se vnímat hudbu

5. ročník

- rozšiřuje si vokální dovednosti
- snaží se o hudební výraz předváděné písně
- zná pojmy – repetice, zesílení, zeslabení, tempo
- rozeznává délky not
- seznamuje se s hudebními nástroji symfonického orchestru
- čte noty v rozsahu a – g₂
- seznamuje se s krajovými lidovými tanci
- učí se taktovat
- provádí jednoduché kroky valčíku a polky

Očekávané dílčí výstupy (s RVHV)

4. ročník

- rozšiřuje si hlasový rozsah a vokální dovednosti
- zpívá dvojhlasé písně podle svých schopností
- rozlišuje délky not a učí se vytleskávat rytmus

- zná stupnici C dur
- seznamuje se s dalšími hudebními termíny
- taktuje dvoudobý a třídobý takt
- rozlišuje melodie, harmonii
- pohybově vyjadřuje hudbu jednoduchými tanečními kroky
- seznamuje se s životem a dílem B. Smetany a A. Dvořáka
- učí se emocionálně vnímat hudbu
- seznamuje se s dílem I. Hurníka – Umění naslouchat hudbě

5. ročník

- rozšiřuje si hlasový rozsah a vokální dovednosti
- zpívá dvojhlasé a tříhlasé písně
- rozeznává tóninu dur, moll
- pracuje s notovým záznamem písně
- vytleskává rytmus notového záznamu
- rozšiřuje si znalosti o další pojmy
- pohybově vyjadřuje poslouchanou hudbu
- seznamuje se se střídavým taktem
- seznamuje se s díly dalších hudebních skladatelů

Učivo pro ročníky (bez RVHV)

4. ročník

Vokální činnosti

- Pěvecký a mluvní projev – pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu
- Správné frázování
- Přednes písně v p, mf, f

Rytmické činnosti

- Doprovod písně na rytmičké nástroje
- Rytmizace říkadel
- Vytleskávání rytmu zapsané skladby

Hudební nauka

- Rozeznávání not podle jejich délky
- Pojmy takt, repetice, houslový klíč

Poslechové činnosti

- Skladatelé – B. Smetana, A. Dvořák a další vhodné skladby, které podporují rozvoj smyslového vnímání

Hudebně pohybové činnosti

- Taktování, pohybový doprovod písně (valčík, menuet)
- Pohybová improvizace

5. ročník

Vokální činnosti

- Pěvecká cvičení na rozšíření hlasového rozsah
- Prodlužování výdechu, vázání tónů, hlavový tón, správný nádech
- Zpěv jednohlasé písně s výrazným přednesem – zesílení, zeslabení, zrychlení, zpomalení
- Emocionální výraz

Rytmické činnosti

- Délky not a pomlky, vytleskává rytmus písní

- Tvorba rytmického doprovodu písně na rytmické nástroje
- Rytmizace říkadel s rytmickými nástroji

Hudební nauka

- Délky not
- Čtení not v C dur
- Takt celý

Poslechové činnosti

- W. A. Mozart, J. Haydn, L. Janáček, B. Martinů, V. Novák
- I. Hurník – Umění naslouchat hudbě

Hudebně pohybové činnosti

- Taktování, pohybový doprovod písně (valčík, polka, menuet)
- Pohybová improvizace

Učivo pro ročníky (s RVHV)

4. ročník

Vokální činnosti

- Pěvecká cvičení na rozšiřování hlasového rozsahu
- Prodlužování výdechu, vázání tónu, hlavový tón, správný nádech
- Dvojhlas – lidový, kánon, prodleva

Rytmické činnosti

- Taktování písní, předtaktí
- Vyjádření pomlky
- Rytmizace říkadel

Hudební nauka

- Posuvná znaménka
- Tóny c1 – c2
- Délky not
- Zesílení – zeslabení, zrychlení – zpomalení, melodie, harmonie

Poslechové činnosti

- B. Smetana, A. Dvořák, I. Hurník – Umění naslouchat hudbě

Hudebně pohybové činnosti

- Pohybové vyjádření hudby
- Tanečky k písním

5. ročník

Vokální činnosti

- Pěvecká cvičení na rozšíření hlasového rozsahu, správné dýchání, výslovnost
- Nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv
- Dvojhlasé písně – lidový dvojhlas, kánon, prodleva
- Písně v dur, moll

Rytmické činnosti

- Vytleskávání rytmu písně
- Využívá rytmických nástrojů k doprovodu písní
- Rytmizace říkadel s podkladem rytmických nástrojů
- Taktování, koruna

Hudební nauka

- Trojzvuk durový, mollový
- Synkopa
- Noty c₁ - e₂

- Pojmy – polyfonie, harmonie, barva, kontrasty v hudbě, gradace hudby, pohyb, melodie
- Intervaly, nápěvkové písně

Poslechové činnosti

- W. A. Mozart, J. Haydn, L. Janáček, B. Martinů, V. Novák – prvky ze života a výběr z děl, I. Hurník – Umění naslouchat hudbě

Hudebně pohybové činnosti

- Seznámení se střídavým taktem – mateník
- Pohybové vyjádření poslouchané hudby
- Valčíkový a polkový krok

Ve 4. a 5. ročníku si žáci prohlubují hru na zobcovou flétnu.

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	4.	Samostatné vnímání hudby Diskuse o poslouchané hudbě Jednoduché zhudebnění slov, vět
		5.	Samostatné tvoření jednoduchého rytmu, harmonie Jednoduché zhudebnění krátké básně Diskuse o poslouchané hudbě
VDO	1.1.5.	4.	Malování podle hudby
	2.1.	4.	Polka Lidová píseň B. Smetana – Vltava V. Novák – Slovácká suita
VMEGS	3.2.	5.	Státní hymna Lidová píseň Dvořák – Česká suita
		4.	Seznamování se s písněmi jiných zemí – anglická lidová píseň, americká lidová píseň Valčík
MkV	4.3.	4.	Seznámení se s díly příslušníků různých národů a etnických skupin – ukázky indické hudby Hudby afrických domorodců, čínské hudby Ukázky romské lidové kultury
	4.5.	5.	Tolerance poslouchané hudby – hudba vážná – moderní
EV	5.4.	4.	Lidová píseň o přírodě
		5.	Lidová píseň o přírodě

Hudební výchova

2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 – 2 hodiny týdně v ročníku. Realizace v jednotlivých ročnících: 6. – 9. ročník s RVHV – 2 hodiny, 6. – 9. ročník bez RVHV – 1 hodina. V tomto předmětu využíváme pro třídy s RVHV 2 hodiny z disponibilní časové dotace pro 2. stupeň.

b) obsahové vymezení

Hudební výchova se realizuje ve vzdělávacím oboru Umění a kultura. Hudební výchova jako jeden z esteticko - výchovných předmětů rozvíjí estetické a mravní složky žáků, utváří estetické vztahy žáků k hudbě a umění, v citovém a estetickém prožitku hudby se formují jejich mezilidské vazby, vztahy k lidské práci a jejím výsledkům, vztahy k přírodě, vlasti a kultuře našeho národa i jiných národů.

Obsahem *vokálních činností* je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem *instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci. Obsahem *hudebně pohybových činností* je ztvárňování hudby a reagování na ni prostřednictvím pohybu, tance a gest. Obsahem *poslechových činností* je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Ve 3.období se žáci seznamují s hudebními skladateli a stylovými obdobími v chronologickém sledu. Všechny tyto činnosti jsou vzájemně provázány a navzájem se doplňují. 3.období navazuje na 2. období.

c) organizační vymezení

Výuka Hudební výchovy ve 3. období probíhá v odborné pracovně.

d) metody a formy práce

Vyučovací metody a formy práce jsou vymezeny charakterem učiva, vývojem hudby, výchovně vzdělávacím cílem hudební výchovy, osobností dítěte a metodickým a odborným vybavením učitele.

Nejčastějšími metodami jsou reprodukční a percepční činnosti, dále pak stimulace hudebních činností a vytváření hudebních dovedností. Dalšími metodami práce je hudební dialog mezi učitelem a žákem, demonstrace (předvedení hudebního díla) a metody opakování, procvičování, prověřování vědomostí, dovedností a návyků. Velmi časté je skupinové vyučování a práce v odděleních.

Dalšími formami práce v hudební výchově jsou návštěvy koncertů a jiné mimoškolní hudební činnosti – vlastní koncerty, muzikály a hudebně – dramatické činnosti.

e) propojení s ostatními předměty

Předmět Hudební výchova se zaměřuje především na rozvoj smyslového vnímání a kreativity (Vv a dramatická výchova), sociální vztahy a komunikaci (Ov). Inspirací se stávají díla literární a dramatická (literatura a slohový výcvik a dramatická výchova). Připomínají se historické souvislosti a společenské souvislosti ovlivňující umění a kulturu v naší vlasti i

jiných národů.(Dějepis). Podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění – zpěv a hudba jiných národů (Anglický jazyk a Zeměpis).

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- využívá správné terminologie a hudební symboliky
- vyhledává a třídí informace a propojuje je do širších významových celků
- osvojuje si základní hudební pojmy
- posuzuje vlastní pokroky v učení a kriticky hodnotí výsledky své práce a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

- samostatně řeší problémové úkoly na základě svých znalostí a dovedností a volí různé způsoby řešení a vybírá nejvhodnější postup
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a aplikuje je při řešení obdobných nebo nových problémových situací

Kompetence komunikativní

- využívá získané komunikativní dovednosti při poslechu hudby
- kriticky myslí a aktivně se zapojuje do diskuse o poslouchané skladbě
- formuluje své myšlenky a názory, vhodně argumentuje
- vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se na vytváření pravidel práce v týmu
- respektuje názory ostatních, přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů
- vytváří si pozitivní představy o sobě samém
- podporuje svou sebedůvěru

Kompetence občanské

- vnímá a oceňuje naše kulturní a historické dědictví
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům
- zapojuje se do kulturního dění
- je tvořivý a aktivní

Kompetence pracovní

- využívá svých dovedností a individuálních schopností při hře na hudební nástroje
- dodržuje bezpečnost práce v odborné pracovně

Cílové zaměření předmětu

- maximální rozvoj hudebnosti žáka – jeho hudebních schopností a dovedností, zpěvního hlasu a kultivace projevu, receptivních, reprodukčních a produkčních schopností a dovedností vyjádřených prostřednictvím vokálních, instrumentálních, poslechových a hudebně – pohybových aktivit
- směřování žáků k porozumění hudebně vyjadřovacím prostředkům a společenským funkcím hudby

- získávání poznatků o slohovém a stylovém rozvrstvení hudby
- orientace v hudební literatuře a hudební terminologii
- prožívání a estetické hodnocení

Očekávané výstupy (bez RVHV) za 2. stupeň

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- uplatňuje své pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu
- zpívá podle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i dvojhase
- pracuje s jednoduchými rytmickými útvary
- využívá svých znalostí z hudební nauky v praktických činnostech
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy
- volí jednoduché doprovody
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité výrazové prostředky, chápe jejich význam
- zařazuje slyšenou hudbu do stylového období
- dokáže chronologicky uspořádat jednotlivá stylová období a základní představitele hudebních období
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Očekávané výstupy (s RVHV) za 2. stupeň

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- uplatňuje své pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu
- dokáže intonovat podle notového i číselného zápisu
- zpívá podle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase
- pracuje s jednoduchými i složitějšími rytmickými útvary
- využívá svých znalostí z hudební nauky v praktických činnostech
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité výrazové prostředky, chápe jejich význam
- zařazuje slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata a části skladeb
- vytváří doprovody k písním, provádí jednoduché hudební improvizace a aranžmá písně
- získává základní dovednosti při hře na zobcovou flétnu a klávesový nástroj
- realizuje podle svých schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů
- seznámí se s různými druhy tanců a předvádí jednoduché pohybové vazby
- dokáže chronologicky uspořádat jednotlivá stylová období a základní představitele hudebních období
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Očekávané dílčí výstupy (bez RVHV)

6. ročník

- upevňuje si vokální a artikulační dovednosti
- pracuje s útvary složenými z osminových not
- rytmizuje ve 2/4 a 4/4 taktu
- seznamuje se s dur a moll tónorodem

- orientuje se v tónině C dur
- rozeznává výšku a délku tónů, poznává jednotlivé pomlky
- seznamuje se s díly jednotlivých skladatelů, pracuje s nimi a poznává jednotlivé hudební formy
- provádí jednoduché kroky valčíku a polky

7. ročník

- rozšiřuje si vokální dovednosti
- seznamuje se s intonační číselnou metodou
- pracuje s rytmickými útvary ve $\frac{3}{4}$ taktu
- chápe funkci posuvných znamének
- seznamuje se se stupnicí F dur a G dur
- seznamuje se a pracuje s díly jednotlivých skladatelů a poznává jednotlivé hudební formy
- orientuje se v časové přímce jednotlivých slohových období
- naučí se jednoduché renesanční tanečky s vlastním instrumentálním doprovodem

8. ročník

- rozšiřuje si vokální dovednosti, zpívá v lidovém dvojhlasě
- prohlubuje znalosti a dovednosti ve $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$ a $\frac{4}{4}$ taktu
- seznamuje se s mateníkem
- učí se pojmenovat noty mimo notovou osnovu
- prohlubuje si znalosti a dovednosti v psaní not
- umí použít posuvných znamének
- sluchově rozlišuje dur a moll tónorod
- seznamuje se s díly jednotlivých skladatelů, pracuje s nimi a poznává jednotlivé hudební formy
- orientuje se v časové přímce jednotlivých slohových období
- seznámí se s jednoduchým krokem polonézy a provádí jej, naučí se jednoduchý country tanec

9. ročník

- upevňuje si vokální dovednosti
- poznává rytmy jazzové a současné populární hudby, synkopy
- upevňuje vokální dovednosti ve dvojhlasém zpěvu
- seznamuje se s dynamickými a tempovými značkami
- orientuje se v rytmické partitūře
- seznamuje se s díly jednotlivých skladatelů, pracuje s nimi a poznává jednotlivé hudební formy
- orientuje se v časové přímce jednotlivých slohových období
- seznamuje se s vývojem jazzové a pop. hudby u nás i ve světě
- tančí irský tanec

Očekávané dílčí výstupy (s RVHV)

6. ročník

- upevňuje si vokální dovednosti, dokáže intonovat T^5 a T^05
- pracuje s útvary složenými z 16 – tinových not a tečkou u noty
- kombinuje $\frac{2}{4}$ a $\frac{3}{4}$ takt
- seznamuje se s dur a moll stupnicemi do 3# a 3b a T^5 a T^05
- rozeznává druhy moll stupnic

- dokáže použít enharmonickou záměnu
- seznamuje se s díly jednotlivých skladatelů, pracuje s nimi a poznává jednotlivé hudební formy
- provádí jednoduché kroky valčíku a polky

7. ročník

- rozšiřuje si vokální dovednosti, dokáže intonovat chromatické postupy
- pracuje s útvary složenými ze 16 – tinové pomlky a ligatury
- prohlubuje si znalosti v dur – moll systému
- seznamuje se s církevními a chromatickými stupnicemi
- orientuje se v basovém klíči
- seznamuje se s díly jednotlivých skladatelů, pracuje s nimi a poznává jednotlivé hudební formy
- orientuje se v časové přímce jednotlivých slohových období
- naučí se jednoduché renesanční tanečky s vlastním instrumentálním doprovodem

8. ročník

- rozšiřuje si vokální dovednosti a zpěv kadence
- seznamuje se s partiturou složitějších rytmických celků
- seznamuje se s čistými a velkými intervaly
- orientuje se v akordických značkách
- ovládá teoreticky i prakticky T – D – S
- obraty T⁵ a T⁰⁵
- využívá svých hudebních znalostí a hudebních nápadů při aranžování písně
- na základě dosažených znalostí pracuje s jednoduchými hudebními formami
- orientuje se v časové přímce jednotlivých slohových období
- seznámí se a provádí jednoduchý krok polonézy a naučí se jednoduchý country tanec

9. ročník

- upevňuje si vokálních dovednosti
- poznává rytmy jazzové a současné populární hudby, synkopy
- seznamuje se s D⁷ a jeho obraty
- umí použít teoreticky i prakticky základní akordické značky
- orientuje se v transpozici
- na základě dosažených znalostí pracuje s jednoduchými hudebními formami
- orientuje se v časové přímce jednotlivých slohových období
- prakticky využívá znalosti z jazzové a populární hudby u nás i ve světě
- tančí irský tanec

Učivo pro ročníky (bez RVHV)

6. ročník

Vokální činnost

- Dechová opora, artikulační cvičení
- Vyrovnání vokálů, jednohlasý zpěv
- Zpívá dur – moll trojzvuk

Rytmické činnosti

- Jednoduchá rytmická cvičení ve 2/4 a 4/4 taktu
- Rytmický diktát

Hudební nauka

- Opakování výšky a délky not + pomlky

- Orientace ve stupnici C dur

Poslechové činnosti

- Skladatelé a formy: J. S. Bach (polyfonie a fuga), J. Haydn (rondo), F. Schubert (variacie)
- W. A. Mozart (předehra), B. Smetana (opera, polka), Zdeněk Fibich (melodram)
- Nástroje a postavení symfonického orchestru

Hudebně – pohybové činnosti

- Koordinace pohybu podle rytmických tabulí
- Krok polky, taktování 2/4

7. ročník

Vokální činnost

- Dechová opora, artikulační cvičení
- Jednoduchý dvojhlasý kánon, intonace podle ruky a číslic

Rytmické činnosti

- Rytmizace ve $\frac{3}{4}$ taktu, rytmický diktát

Hudební nauka

- Posuvky # a b, stupnice G, F

Poslechové činnosti

- Dějiny hudby: nejstarší hudební památky, gotika, doba husitská, renesance a hud. nástroje, světové baroko, české baroko, kramářská píseň, světový klasicismus
- Hudební formy: gregoriánský chorál, pastorále, pašije, mše, hudba vokální a instrumentální, symfonie

Hudebně – pohybové činnosti

- Koordinace pohybu podle rytmických tabulí
- Renesanční tance

8. ročník

Vokální činnost

- Dechová opora, artikulační cvičení
- Lidový dvojhlas

Rytmické činnosti

- Opakování rytmů, mateník, rytmický diktát

Hudební nauka

- Čtení not mimo notovou osnovu
- Opakování a prohlubování učiva z hudební nauky

Poslechové činnosti

- Dějiny hudby: romantismus – národní školy, romantická opera
- Hudební formy: polonéza, symfonická báseň, suite, pěvecké hlasy ve smíšeném sboru

Hudebně – pohybové činnosti

- Koordinace pohybu podle rytmických tabulí
- Tanec polonéza, valčík (taktování ve $\frac{3}{4}$ taktu)

9. ročník

Vokální činnost

- Dechová opora, artikulační cvičení
- Dvojhlasý zpěv, upevňování intonačních dovedností

Rytmické činnosti

- Opakování rytmů
- Hra podle rytmické partitury

Hudební nauka

- Seznámení se základními tempovými, dynamickými a jinými hudebními značkami

Poslechové činnosti

- Dějiny hudby: 20. století – L. Janáček, B. Martinů, ruská a sovětská hudba, impresionismus, C. Saint Saëns, nové hudební směry, opereta a muzikál, vývoj pop. hudby

Hudebně – pohybové činnosti

- Koordinace pohybu podle rytmických tabulí
- Country tanec, irský tanec

Učivo pro ročníky (s RVHV)

6. ročník

Vokální činnosti

- Dechová opora, artikulační cvičení
- Vyrovnání vokálů, dur – moll trojhlas, T⁵ a T⁰⁵

Rytmické činnosti

- Mateník
- 16 – tinová nota, tečka u noty, rytmický diktát

Hudební nauka

- Dur – moll stupnice do 3# a 3 b
- T⁵ a T⁰⁵
- Druhy moll stupnic
- Enharmonická záměna

Poslechové činnosti

- Skladatelé a hudební formy: J. S. Bach (polyfonie a fuga), J. Haydn (rondo), F. Schubert (variaci)
- W. A. Mozart (předehra), B. Smetana (opera, polka), Z. Fibich (melodram), P. I. Čajkovskij (valčík)
- Nástroje a postavení symfonického orchestru

Hudebně – pohybové činnosti

- Koordinace pohybu podle rytmických tabulí
- Krok valčíku a polky, taktování 2/4 a 3/4 taktu

7. ročník

Vokální činnost

- Dechová opora, artikulační cvičení
- Intonace v moll tónině a v chromatické stupnici, T – D – S

Rytmické činnosti

- 16 – tinová pomlka, ligatura, rytmický diktát

Hudební nauka

- Opak. dur – moll
- Orientace v basovém klíči
- Chromatická stupnice
- Církevní tóniny

Poslechové činnosti

- Dějiny hudby: nejstarší hudební památky, gotika, doba husitská, renesance a hudební nástroje, kramářská píseň
- Hudební formy: gregoriánský chorál, pastorále, pašije, mše, hudba vokální a instrumentální

Hudebně – pohybové činnosti

- Koordinace pohybu podle rytmických tabulí

- 3 renesanční tance

8. ročník

Vokální činnost

- Dechová opora, artikulační cvičení
- Intonace intervalů, obraty T⁵ dur a moll

Rytmické činnosti

- Rytmické celky (partitura), rytmičtý diktát

Hudební nauka

- Intervaly čisté a velké
- Akordické značky
- T – D – S
- Obraty T⁵ a T⁰⁵
- Aranžování jednoduché písně

Poslechové činnosti

- Hudební formy: polonéza, symfonická báseň, suite, pěvecké hlasy ve smíšeném sboru

Hudebně – pohybové činnosti

- Koordinace pohybu podle rytmičtých tabulí
- Tanec polonéza, country tanec

9. ročník

Vokální činnost

- Dechová opora, artikulační cvičení
- Intonace čtyřzvuku a D⁷, seznámení se solmizací

Rytmické činnosti

- Synkopa, jazzové rytmy, rytmy populární hudby

Hudební nauka

- D⁷ a obraty, akordické značky (prakticky)
- Transpozice

Poslechové činnosti

- nové hudební směry, opereta a muzikál, vývoj populární hudby

Hudebně – pohybové činnosti

- Koordinace pohybu podle rytmičtých tabulí
- Irský tanec

V jednotlivých ročnících 6 . – 9. si žáci prohlubují hru na zobcové flétny a získávají základy hry na klávesové nástroje a nástroje Orffova instrumentáře. Pracují podle jednoduchých partitur pro instrumentální soubory. Do jednotlivých ročnících jsou vybírány písně podle individuálních schopností a dovedností žáků v ročníku. Do všech ročnících jsou zařazeny písně i poslechové skladby různých národů.

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	6. – 9.	Poslech hudby
	1.1.5.	8.	Aranžování písně
	1.2.3.	6.	Krok polky a valčíku
		7.	Renesanční tance
	8.	Polonéza	
VMEGS	3.1.	9.	Country tanec
		8.	Národní školy – 19. stol.

MkV	4.3.	9.	Vývoj pop. hudby – počátek 20. stol. (černošská hudba)
	4.4.	6. – 9.	Písňe jiných národů
MV	6.1.1.	9.	Muzikál a současná populární hudba

Výtvarná výchova

1. stupeň - 1. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 hodiny týdně v každém ročníku.

b) obsahové vymezení

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o výtvarné činnosti.

Vede k porozumění základním pojmům ve výtvarné výchově.

Seznamuje se s různými výtvarnými technikami.

Učí se chápat výtvarný proces jako způsob poznání a komunikace.

Učí užívat různé umělecké vyjadřovací prostředky pro vyjádření svého vnímání, citění a poznání.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá převážně ve třídě.

d) metody a formy práce

V hodinách výtvarné výchovy používáme výklad učitele, názorný příklad, dialog mezi učitelem a žákem a řešení problémů, práce jednotlivce, práce ve dvojicích i ve skupinách.

e) propojení s ostatními předměty

Vyučovací předmět výtvarná výchova je spjat s ostatními předměty vzdělávacích oblastí.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák je veden k samostatnému pozorování a vnímání reality a řešení výtvarných problémů
- učitel vede žáky k aktivnímu vizuálně obraznému vyjádření
- žák se učí využívat poznatky v dalších výtvarných činnostech
- zaujímá a vyjadřuje svůj postoj k vizuálně obraznému vyjádření

Kompetence k řešení problémů

- učitel vede žáky k tvořivému přístupu při řešení výtvarných úkolů
- žáci se učí kombinovat vizuálně obrazné elementy k dosažení obrazných vyjádření
- žáci jsou vedeni k přemýšlení o různorodosti interpretací téhož vizuálně obrazného vyjádření
- žáci využívají získaná poznání při vlastní tvorbě

Kompetence komunikativní

- žák je veden k diskusi nad pracemi
- žák se učí respektovat názory jiných
- učitel vede žáky k obohacování slovní zásoby o odborné termíny z výtvarné oblasti

Kompetence sociální a personální

- žák je veden k tvořivé práci
- učitel vede žáky ke kolegiální pomoci
- žák respektují různorodost téhož vizuálně obrazného vyjádření, možnost alternativního přístupu

Kompetence občanské

- žák chápe a respektuje estetické požadavky na životní prostředí
- učitel pomáhá žákům vytvořit si postoj k výtvarným dílům

Kompetence pracovní

- žák užívá v rámci svých možností samostatně vizuálně obrazné techniky
- žák se učí dodržovat hygienická a bezpečnostní pravidla
- učitel vede žáky k využívání návyků a znalostí v další praxi

Cílové zaměření předmětu

- pochopení umění jako specifického způsobu a užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddelitelné součásti lidské existence, rozvíjení kultivovaného projevu
- tolerantní přístup k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince, tvořivý přístup ke světu, obohacování emocionálního života

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 1. období

- přiměřeně věku a svým možnostem rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, barvy), porovnává je a třídí na základě odlišnosti vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
- v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- v rámci svých psychomotorických schopností vyjadřuje rozdíly při vnímání událostí různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Očekávané dílčí výstupy

1. ročník

- rozlišuje tvary, barvy a struktury

- pomocí barev vyjadřuje své prožitky
- rozvíjí své vlastní pozorování
- pozoruje přírodu i své okolí
- vyhledává přírodniny
- rozvíjí pozorovací schopnost a paměť
- poznává a zobrazuje tvary a funkce
- zachytí postavu v pohybu v prostoru
- poznává vlastnosti barev
- zjišťuje možnosti hry s linií a barvou
- rozlišuje pojem kresba a malba
- rozvíjí si smysl pro výtvarný rytmus
- zjišťuje vlastnosti plastických materiálů při modelování
- rozvíjí si cit pro prostor
- zobrazuje tvary a funkce věcí
- ve veden k všímání si stylu práce autorů s ilustrací
- rozlišuje pojmy – hračka – loutka – školní potřeba

2. ročník

- ztvárňuje vlastní prožitky a představy
- rozvíjí své pozorovací schopnosti
- pokouší se o výtvarné vyprávění děje pohádek a příběhů
- rozlišuje tvary a funkci předmětů
- rozumí pojmu barvy teplé a studené, světlé a tmavé
- učí se ředění a míchání barev
- pomocí hry si osvojuje dovednosti práce s linií
- rozvíjí svůj cit pro barvu
- dále rozvíjí své praktické znalosti a zkušenosti při modelování
- dokáže si sám podle potřeby vybrat jednoduchý výtvarný nástroj tj. dřívko, špejle, štětec
- porovnává ilustrace a popisuje obrázky
- seznamuje se s obrázky ilustrátorů
- rozumí pojmům hračka, loutka, maňásek
- rozvíjí svůj smysl pro krásu a vkus

3. ročník

- dokáže výtvarně ztvárnit své prožitky
- pozná základní barvy a dokáže je vhodně použít
- umí výtvarně vyjádřit hlavu pohádkové bytosti
- vyhledá a roztrídí přírodniny, výtvarně je dotváří na základě představ
- pozoruje lidské výtvary, porovnává jejich tvar
- poznává vlastnosti barev a jejich výrazové možnosti
- poznává různé druhy linie
- rozvíjí svůj smysl pro výtvarný rytmus (rytmické řazení prvků)
- poznává základní vlastnosti plastických materiálů, objem vytváří modelováním
- ví, co je ilustrace
- seznamuje se s různými druhy výtvarného umění

Učivo pro ročníky

1. – 3. ročník

- Výtvarné vyjádření skutečnosti

- Práce dekorativní a prostorové
- Výtvarné umění a životní prostředí

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
VDO	2.1.	1.	Výchova k samostatnosti
EV	5.1.	2.	Výchova k životnímu prostředí
	5.4.	2.	Vztah k životnímu prostředí
MV	6.1.1.	3.	Kritický přístup k výtvarnému umění

1. stupeň - 2. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 – 2 hodiny týdně v ročníku. Realizace v jednotlivých ročnících: 4. ročník s RVHV – 1 hodina, 5. ročník s RVHV – 1 hodina, 4. ročník bez RVHV – 2 hodiny, 5. ročník bez RVHV – 2 hodiny.

b) obsahové vymezení

Výtvarná výchova je v 2. etapě základního vzdělávání realizována v oblasti Umění a kultura. Pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky. Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace. V etapě základního vzdělávání je Výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí Výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá převážně ve školní třídě, nebo v přírodě.

d) metody a formy práce

V hodinách Výtvarné výchovy jsou nejčastěji uplatňovány metody praktické, založené na přímé zkušenosti žáka, výklad učitele, názorný příklad a řešení problémů. Výuka probíhá formou hromadného vyučování, je zařazována práce ve skupinách, jež má charakter kooperativního a projektového vyučování.

e) propojení s ostatními předměty

Předmět Výtvarná výchova je spjat s ostatními předměty vzdělávacích oblastí.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- žák je seznamován s termíny výtvarné oblasti

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou vedeni k diskusi nad pracemi a k obhájení svého názoru
- předkládá žákům dostatečné množství estetických prožitků a poskytuje dostatek prostoru k tomu, aby si uvědomili, že různí lidé vnímají stejnou věc různě
- žák samostatně řeší problémové úkoly na základě svých znalostí a dovedností, volí různé způsoby řešení a vybírá nejvhodnější postup
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a aplikuje je při řešení obdobných nebo nových problémových situací

•Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k tomu, aby vnímali i výtvarné vyjadřování
- žák se učí vyslechnout názor druhých lidí na společně prožitý estetický prožitek a vhodně na něho reagovat může být přínosem
- žák je veden k využití prostoru k vlastnímu uměleckému projevu
- vyjadřuje své myšlenky a názory

Kompetence sociální a personální

- učitel seznamuje žáky se zásadami chování na kulturních akcích
- žák se učí respektovat názory ostatních
- je veden k pozitivním představám o sobě samém, podpoře sebedůvěry
- učí se spolupracovat ve skupině, podílí se na týmové práci

Kompetence občanské

- učitel buduje v dětech pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost
- žák je veden k vnímání našeho kulturního a historického dědictví
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům

•Kompetence pracovní

- žáci se učí jak správně používat výtvarné potřeby a jak je udržovat
- žák využívá svých dovedností a schopností při výtvarném vyjadřování
- žák je veden k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností

Cílové zaměření předmětu

- pochopení umění jako specifického způsobu komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddelitelné součásti lidské existence; učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a utváření hierarchie hodnot

- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; tvořivý přístup ke světu, možnost aktivního překonávání životních stereotypů a obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 2. období

- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (barevné kontrasty, a jiné)
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Očekávané dílčí výstupy

4. ročník

- prohlubuje si techniky malby z 1. období
- seznamuje se s různými výtvarnými technikami
- učí se rozeznávat barvy základní, barvy kontrastní
- barevně vyjadřuje své pocity a nálady
- učí se porovnávat barevné kontrasty
- komunikuje o obsahu svých děl
- prohlubuje si techniku kresby z 1. období
- učí se kresbou vystihnout tvar, strukturu materiálu
- zvládne práce s linií
- užívá a kombinuje prvky obrazného vyjádření v plošném vyjádření
- seznamuje se s proporcemi hlavy
- rozvíjí svůj smysl pro výtvarný rytmus
- rozvíjí vztah k materiálu a jeho zpracování na základě experimentálních činností
- poznává různé způsoby uměleckého vyjádření skutečnosti
- učí se poznávat ilustrace známých českých ilustrátorů
- seznamuje se s výrazovými prostředky jednotlivých umělců
- rozvíjí estetické cítění

5. ročník

- prohlubuje a zdokonaluje si techniky malby
- zvládne práci různými technikami
- rozeznává barvy základní, barvy kontrastní, seznamuje se s barvami doplňkovými
- při malbě vychází ze skutečnosti i z představ
- komunikuje o obsahu svých děl
- prohlubuje a zdokonaluje si techniku kresby

- uplatňuje výrazové vlastnosti linie, experimentuje
- uplatňuje kontrast a vztah tvarů, ploch a barev v plošné kompozici
- učí se vyjádřit proporce lidské postavy a hlavy
- rozvíjí svůj smysl pro prostorové vidění, cítění a vyjadřování
- rozvíjí citlivý vztah k materiálu a jeho zpracování s ohledem na účel a užití
- využívá výrazových možností linie, plochy, tvaru a struktury
- poznává různé způsoby výtvarného zobrazování prostorových jevů a vztahů
- rozpozná ilustrace známých českých ilustrátorů
- porovnává různé interpretace a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- rozvíjí smysl a cit pro krásu

Učivo pro ročníky

4. ročník

Výtvarné vyjádření skutečnosti

- Výtvarný projev vycházející z vlastního prožitku
- Výtvarné vyjádření kontrastu
- Vyjádření dějového celku se vztahem k prostředí
- Výtvarné vyjádření hlavy pohádkových bytostí
- Rozvoj prostorového vidění, cítění

Užití práce dekorativní a prostorové

- Elementární poučení o teorii barev
- Řešení úkolů dekorativního charakteru v ploše
- Uplatnění výtvarného výrazu linie
- Výtvarný experiment
- Rozvíjení citlivého vztahu k materiálu a k jeho zpracování

Výtvarné umění a životní prostředí

- Rozvíjení elementárního chápání odlišnosti uměleckého vyjadřování skutečnosti
- Druhy výtvarného umění
- Malířství
- Sochařství
- Volná grafika
- Krásy přírody a vztah k životnímu prostředí
- Lidové umění
- Ilustrátoři dětských knih

Doporučené výtvarné materiály a techniky

- Kresba
- Malba
- Kombinované techniky

5. ročník

Výtvarné vyjádření skutečnosti

- Volný výtvarný projev doplňovaný pozorováním skutečnosti
- Výtvarné vyjádření kontrastu
- Výtvarné vyjádření tvarů, barevnosti přírodních objektů
- Vyjádření proporcí lidské postavy
- Rozvoj prostorového vidění, cítění a vyjadřování na základě prostorových jevů

Užití práce dekorativní a prostorové

- Hry s barvou
- Řazení prvků v tvarové a barevné kompozici
- Uplatnění výtvarného výrazu linie vytvářené různými nástroji v různých materiálech

- Výběr materiálu a jejich výtvarné zpracování
- Využívání výrazových možností linie, plochy, tvaru a struktury

Výtvarné umění a životní prostředí

- Druhy výtvarného umění
- Malířství
- Sochařství
- Volná grafika
- Kráasy přírody a vztah k životnímu prostředí
- Lidové umění
- Ilustrátoři dětských knih

Doporučené výtvarné materiály a techniky

- Kresba
- Malba
- Kombinované techniky

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
VMEGS	3.1.	4. – 5.	Výtvarné vyjádření skutečnosti
	3.2.	4. – 5.	Výtvarné umění (malířství, sochařství)
MkV	4.1.	4. – 5.	Výtvarné vyjádření skutečnosti
	4.2.	4. – 5.	Výtvarné umění
EV	5.1.	4. – 5.	Životní prostředí (výtvarné vyjádření ročních období)
	5.2.	4. – 5.	Životní prostředí (např. voda – abstrakce)
MV	6.1.3.	4. – 5.	Užité práce dekorativní a prostorové
	6.2.1.	4. – 5.	Užité práce dekorativní a prostorové (tvorba mediálního sdělení – spolupráce se školním časopisem, výtvarné soutěže)

Výtvarná výchova

2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 – 2 hodiny týdně v ročníku. Realizace v jednotlivých ročnících: 6. – 9. ročník s RVHV – 1 hodina, 6. – 8. ročník bez RVHV – 2 hodiny a v 9. ročníku bez RVHV – 1 hodina. V tomto předmětu využíváme pro třídy bez RVHV 1 hodinu z disponibilní časové dotace pro II. stupeň.

b) obsahové vymezení

Výtvarná výchova je postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Pracuje s vizuálním obraznými znakovými systémy. Rozvíjí tvůrčí činnosti, smyslovou citlivost a uplatňování subjektivity. Přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (vlastního i přejatého) v jeho celistvosti a chápe ho jako způsob poznání a komunikace. Užívá různých uměleckých vyjadřovacích prostředků včetně nejnovějších informačních a komunikačních technologií. Rozvíjí především průřezová témata: osobnostní a sociální výchova – je

zaměřena na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vede k odvaze a snaze uplatnit pocity a prožitky, zapojit se do procesu tvorby a komunikace.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - prohlubuje vztah k evropské a světové kultuře.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá nejčastěji v kmenových třídách, případně v počítačové učebně, v prostorách školy nebo mimo budovu školy (např. v knihovně, výstavní síni nebo při práci v plenéru).

d) metody a formy a práce

Vycházejí z charakteru učiva a cílů vzdělávání – samostatná práce, skupinové vyučování, kolektivní práce, krátkodobé projekty, projekty spojené s akcemi školy (Halloween, jarmarky, Den otevřených dveří apod.)

e) propojení s ostatními vyučovacími předměty

Výuku a práci ve Výtvarné výchově lze propojit téměř se všemi vyuč. předměty – např.:
ČJ – ilustrace textu, písmo, D – historie, tradice, památky, Hv – ilustrace písní, historie, tradice, M – studie těles, Př – studie přírodnin, flóry a fauny, F- fyzikální jevy, Z - cestujeme po světě, Tv – studie člověka a jeho pohybu, INF – práce s PC, kreslení, grafika.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žáci procvičují smyslové vnímání, pozornost, soustředění a paměť, cvičí sebekontrolu a sebeovládání, učí se organizovat a využívat pracovní dobu

Kompetence k řešení problémů

- žákům je předkládán dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů s možností výběru výtvarných technik, materiálů a pomůcek
- žáci si stanovují osobní cíle a kroky k jejich dosažení, posuzují svoje možnosti, hledají nejvhodnější způsob řešení

Kompetence komunikativní

- při práci ve skupině dokáže žák vyjádřit svůj názor, vhodnou formou ho obhájit a učí se tolerovat názor druhých

Kompetence sociální a personální

- žáci se učí respektovat a dodržovat pravidla při práci v týmu
- společná práce utváří pozitivní postoj k sobě a k druhým, napomáhá prevenci sociálně patologických jevů

Kompetence občanské

- žáci vytvářejí práce (pohlednice, plakáty, kresby a výrobky prostorové), kterými prezentují sebe, třídu nebo školu na veřejnosti
- práce prezentují prostřednictvím nástěnek, školního časopisu, dárků pro budoucí žáky školy, nejlepší práce zasílají do soutěží

Kompetence pracovní

- žáci si vytvářejí pozitivní vztah k manuálním činnostem, učí se vnímat hodnotu práce
- žáci jsou vedeni k samostatné odpovědné práci, ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržování pracovních postupů a pravidel

- žáci při práci s materiálem dodržují hygienická pravidla

Cílové zaměření předmětu

- pochopit umění jako specifický způsob poznání - jako svébytný prostředek komunikace
- chápat umění a kulturu jako součást lidské existence
- na vlastní tvorbě prohlubovat vnímání, cítění, prožívání a představy, kultivovat své projevy a potřeby, vhodně utvářet hierarchii hodnot
- spoluvytvářet atmosféru pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v sociálních a kulturních souvislostech
- vést k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti i minulosti, projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomovat si sebe samého jako svobodného jedince
- naučit se tvořivému přístupu ke světu, překonávat stereotypy, obohacovat emocionální život

Očekávané výstupy za 2. stupeň

- žák vybírá, vytváří a pojmenovává škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je pro vlastní vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků
- získané poznatky a prožitky užívá k osobnímu zaznamenání pomocí dostupných výtvarných prostředků, včetně metod současných (počítačová grafika, fotografie, video, animace)
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vizuálně obrazné vyjádření
- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti – z vlastních poznatků
- ověřuje komunikační účinky vybraných obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci

Očekávané dílčí výstupy

6. ročník

- žák vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků, variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků
- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie

7. ročník

- žák užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření

8. ročník

- žák rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu
- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází přitom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků

9. ročník

- žák porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci

Učivo pro ročníky

6. ročník

Rozvíjení smyslové citlivosti

- prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury, vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření

Uplatňování subjektivity

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby

Ověřování komunikačních účinků

- osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování, důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování

7. ročník

Rozvíjení smyslové citlivosti

- uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření

Uplatňování subjektivity

- uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn, výběr, uplatnění a interpretace

Ověřování komunikačních účinků

- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – utváření a uplatnění komunikačního obsahu, vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora

8. ročník

Rozvíjení smyslové citlivosti

- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě, reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)

Uplatňování subjektivity

- typy vizuálně obrazných vyjádření – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika, rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry

Ověřování komunikačních účinků

- prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace

9. ročník

Rozvíjení smyslové citlivosti

- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama, výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě

Uplatňování subjektivity

- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní), reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

Ověřování komunikačních účinků

- proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění, historické, sociální a kulturní souvislosti

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	6.	Prvky vizuálně obrazného vyjádření
	1.1.2.	8.	Reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly
VDO	2.4.	6.-9.	Skupinová práce – ověřování komunikačních účinků
MkV	4.2.	8.	Prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace
MV	6.1.5.	7.	Komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření
	6.2.2.	9.	Proměny komunikačního obsahu

4.8 Člověk a zdraví

Tato vzdělávací oblast je tvořena vyučovacími předměty Výchova ke zdraví (pouze na 2. stupni) a Tělesná výchova.

Výchova ke zdraví

2. stupeň

Charakteristika vyučovacích předmětů

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 hodiny týdně v 8. a 9. ročníku.

b) obsahové vymezení

Vzdělávání ve Výchově ke zdraví směřuje k získávání pozitivního vztahu k sobě samému, k druhým a k soužití mezi lidmi, k problematice dospívání a zdravému životnímu stylu. Získávání informací k rizikům ohrožujícím zdraví.

c) organizační vymezení

Výuka Výchovy ke zdraví probíhá ve třídě, PC učebně.

d) metody a formy práce

Skupinová forma práce, metody slovní (výklad, vysvětlování), dialogické metody (dialog, diskuze), metody práce s textem (články, knihou, webovými stránkami), metody názorně demonstrační (promítání slajdů), diskusní metody (řízená výměna názorů na určité téma, argumentace).

e) propojení s ostatními předměty

Tělesná výchova, Přírodopis, Občanská výchova.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák je veden k efektivnímu učení
- vyhledává a třídí informace, využívá je v procesu učení
- žák si vytváří komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy
- plánuje, organizuje a řídí vlastní učení

Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace a plánuje způsob řešení problémů
- vyhledává informace vhodné k řešení problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí
- je schopen obhájit svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- komunikuje na odpovídající úrovni
- osvojí si kultivovaný ústní projev
- účinně se zapojuje do diskuze
- uplatňuje bezpečné a odpovědné sexuální chování s ohledem na zdraví a etické partnerské vztahy

Kompetence sociální a personální

- spolupracuje ve skupině
- podílí se na vytváření pravidel práce v týmu
- v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje sebedůvěru a samostatný rozvoj
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu

Kompetence občanské

- respektuje názory ostatních
- žák si formuje volní a charakterové rysy
- zodpovědně se rozhoduje podle dané situace
- žák se rozhoduje v zájmu podpory a ochrany zdraví

- chápe základní ekologické souvislosti, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí

Kompetence pracovní

- je veden k efektivitě při organizování vlastní práce
- spoluorganizuje svůj pohybový režim
- využívá znalostí a dovedností v běžné praxi
- ovládá základní postupy první pomoci

Cílové zaměření předmětu

- preventivní ochrana zdraví
- získání základních hygienických, pracovních i jiných zdravotně preventivních návyků
- dovednosti odmítat škodlivé látky
- předcházení úrazům
- získávání orientace v základních otázkách sexuality a uplatňování odpovědného sexuálního chování
- upevňování návyků poskytovat základní první pomoc
- upevňování ochrany zdraví a životů v rizikových situacích i mimořádných událostech

Očekávané výstupy za 2. stupeň

- žák předvídá možná nebezpečí ohrožující zdraví
- předchází úrazům
- respektuje sebe a druhé
- zvládá způsob stravování
- dokáže vysvětlit role členů komunity (rodina, třída)
- respektuje pravidla soužití mezi vrstevníky, partnery
- upevňuje způsob chování v nebezpečných a mimořádných situacích
- získává poznatky o možném manipulačním vlivu vrstevníků, médií

Očekávané dílčí výstupy

8. ročník

- seznamuje se s názory druhých a respektuje je
- osvojuje si základní pravidla osobní hygieny
- seznamuje se s možnostmi jak předcházet úrazům
- dokáže sestavit svůj denní režim
- osvojuje si, jak jednat při mimořádných situacích
- seznamuje se s pravidly silničního provozu
- dokáže popsat poruchy příjmu potravy
- dává do souvislosti složení stravy a sport

9. ročník

- vnímá svoji sexuální orientaci a respektuje druhé
- zná bezpečné způsoby chování (pohlavní choroby)
- zná rizika předčasné sexuální zkušenosti
- seznamuje se s různými tělesnými, duševními a společenskými změnami spolužáků
- seznamuje se s názory a soužitím v obci, škole
- seznamuje se s pozitivními a negativními vlivy reklamy na člověka
- zná zdravý životní styl
- seznamuje se jak zvládat stresové

Učivo pro ročníky

8. ročník

- Vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, řeč těla
- Vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – škola, vrstevnická skupina, třída
- Člověk a výživa – proč jíme, co jíme, složení stravy, stravovací zvyklosti, minerály, vitamíny ve stravě, alternativní způsoby výživy, podvýživa, nadvýživa (anorexie, bulimie), stravovací návyky a zlovyky, cizorodé látky v potravinovém řetězci, reklama a jídlo
- Člověk a zdraví – pojem zdraví, tělesné zdraví, duševní zdraví, sociální zdraví, duchovní zdraví, principy uchování zdraví, pohyb, správné držení těla, pitný režim, otužování, sportování
- Vlivy vnějšího prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota
- Režim dne, spánek, životospráva, biorytmy
- Úrazy - (v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci
- Mimořádné situace – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování
- Pravidla silničního provozu – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě (tísňové volání)
- Rozvoj osobnosti - vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem, hodnocení druhého, umění pochválit, zdravé a vyrovnané sebepojetí, sebeovládání, utváření vědomí vlastní identity
- Psychické onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, nebezpečný internet, dopink ve sportu
- Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání – domácí násilí, šikana mezi spolužáky (odborná pomoc)
- Stres – stresové situace, zvládání stresu, předcházení stresu, hledání pomoci při problémech
- Návykové látky – alkohol, tabák, kofein, léky

9. ročník

- Vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – obec, škola, spolek
- Vztahy ve dvojici – partnerské vztahy, manželství, rodičovství
- Sexuální dospívání a reprodukční zdraví – zdraví reprodukční soustavy, sexuální orientace, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita, problémy těhotenství a rodičovství mladistvých, poruchy pohlavní identity, chování jedinců
- Zásady osobní, intimní a duševní hygieny
- Pohlavní nemoci a genetické poruchy – ochrana, základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sex. kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty
- Ochrana před chronickými nepřenositelnými chorobami – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění, preventivní a léčebná péče, základy první pomoci
- Stres – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonání únavy a stresových reakcí, posílení duševní odolnosti
- Návykové látky – ilegální drogy, legální drogy, zbraně, násilné chování, trestná činnost
- Šikana a jiné projevy násilí, formy sexuálního zneužívání dětí, sexuální kriminalita, kriminalita mládeže, odborná pomoc
- Pravidla silničního provozu – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi

účastníky silničního provozu, zvládnání agresivity, postup při dopravní nehodě (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)

- Ochrana člověka za mimořádných událostí – klasifikace mimořádných událostí, základní úkoly obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí
- Reklama – reklamní vlivy, manipulace, působení sekt
- Podpora zdraví – programy podpory zdraví, zdravý životní styl, odpovědnost jedince za zdraví, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince
- Seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládnání problémových situací stanovení osobních cílů a kroky k jeho dosažení, rozhodovací dovednosti při řešení problémů
- Mezilidské vztahy - efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.2.	8.	Vztah k sobě samému
	1.1.3.	9.	Obecné modely řešení problémů
	1.2.2.	8.	Vztahy mezi lidmi
	1.2.3.	8.	Řeč těla
	1.3.1.	9.	Rozhodování při složitých situacích
VMEGS	3.1.	9.	Manželství
	3.3.	8.	Stravovací návyky
MkV	4.1.	8.	Sport tělesně postižených
	4.2.	9.	Tolerantní vztahy
EV	5.1.	9.	Lidské sídlo, město (Ekosystémy)

Tělesná výchova

1. stupeň - 1. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Tělesná výchova se vyučuje v 1. ročníku 2 hodiny týdně . 2. a 3. ročník s RVHV – 2 hodiny týdně a bez RVHV 3 hodiny týdně.

b) obsahové vymezení

Vyučovací předmět Tělesná výchova směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Cílem je naučit žáky řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Důležité je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání a odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce.

Vzdělávací obsah je rozdělen na 4 tematické okruhy:

1/ činnosti ovlivňující zdraví (význam pohybu pro zdraví; příprava organismu; zdravotně zaměřené činnosti; rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu; hygiena při TV; bezpečnost při pohybových činnostech)

2/ činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností (pohybové hry; základy gymnastiky, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti; průpravné úpoly; základy atletiky; základy sportovních her; turistika a pobyt v přírodě; plavání; další pohybové činnosti)

3/ činnosti podporující pohybové učení (komunikace v TV; organizace při TV; zásady jednání a chování; pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností; měření a posuzování pohybových dovedností; zdroje informací o pohybových činnostech)

4/ činnosti podporující zdravotní tělesnou výchovu u žáků III.(II.) zdravotní skupiny

c) organizační vymezení

Žáci s přihlédnutím k určité sportovní aktivitě cvičí v tělocvičně, na hřišti, ve volné přírodě nebo v plaveckém bazénu.

Žáci cvičí ve vhodném sportovním oblečení a obuvi.

d) metody a formy práce

V hodinách tělesné výchovy nejčastěji uplatňujeme metodu výkladu a vysvětlování, názornou ukázkou, besedu, rozhovor, samostatnou práci, skupinové vyučování a problémové vyučování.

e) propojení s ostatními předměty

Tělesná výchova je úzce spjata s matematikou, jazykem českým, prvoukou a hudební výchovou.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák si osvojuje základní tělocvičné názvosloví
- učí se cvičit podle jednoduchého nákresu nebo popisu cvičení
- změří základní pohybové výkony a porovnávají je s předchozími
- orientuje se v informačních zdrojích o aktivitách a sportovních akcích
- žák se učí na základě jasných kritérií hodnotit své činnosti nebo výsledky

Kompetence k řešení problémů

- uplatňuje zásady bezpečného chování ve sportovním prostředí a adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- řeší problémy v souvislosti s nesportovním chováním, nevhodným sportovním prostředím a nevhodným sportovním náčiním a nářadím
- učitel dodává žákům sebedůvěru, podle potřeby žákům v činnostech pomáhá

Kompetence komunikativní

- žák spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- učí se reagovat na základní povely a pokyny a sám je i vydává
- organizuje jednoduché pohybové soutěže, činnosti a jejich varianty
- učitel vede žáky k vzájemnému naslouchání a oceňování přínosu druhých

Kompetence sociální a personální

- žák jedná v duchu fair-play
- dodržuje pravidla, označí přestupky, respektuje opačné pohlaví
- zvládá pohybové činnosti ve skupině
- učitel zadává úkoly při kterých žáci mohou spolupracovat, umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence občanské

- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu a projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení své zdatnosti
- spojuje svou pohybovou činnost se zdravím
- zařazuje si do vlastního pohybového režimu korektivní cvičení
- učí se být ohleduplný a taktní, hodnotí cvičení ostatních
- učitel žákům umožňuje, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- učí se chápat speciální cvičení nabízené žákům zdravotně oslabeným

Kompetence pracovní

- učí se užívat jednotlivé tělocvičné nářadí a náčiní
- žák je veden učitelem k uplatňování hlavních zásad hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě

Cílové zaměření předmětu

- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody
- vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem
- aktivní zapojování do činností podporujících zdraví

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 1. období

- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

Očekávané dílčí výstupy

1. ročník

- seznamuje se s pravidly bezpečnosti, s hlavními zásadami hygieny při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě
- seznamuje se se smluvenými povely, gesty, signály pro organizaci činnosti a reaguje na ně
- používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv
- snaží se projevovat přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvalu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti
- učí se respektovat zdravotní handicap
- seznámí se s významem sportování pro zdraví
- snaží se jednat v duchu fair – play
- seznamuje se se základními povely pořadových cvičení, dokáže na ně reagovat
- seznamuje se se základními pojmy (názvy pohybových činností, tělocvičného nářadí a náčiní)
- provádí podle vzoru učitele základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou, protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění

- snaží se dbát na správné držení těla při různých činnostech
- snaží se dbát na správné dýchání
- seznamuje se s kompenzačními a relaxačními cviky
- pokouší se spolupracovat při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích
- procvičuje přihrávku jednoruč, obouruč, přihrávku nohou
- seznamuje se se základními pravidly pohybových her a snaží se je dodržovat
- je schopen soutěžit v družstvu
- je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe i družstvo
- seznámí se se startovními povely
- seznámí se se základní technikou hodů kriketovým míčkem, skoku do dálky a běhu
- seznámí se s nízkým startem
- poznává princip štafetového běhu
- pokouší se skákat do dálky snožmo z místa
- hází míčkem z místa
- dokáže rychle běžet 30 – 40 m
- pokouší se zvládnout kotoul vpřed, stoj na lopatkách
- zvládne jednoduchá cvičení na žebřinách
- snaží se skákat přes švihadlo
- pokouší se podbíhat dlouhé lano
- provádí jednoduchá cvičení na lavičkách
- procvičuje základní techniku chůze
- seznámí se se základními zásadami bezpečnosti a hygieny při turistice
- dokáže ujít v terénu 5 km
- uplatňuje správné držení v jednotlivých činnostech

2. ročník

- poznává základní pravidla chování při sportu a řídí se jimi
- seznámí se se způsoby ošetření drobných poranění a dokáže přivolat pomoc
- snaží se pochopit, že různá cvičení mají různé účinky
- zaujímá správné základní cvičební polohy
- pokouší se zařazovat pravidelně do svého režimu zdravotní cvičení a vhodné pohybové činnosti osvojené při TV
- ví, že by měl aktivně cvičit 1 hodinu denně, a snaží se o to
- reaguje na základní povely pořadových cvičení
- opakuje jednoduchá průpravná a kondiční cvičení
- pokouší se tvořivě vyjádřit pohybem rytmus a melodii
- zná minimálně 6 pohybových her
- zná základní pravidla osvojovaných her
- seznámí se s nejznámějšími sportovními hrami
- seznámí se s pojmy z pravidel sportů a soutěží
- procvičuje manipulaci s míčem (v pohybu, opačnou rukou a nohou)
- přihrává opačnou rukou a nohou
- seznamuje se se základními atletickými disciplínami
- pokouší se zvládnout základní techniku běhu, skoku do dálky a hodů míčkem
- snaží se rychle běžet 50 m
- hází míčkem z chůze
- pokouší se zvládnout základy gymnastického odrazu, prosté skoky snožmo z trampolínky
- zvládá chůzi s dopomocí na kladince
- dokáže kotoul vpřed na zvýšené podložce

- procvičuje základní techniku chůze i se zátěží
- podílí se na přípravě turistické akce (oblékne se, sbalí si batoh)
- snaží se chovat ohleduplně k přírodě
- poznává základní turistické značky
- pokouší se orientovat v přírodě podle přírodních úkazů, snaží se aplikovat znalosti o rostlinách a zvířatech
- dokáže ujít v terénu 6 km
- pozná základní dopravní značky
- dokáže hrát některé pohybové hry v přírodním prostředí
- seznamuje se se zásadami bezpečnosti a hygieny při pohybu v areálu bazénu a dodržuje je
- pokouší se zvládnout průpravná cvičení na suchu
- seznamuje se s vodou a nebojí se jí
- procvičuje splývání
- snaží se dýchat do vody
- pokouší se zvládnout techniku jednoho plaveckého stylu (uplave 10 – 50 m)

3. ročník

- chápe zásady fair – play chování a snaží se je naplňovat
- snaží se dodržovat pravidla bezpečnosti při sportování
- ví, že vhodný pohyb pomáhá ke zdravému růstu, snaží se aktivně pohybovat alespoň 1 hod. denně
- zvládá jednoduchá speciální cvičení s vlastním oslabením
- dozví se, kde je možné získat informace o TV a sportu
- rozumí povelům pořadových cvičení a správně na ně reaguje
- procvičuje několik základních cviků z každé osvojované oblasti a dovede je s pomocí učitele seřadit do ucelené sestavy
- snaží se samostatně o estetické držení těla
- seznámí se s kondičním cvičením s hudbou
- zvládá konkrétní hry se zjednodušenými pravidly
- pokouší se dohodnout na spolupráci a jednoduché taktice družstva a dodržovat ji
- seznamuje se se základní organizací utkání (losování, zahájení, počítání skóre, ukončení utkání)
- snaží se poznat a označit zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje
- pohybuje se s míčem i bez míče, zastaví
- procvičuje vedení míče (driblingem, nohou)
- střílí na branku vnitřním nártem (z místa i z pohybu)
- seznamuje se s přípravou startu běhu
- dokáže rychle běžet 50 m
- procvičuje vytrvalý běh do 300 m na dráze (technika běhu)
- skáče do dálky z místa
- hází míčkem z rozběhu
- účastní se atletických závodů
- spolupracuje při poskytování základní dopomoci a záchraně při cvičení
- procvičuje kotoul vpřed ve vazbách
- pokouší se zvládnout kotoul vzad
- provádí průpravná cvičení pro zvládnutí stoje na rukou
- provádí průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu z můstku
- procvičuje přeskok 2 – 4 dílů bedny odrazem z trampolínky
- zvládá chůzi bez dopomoci na kladince
- pokouší se šplhat na tyči

- zvládá základní pohyb v mírně náročném terénu
- snaží se chovat ohleduplně k přírodě
- dokáže se vhodně chovat v dopravních prostředcích
- vytváří o turistické akci jednoduchou dokumentaci (s pomocí učitele)
- pokouší se spojit turistiku s další pohybovou a poznávací činností
- dokáže ujít v terénu 6 – 8 km
- uvědomuje si, že nejnebezpečnější je plavání v neznámé vodě a přeceňování vlastních sil
- procvičuje techniku 1 – 2 plaveckých stylů
- snaží se uplavat 50 – 100 m
- seznámí se se základní zásadou záchrany tonoucího (přivolání pomoci)

Učivo pro ročníky

1. ročník

- Osobní hygiena a bezpečnost při sportování
- Vztah ke sportu, zásady jednání a chování
- Tělocvičné pojmy – komunikace v TV
- Pořadová cvičení
- Průpravná a kondiční cvičení
- Správné držení těla, pohyb a zdraví
- Rytmické gymnastické činnosti s hudbou
- Pohybové a sportovní hry
- Základy atletiky
- Základy gymnastiky
- Turistika a pobyt v přírodě
- Zdravotní Tv – správné držení těla

2. ročník

- Bezpečnost při sportu, první pomoc, sport a zdraví
- Pořadová cvičení
- Průpravná a kondiční cvičení
- Rytmické gymnastické činnosti s hudbou, tanec
- Pohybové a sportovní hry
- Atletika
- Gymnastika
- Turistika a pobyt v přírodě
- Plavání
- Zdravotní Tv – základní technika cvičení

3. ročník

- Pravidla chování při sportu, informace o sportu
- Význam pohybu pro zdraví
- Pořadová cvičení
- Průpravná a kondiční cvičení
- Rytmické gymnastické činnosti s hudbou, tanec
- Pohybové a sportovní hry
- Atletika
- Gymnastika
- Turistika a pobyt v přírodě
- Plavání

- Zdravotní Tv – soubor speciálních cvičení

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.2.4.	3.	Pravidla chování při sportu, informace o sportu, pohybové a sportovní hry, turistika a pobyt v přírodě
VDO	2.1.	1.	Pohybové a sportovní hry, vztah ke sportu, zásady jednání a chování
	2.2.	2. 3.	Pohybové a sportovní hry, vztah ke sportu Pohybové a sportovní hry, atletika, turistika a pobyt v přírodě
MkV	4.2.	1.	Základy atletiky a gymnastiky, pohybové a sportovní hry
EV	5.4.	2.	Bezpečnost při sportu, první pomoc, sport a zdraví, zdravotní TV
		3.	Turistika a pobyt v přírodě

1. stupeň - 2. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časově vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 2 - 3 hodiny týdně v ročníku. Realizace v jednotlivých ročnících: 4. a 5. ročník s RVHV – 2 hodiny, 4. a 5. ročník bez RVHV – 3 hodiny. V tomto předmětu využíváme 2 hodiny z disponibilní časové dotace pro 1. stupeň pro třídy bez RVHV.

b) obsahové vymezení

Vzdělávací obsah je rozdělen na 3 tematické okruhy:

1/ činnosti ovlivňující zdraví - význam pohybu pro zdraví, příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu, hygiena při TV, bezpečnost při pohybových činnostech

2/ činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností - pohybové hry, základy gymnastiky, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti, průpravné úpoly, základy atletiky, základy sportovních her, turistika a pobyt v přírodě, další pohybové činnosti

3/ činnosti podporující pohybové učení - komunikace v TV, organizace při TV, zásady jednání a chování, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností, měření a posuzování pohybových dovedností, zdroje informací o pohybových činnostech.

c) organizační vymezení

Žáci s přihlédnutím k určité sportovní aktivitě cvičí v tělocvičně, na hřišti nebo ve volné přírodě.

d) metody a formy

Frontální, skupinová, individuální, rozcvičení, názorná ukázka, výklad pravidel, pozorování, srovnávání, nácvik.

e) propojení s ostatními předměty

Předmět Tělesná výchova je propojen s předmětem Přírodověda .

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák je veden k osvojení si základního tělocvičného názvosloví
- žák se učí cvičit podle jednoduchého nákresu nebo popisu cvičení
- žák změří základní pohybové výkony a porovnají je s předchozími, orientuje se v informačních zdrojích o aktivitách a sportovních akcích
- učitel umožňuje žákovi, aby se naučil na základě jasných kritérií hodnotit své činnosti nebo výsledky

Kompetence k řešení problémů

- žák uplatňuje zásady bezpečného chování ve sportovním prostředí a adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- žák řeší problémy v souvislosti s nesportovním chováním, nevhodným sportovním prostředím a nevhodným sportovním náčiním a nářadím
- učitel dodává žákům sebedůvěru, podle potřeby žákům v činnostech pomáhá

Kompetence komunikativní

- žák je veden ke spolupráci při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- žák se učí reagovat na základní povely a pokyny a sám je i vydává, zorganizuje jednoduché pohybové soutěže, činnosti a jejich varianty
- učitel vede žáky k vzájemnému naslouchání a oceňování přínosu druhých, vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci

Kompetence sociální a personální

- žák je veden k jednání v duchu fair - play - dodržuje pravidla, označuje přestupky, respektuje opačné pohlaví, zvládá pohybové činnosti ve skupině
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat, umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence občanské

- žák se podílí na realizaci pravidelného pohybového režimu a projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení své zdatnosti
- žák spojuje svou pohybovou činnost se zdravím, zařazuje si do vlastního pohybového režimu korektivní cvičení, je veden ke kritickému myšlení
- žák hodnotí cvičení, učí se být ohleduplný a taktní
- učitel žákům umožňuje, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků

Kompetence pracovní

- žák je veden učitelem k uplatňování hlavních zásad hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě
- žák se učí užívat jednotlivé tělocvičné nářadí a náčiní

Cílové zaměření předmětu

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k :

- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevnování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování zdraví a zdravých mezilidských vztahů se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.

- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti atd.
- aktivní zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 2. období

- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování
- zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle pokynů učitele
- upozorní samostatně na činnosti, které jsou v rozporu s jeho oslabením
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her
- uplatňuje pravidla hygieny a bezpečnosti chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
- jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
- užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
- zorganizuje nenáročnou pohybovou činnosti a soutěže na úrovni třídy
- změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace

Očekávané dílčí výstupy

4. ročník

- zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou
- zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění
- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu
- dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování
- upozorní samostatně na činnosti, které jsou v rozporu s jeho oslabením
- dbá na správné dýchání
- nacvičuje kompenzační a relaxační cviky
- uplatňuje zásady pohybové hygieny
- zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného nářadí a náčiní
- zná pojmy z pravidel sportů a soutěží
- rozumí povelům pořadových cvičení a správně na ně reaguje
- dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- zná smluvené povel, gesta, signály pro organizaci činnosti a reaguje na ně
- používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv
- jedná v duchu fair-play
- spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích, vytváří varianty osvojených pohybových her, zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
- nacvičuje přihrávky jednoruč a obouruč, dribling
- rozlišují míč na basketbal a volejbal
- nacvičuje ovládnutí hry s basketbalovým míčem, střelbu na koš
- nacvičuje přehazovanou
- zná pravidla přehazované, malé kopané, florbalu a řídí se jimi
- zná cviky na zdokonalení obratnosti a pohotovosti
- je schopen soutěžit v družstvu
- umí se dohodnout na spolupráci a jednoduché taktice družstva a dodržovat ji
- je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe družstvo
- pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje
- zná techniku hodů kriketovým míčkem
- zná princip štafetového běhu
- uběhne 400 m
- zná taktiku při běhu – k metě, sprintu, vytrvalostního běhu, při běhu terénem s překážkami
- nacvičí správnou techniku skoku z místa
- nacvičuje šplh na tyči
- nacvičuje cvičení na žíněnce – napojované kotouly
- umí správnou techniku odrazu z můstku při cvičení na koze, roznožku, výskok do kleku
- provádí cvičení na švédské bedně
- zdokonaluje se ve cvičení na ostatním nářadí
- projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvalu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti
- respektuje zdravotní handicap

- zná význam sportování pro zdraví
- dokáže objektivně zhodnotit svůj výkon, porovnat ho s předchozími výsledky
- nacvičuje jízdu na kole na dopravním hřišti, zná jednoduchá pravidla silničního provozu

5. ročník

- zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou
- zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění
- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
- dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle pokynů učitele
- upozorní samostatně na činnosti, které jsou v rozporu s jeho oslabením
- dbá na správné dýchání
- zná kompenzační a relaxační cviky
- uplatňuje zásady pohybové hygieny
- zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného nářadí a náčiní
- zná pojmy z pravidel sportů a soutěží
- rozumí povelům pořadových cvičení a správně na ně reaguje
- dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti
- používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv
- jedná v duchu fair-play
- respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
- spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích
- zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěž na úrovni třídy
- zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
- nacvičuje přihrávky jednoruč a obouruč, dribling, střelbu na koš, učí se ovládat hru s basketbalovým míčem
- rozlišují míč na basketbal a volejbal
- nacvičuje přehazovanou
- zná pravidla přehazované, malé kopané, florbalu a řídí se jimi
- zná cviky na zdokonalení obratnosti a pohotovosti
- je schopen soutěžit v družstvu
- umí se dohodnout na spolupráci a jednoduché taktice družstva a dodržovat ji
- je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe družstvo
- pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje
- nacvičuje techniku hodů kriketovým míčkem
- zná princip štafetového běhu
- uběhne 400 m
- nacvičuje taktiku při běhu – k metě, sprintu, vytrvalostního běhu, při běhu terénem s překážkami
- nacvičuje správnou techniku skoku z místa
- pokouší se šplhat na tyči
- zvládne cvičení na žíněnce – napojované kotouly, kotouly vpřed a vzad s různým

zakončením

- nacvičuje správnou techniku odrazu z můstku při cvičení na koze, roznožku, výskok do kleku
- provádí cvičení na švédské bedně
- zdokonaluje se ve cvičení na ostatním nářadí – žebřiny, lavičky apod.
- provádí kondiční cvičení s plnými míči
- projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvalu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti
- respektuje zdravotní handicap
- chápe význam sportování pro zdraví
- dokáže objektivně zhodnotit svůj výkon, porovnat ho s předchozími výsledky

Učivo pro ročníky

4. ročník

- Příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti, cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – tanečky
- Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení
- Speciální cvičení
- Základy estetického pohybu
- Tělocvičné pojmy - komunikace v TV
- Bezpečnost při sportování
- Základy sportovních her - míčové hry a pohybové hry, pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her a soutěží, zásady jednání a chování
- Základy atletiky - rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu
- Základy gymnastiky - cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná cvičení a úpoly
- Vztah ke sportu – zásady jednání a chování – fair play
- Výchova cyklisty - dopravní hřiště

5. ročník

- Příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti, cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – tanečky
- Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení
- Speciální cvičení
- Základy estetického pohybu
- Tělocvičné pojmy - komunikace v TV
- Bezpečnost při sportování
- Základy sportovních her - míčové hry a pohybové hry, pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností
- Základy atletiky - rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu
- Základy gymnastiky - cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná cvičení a úpoly činností – her a soutěží, zásady jednání a chování
- Vztah ke sportu – zásady jednání a chování – fair play

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.3.	4.	Organizace při TV
		5.	Organizace při TV
	1.2.2.	5.	Kolektivní sporty
	1.2.4.	4.	Zásady jednání a chování podle fair – play
190			
EV	5.4.	4.	Bezpečnost při sportu, první pomoc, sport a zdraví
		5.	Turistika a pobyt v přírodě

Tělesná výchova

2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 2 hodiny týdně v každém ročníku.

b) obsahové vymezení

Vzdělávání v Tělesné výchově směřuje k získávání pozitivního vztahu ke zlepšení tělesné zdatnosti, k osvojení základních hygienických pravidel, k bezpečnému používání náradí a náčiní. Vzdelávání v Tělesné výchově směřuje k poznání a uplatnění zásad bezpečnosti a ochrany při sportovních činnostech, ať už při jejich plánování nebo organizování.

Vzdělávací obsah je rozdělen na 3 tematické okruhy:

1/ činnosti ovlivňující zdraví - význam pohybu pro zdraví, příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu, prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových disbalancí, dechová cvičení, zásady správného držení těla, hygiena při TV, bezpečnost při pohybových činnostech

2/ činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností - pohybové hry, základy gymnastiky, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti, průpravné úpoly, atletika, sportovní hry, turistika a pobyt a přežití v přírodě, plavání, lyžování a bruslení, další pohybové činnosti

3/ činnosti podporující pohybové učení - komunikace v TV, organizace při TV, zásady jednání a chování, pravidla osvojovaných pohybových činností, měření a posuzování pohybových dovedností, zdroje informací o pohybových činnostech

4/ speciální cvičení – základní cvičební polohy, základní technika cvičení.

c) organizační vymezení

Výuka Tělesné výchovy probíhá v tělocvičně, na sportovním hřišti a na horách (LVK).

d) metody a formy práce

Využití monologické metody (vysvětlování, popis), dialogické metody (rozhovor, dialog), metoda předváděcí – názorná ukázka, metoda praktická – nácvik pohybových dovedností, metodicko – organizační formy (průpravná cvičení, herní cvičení, průpravné hry), sociálně interakční formy (hromadná, skupinová, individuální forma).

e) propojení s ostatními předměty

Fyzika, Dějepis, Výchova ke zdraví.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák poznává smysl a cíl svých aktivit
- plánuje, organizuje a řídí vlastní činnost
- užívá osvojené názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře, uživatele internetu
- různým způsobem zpracuje informace o pohybových aktivitách ve škole

Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá nejrůznější problémové situace a plánuje způsob řešení problémů
- vyhledává informace vhodné k řešení problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí
- je schopen obhájit svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- žák komunikuje na odpovídající úrovni
- osvojí si kultivovaný ústní projev
- účinně se zapojuje do diskuse

Kompetence sociální a personální

- žák spolupracuje ve skupině
- žák se podílí na vytváření pravidel práce v týmu
- v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- respektuje názory ostatních
- formuje si volní a charakterové rysy
- zodpovědně se rozhoduje podle dané situace
- rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Kompetence pracovní

- žák je veden k efektivitě při organizování vlastní práce
- spoluorganizuje svůj pohybový režim
- využívá znalostí a dovedností v běžné praxi

Cílové zaměření předmětu

- regenerace a kompenzace jednostranné zátěže způsobené pobytem ve škole
- prevence a korekce svalových disbalancí
- rozvoj pohybových dovedností a kultivace pohybu
- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví
- zdokonalování práce v týmu i samostatně
- dodržování zásad bezpečnosti při sportovních činnostech a při používání náradí a náčiní

- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti atd.

Očekávané výstupy za 2. stupeň

- žák respektuje a dodržuje zásady „fair play“
- ovládá pravidla jednotlivých míčových her
- soustavně a vytrvale plní zadané úkoly
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti hráče, rozhodčího
- předvídá možná nebezpečí úrazu a uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí (příroda, cizí sportoviště)
- organizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy

Očekávané dílčí výstupy

6. ročník

- osvojuje si a dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při sportovních činnostech
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, obratnosti a síly
- ovládá své jednání a chování v různých sportovních disciplínách
- dodržuje zásady „fair play“
- usiluje o správné dýchání a správné držení těla
- osvojí si základní názvosloví na úrovni cvičence

7. ročník

- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při sportovních činnostech
- rozvíjí tělesnou zdatnost, obratnost a sílu
- dodržuje zásady „fair play“
- osvojuje si správné dýchání a správné držení těla
- osvojuje si správné protažení jednotlivých svalových skupin
- osvojuje si cvičení na posílení jednotlivých svalových skupin
- zvládá poskytnout základní první pomoc (odřeniny, zlomeniny)
- užívá osvojené názvosloví pro cvičence a rozhodčího

8.-9. ročník

- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny
- dodržuje zásady „fair play“
- užívá osvojené názvosloví na úrovni cvičence a rozhodčího
- zvládá zorganizovat jednoduché turnaje na úrovni školy
- zvládá správné protažení jednotlivých svalových skupin
- zvládá cvičení na posílení jednotlivých svalových skupin
- poskytne základní první pomoc
- chápe svou jedinečnost a respektuje i druhé
- zdokonaluje svou tělesnou zdatnost, obratnost a sílu

Učivo pro ročníky

6. ročník

- protahovací a strečinková cvičení
- rychlostně silová cvičení po dobu 5 – 15 s max. intenzitou a s intervaly odpočinku kolem 2 min.
- vytrvalostní cvičení po dobu nad 10 – 15 min. mírnou intenzitou
- cvičení pro rozvoj kloubní pohyblivosti (flexibility) a pohybové obratnosti
- cvičení dechová
- cvičení kompenzační (po statické práci v sedě, ve stoje a po jiné jednostranné zátěži)
- cvičení pro správné držení těla v různých polohách
- cvičení vyrovnávací – korektivní (podle úrovně oslabení)
- cvičení motivační, tvořivá aj.
- Pohybové hry pro osvojování různých způsobů lokomoce
- pohybové hry kontaktní (pro procit'ování vzájemné energie, blízkosti)
- pohybové hry se specifickým účinkem /vyrovnávacím, relaxačním, motivačním aj.)
- pohybové hry soutěživé
- pohybové hry pro manipulaci z různým náradím
- pravidla „fair play“
- zásady jednání a chování v různém prostředí při různých činnostech
- posílení určitých svalových skupin dle potřeby jednotlivců s hudebním doprovodem i bez hudebního doprovodu
- nástup

Atletika:

běh:

- speciální běžecká cvičení
- rychlý běh 60m, 100m
- běhy 400m, 800m
- vytrvalý běh na dráze 1 000m (D) a 1 500m (CH)
- štafetová předávka, běh v zatáčce
- štafetový běh

skok:

- skok do dálky z místa
- skok do výšky (flop) – při vhodných podmínkách

hod:

- hod kriketovým míčkem
- hod granátem

Gymnastika:

akrobacie:

- kotoul vpřed
- kotoul vzad
- kotoul letmo
- přemet stranou
- rovnovážné polohy v postojích
- skoky na místě a z místa

přeskok:

- skoky odrazem z trampolínky
- roznožka přes kozu naššíř, nadél i s oddáleným odrazem
- skrčka přes kozu naššíř

kladina:

- různé druhy chůze s doprovodnými pohyby paží a obraty

- rovnovážné polohy
- náskoky, seskoky
- klus, poklus
- jednoduché vazby a sestavy

kruhy:

- komíhání ve svisu
- svis vznesmo, střemhlav
- houpání
- Šplh (tyč)

Vybíjená:

- pravidla
- HČJ – chytání, házení, jednoruč vrchem
- hra

Přehazovaná:

- pravidla
- HČJ – chytání, házení, jednoruč vrchem
- hra

Florbal:

- pravidla 190
- střelba na bránu
- HČJ – vedení míče tažením a tlačáním, pohyb s míčem, přihrávka, střelba
- hra
- Basketbal:
- pravidla
- střelba na koš jednoruč a obouruč z místa, rozskok, vhazování
- HČJ – uvolňování bez míče a s míčem – driblinkem, obrátkou)
- přihrávka jednoruč a obouruč (na místě a za pohybu)
- nácvik dvojtaktu

Malá kopaná:

- pravidla
- HČJ – přihrávání, zpracování míče, vedení míče, obcházení soupeře, střelba, odebrání míče
- standardní situace (přímý volný kop, rohový kop, pokutový kop, vhazování)
- hra

Miniházená:

- pravidla
- HČJ – driblink, přihrávka jednoruč vrchem z místa, za pohybu
- uvolňování bez míče
- střelba za země
- postoj brankáře, vyrážení
- hra s odlehčeným míčem určeným na miniházenou

Úpoly:

- přetahy, přetlaky
- pády vzad do kolébky

Turistika a pobyt v přírodě:

- orientace na mapě, plánu
- ochrana porostů, pitné vody, značení
- přesun do terénu
- ošetření poranění, improvizovaný transport raněného
- Branný den

7. ročník

- protahovací a strečinková cvičení
- rychlostně silová cvičení po dobu 5 – 15 s max. intenzitou a s intervaly odpočinku kolem 2 min.
- vytrvalostní cvičení po dobu nad 10 – 15 min. mírnou intenzitou
- cvičení pro rozvoj kloubní pohyblivosti (flexibility) a pohybové obratnosti
- cvičení dechová
- cvičení kompenzační (po statické práci v sedě, ve stoje a po jiné jednostranné zátěži)
- cvičení pro správné držení těla v různých polohách
- cvičení vyrovnávací – korektivní (podle úrovně oslabení)
- cvičení motivační, tvořivá aj.
- Pohybové hry pro osvojování různých způsobů lokomoce
- pohybové hry kontaktní (pro procitování vzájemné energie, blízkosti)
- pohybové hry se specifickým účinkem /vyrovnávacím, relaxačním, motivačním aj.)
- pohybové hry soutěživé
- pohybové hry pro manipulaci z různým náradím
- pravidla „fair play“
- zásady jednání a chování v různém prostředí při různých činnostech
- posílení určitých svalových skupin dle potřeby jednotlivců s hudebním doprovodem i bez hudebního doprovodu
- nástup

Atletika:

běh:

- speciální běžecká cvičení
- rychlý běh 60m, 100m
- běhy 400m, 800m
- vytrvalý běh na dráze 1 000m (D) a 1 500m (CH)
- štafetová předávka, běh v zatáčce
- štafetový běh

skok:

- skok do dálky z místa
- skok do výšky (flop) – při vhodných podmínkách

hod:

- hod kriketovým míčkem
- hod granátem

Gymnastika:

akrobacie:

- kotoul vpřed
- kotoul vzad
- kotoul letmo
- přemet stranou
- rovnovážné polohy v postojích
- skoky na místě a z místa

přeskok:

- skoky odrazem z trampolínky
- roznožka přes kozu našíf, nadél i s oddáleným odrazem
- skrčka přes kozu našíf

kladina:

- různé druhy chůze s doprovodnými pohyby paží a obraty
- rovnovážné polohy
- náskoky, seskoky

- klus, poklus
- jednoduché vazby a sestavy

kruhy:

- komihání ve svisu
- svis vznesmo, střemhlav
- houpání

Šplh (tyč)

Vybíjená:

- pravidla
- HČJ – chytání, házení, jednoruč vrchem
- hra

Volejbal:

- pravidla
- HČJ – odbití obouruč spodem, vrchem
- odbití jednoruč spodem, vrchem
- hra 2:2, 3:3

Florbal:

- pravidla
- střelba na bránu
- HČJ – vedení míče tažením a tlačáním, pohyb s míčem, přihrávka, střelba
- hra

Basketbal:

- pravidla
- střelba na koš jednoruč a obouruč z místa, rozskok, vhazování
- HČJ – uvolňování bez míče a s míčem – driblinkem, obrátkou)
- přihrávka jednoruč a obouruč (na místě a za pohybu)
- nácvik dvojtaktu

Malá kopaná:

- pravidla
- HČJ – přihrávání, zpracování míče, vedení míče, obcházení soupeře, střelba, odebrání míče
- standardní situace (přímý volný kop, rohový kop, pokutový kop, vhazování)
- hra

Miniházená:

- pravidla
- HČJ – driblink, přihrávka jednoruč vrchem z místa, za pohybu
- uvolňování bez míče
- střelba za země
- postoj brankáře, vyrážení
- hra s odlehčeným míčem určeným na miniházenou

Úpoly:

- přetahy, přetlaky
- pády vzad do kolébky

LVK (lyžařský výcvikový kurz)

Turistika a pobyt v přírodě:

- orientace na mapě, plánu
- ochrana porostů, pitné vody, značení
- přesun do terénu
- ošetření poranění, improvizovaný transport raněného
- Branný den

8. – 9. ročník

- protahovací a strečinková cvičení
- rychlostně silová cvičení po dobu 5 – 15 s max. intenzitou a s intervaly odpočinku kolem 2 min.
- vytrvalostní cvičení po dobu nad 10 – 15 min. mírnou intenzitou
- cvičení pro rozvoj kloubní pohyblivosti (flexibility) a pohybové obratnosti
- cvičení dechová
- cvičení kompenzační (po statické práci v sedě, ve stoje a po jiné jednostranné zátěži)
- cvičení pro správné držení těla v různých polohách
- cvičení vyrovnávací – korektivní (podle úrovně oslabení)
- cvičení motivační, tvořivá aj.
- Pohybové hry pro osvojování různých způsobů lokomoce
- pohybové hry kontaktní (pro procit'ování vzájemné energie, blízkosti)
- pohybové hry se specifickým účinkem /vyrovnávacím, relaxačním, motivačním aj.)
- pohybové hry soutěživé
- pohybové hry pro manipulaci z různým náradím
- pravidla „fair play“
- zásady jednání a chování v různém prostředí při různých činnostech
- posílení určitých svalových skupin dle potřeby jednotlivců s hudebním doprovodem i bez hudebního doprovodu
- nástup

Atletika:

běh:

- speciální běžecká cvičení
- rychlý běh 60m, 100m, 200m
- běhy 400m, 800m
- vytrvalý běh na dráze 1 000m (D) a 1 500m (CH)
- štafetová předávka, běh v zatáčce
- štafetový běh

skok:

- skok do dálky z místa
- skok do výšky (flop) – při vhodných podmínkách

hod:

- vrh koulí D do 3 kg, CH do 5 kg

Gymnastika:

akrobacie:

- kotoul vpřed
- kotoul vzad
- kotoul letmo
- přemet stranou
- rovnovážné polohy v postojích
- skoky na místě a z místa

přeskok:

- skoky odrazem z trampolínky
- roznožka přes kozu našíř, nadél i s oddáleným odrazem
- roznožka přes bednu nadél
- dřep na bednu, kotoul na bedně
- skrčka přes kozu našíř

kladina:

- různé druhy chůze s doprovodnými pohyby paží a obraty
- rovnovážné polohy

- náskoky, seskoky
- klus, poklus
- jednoduché vazby a sestavy

kruhy:

- komíhání ve svisu
- svis vznesmo, střemhlav
- houpání

Šplh (tyč, lano)

Florbal:

- pravidla
- střelba na bránu
- HČJ – vedení míče tažením a tlačáním, pohyb s míčem, přihrávka, střelba
- hra

Basketbal:

- pravidla
- střelba na koš jednoruč a obouruč z místa, rozskok, vhazování
- HČJ – uvolňování bez míče a s míčem – driblinkem, obrátkou)
- přihrávka jednoruč a obouruč (na místě a za pohybu)
- nácvik dvojtaktu

Volejbal:

- pravidla
- HČJ – odbití obouruč spodem, vrchem
- odbití jednoruč spodem, vrchem
- hra 2:2, 3:3, 6:6

Malá kopaná:

- pravidla
- HČJ – přihrávání, zpracování míče, vedení míče, obcházení soupeře, střelba, odebrání míče
- standardní situace (přímý volný kop, rohový kop, pokutový kop, vhazování)
- hra

Házená:

- pravidla
- HČJ – driblink, přihrávka jednoruč vrchem z místa, za pohybu
- uvolňování bez míče
- střelba za země
- postoj brankáře, vyrážení
- hra

Úpoly:

- přetahy, přetlaky
- pády vzad do kolébky

Turistika a pobyt v přírodě:

- orientace na mapě, plánu
- ochrana porostů, pitné vody, značení
- přesun do terénu
- ošetření poranění, improvizovaný transport raněného
- Branný den

LVK (lyžařský výcvikový kurz)

CVK (cyklo – vodácký kurz) – dle aktuálních podmínek školy

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	6.	Nástup, pořadová cvičení
	1.1.4.	8.	Strečink
		9.	Strečink, protahování
	1.2.2.	7.	Florbal, LVK
	1.2.4.	8.	Basketbal
		6.	Pravidla fair play – malá kopaná, vybíjená
VMEGS	3.3.	6. - 9.	Atletická olympiáda
EV	5.4.	6.	Základy atletiky
		7.	Atletika, LVK
		6. - 9.	Branný den

4.9 Člověk a svět práce

Tato vzdělávací oblast je tvořena vyučovacím předmětem Pracovní činnosti. Předmět prochází oběma stupni.

Pracovní činnosti

1. stupeň - 1. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 hodiny týdně v každém ročníku.

b) obsahové vymezení

Žáci se v něm učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Pracovní činnosti patří do vzdělávacího oboru Člověk a svět práce, který je na 1. stupni rozdělen do čtyř tematických okruhů:

1/ Práce s drobným materiálem

vytváření předmětů z tradičních i netradičních pomůcek a materiálů jednoduché pracovní postupy a organizace práce lidové zvyky, tradice a řemesla

2/ Konstrukční činnosti

práce se stavebnicemi (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů, práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

3/ Pěstitelské práce

základní podmínky pro pěstování rostlin, péče o nenáročné rostliny, pěstování rostlin ze semen, pozorování přírody, zaznamenávání a hodnocení výsledků pozorování

4/ Příprava pokrmů

pravidla správného stolování, příprava tabule pro jednoduché stolování

c) organizační vymezení

Výuka probíhá ve třídě, v dílnách, v kuchyňce školy.

d) metody a formy práce

Učitel zadává úkoly, umožňuje volbu různých postupů – názorný příklad učitele.

Žáci pracují samostatně, ve dvojicích, ve skupinách .

Dialog mezi učitelem a žákem, hledání nejlepších řešení.

e) propojení s ostatními předměty

Vyučovací předmět Pracovní činnosti je spjat s ostatními předměty všech vzdělávacích oblastí, hlavně s Výtvarnou výchovou a Prvoukou.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák si osvojuje základní pracovní dovednosti a návyky z různých pracovních oblastí, učí se používat vhodné nástroje, nářadí a pomůcky při práci i v běžném životě
- učitel umožňuje žákům používat různé materiály, vhodné nástroje a nářadí
- pozoruje pokrok u všech žáků

Kompetence k řešení problémů

- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- žák promýšlí pracovní postupy při plnění zadaných úkolů
- učitel se snaží rozvíjet u žáků tvořivost, vede je k uplatňování vlastních nápadů

Kompetence sociální a personální

- učitel vede žáky ke spolupráci a vzájemné pomoci
- žák pracuje ve skupině, vytváří společné práce, při kterých se učí spolupracovat a respektovat nápady druhých, společně se snaží o dosažení kvalitního výsledku

Kompetence komunikativní

- žák si rozšiřuje slovní zásobu v oblasti pracovních nástrojů, nářadí a pomůcek, učí se popsat postup práce
- učitel vede žáky k užívání správné terminologie

Kompetence občanské

- učitel vytváří u žáků pozitivní vztah k práci a vede je k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- učitel umožňuje žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti a hygieny včetně používání ochranných pracovních prostředků
- vede žáky ke správným způsobům užití materiálu a pracovních nástrojů
- zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
- žák správně a zodpovědně zachází s pracovními pomůckami

Cílové zaměření předmětu

- pozitivní vztah k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, organizace a plánování práce a používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalost a soustavnost při plnění zadaných úkolů, uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentické a objektivní poznávání okolního světa, nový postoj a hodnoty ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitost k seberealizaci

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 1. období

- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy
- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi
- provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování
- pečuje o nenáročné rostliny
- připraví tabuli pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování

Očekávané dílčí výstupy

1. ročník

- umí mačkat, trhat, stříhat, vystříhovat, překládat, skládat papír
- vytváří jednoduché prostorové tvary z papíru
- dovede navlékat, aranžovat, třídít při sběru přírodní materiál
- pracuje podle slovního návodu nebo předlohy
- umí stříhat textil a nalepit textilii
- dovede sestavovat stavebnicové prvky
- umí montovat a demontovat stavebnici
- zná základy péče o pokojové květiny – otírání listů, zalévání
- zná základy správného stolování a společenského chování

2. ročník

- umí mačkat, trhat, lepit stříhat, překládat, skládat papír
- umí vytvářet jednoduché prostorové tvary z papíru
- dovede navlékat, aranžovat, dotvářet, opracovávat a třídít při sběru přírodní materiál
- pracuje podle slovního návodu nebo předlohy
- umí navlékat jehlu, udělat uzel, stříhat textil
- naučí se přední steh
- umí přišívat knoflíky
- umí slepit textilii, vyrobit jednoduchý textilní výrobek
- dovede sestavit stavebnicové prvky
- zná základy péče o pokojové květiny – otírání listů, zalévání, kypření
- umí zasít semena
- provádí pozorování a zhodnotí výsledky pozorování
- chová se vhodně při stolování
- připraví tabuli pro jednoduché stolování
- připraví jednoduchý pokrm (studená kuchyně)

3. ročník

- umí mačkat, trhat, lepit, polepovat, stříhat, vystříhovat, překládat papír
- umí vytvářet jednoduché prostorové tvary z papíru
- dovede opracovávat a třídit při sběru přírodní materiál
- pracuje podle návodu nebo předlohy
- umí navléknout jehlu, udělat uzel, stříhat textil
- naučí se zadní steh
- umí přišíť knoflíky
- umí vyrobit jednoduchý textilní výrobek
- dovede sestavovat stavebnicové prvky
- umí montovat a demontovat stavebnici
- umí základy péče o rostliny
- umí zasít semena
- provádí pozorování a zhodnotí výsledky pozorování
- orientuje se v základním vybavení kuchyně
- chová se vhodně při stolování
- připraví tabuli pro jednoduché stolování
- připraví jednoduchý pokrm (studená kuchyně)
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch

Učivo pro ročníky

1. ročník

- Práce s drobným materiálem – papír
- Práce s drobným materiálem – přírodniny
- Práce s drobným materiálem – textil
- Konstrukční činnosti
- Pěstitelské práce
- Příprava pokrmů

2. ročník

- Práce s drobným materiálem – papír, karton
- Práce s drobným materiálem – přírodniny
- Práce s drobným materiálem – textil
- Konstrukční činnosti
- Pěstitelské práce
- Příprava pokrmů

3. ročník

- Práce s drobným materiálem – vlastnosti materiálů, funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů, jednoduché pracovní postupy, využití tradic a lidových zvyků
- Papír a karton
- Přírodniny
- Textil
- Konstrukční činnosti – práce se stavebnicemi
- Pěstitelské práce – základní podmínky pěstování rostlin (i pokojových), pěstování ze semen v místnosti
- Příprava pokrmů – základní vybavení kuchyně, výběr a nákup potravin, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
VDO	2.1.	1. 2.	Výchova k samostatnosti Dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce, poskytnutí první pomoci při úrazu
MkV	4.2.	3.	Výchova k ohleduplnosti
EV	5.2. 5.4.	2. 1. 3.	Výchova k životnímu prostředí Ochrana zdraví Ochrana zdraví

1. stupeň - 2. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 hodiny týdně v každém ročníku.

b) obsahové vymezení

Pracovní činnosti jako vzdělávací oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získávání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vychází z konkrétních životních situací v nichž žáci přicházejí do kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech. Žáci se učí pracovat s různými materiály, osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Ve všech tématických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. Výuka podporuje rozmanitost a odlišnosti, směřuje k rozvoji individuálních schopností dětí a pozitivního vztahu k práci.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá ve školní třídě, v dílnách a ve školní kuchyňce.

d) metody a formy práce

V hodinách pracovních činností jsou nejčastěji uplatňovány metody praktické, metody kontroly a metody expoziční. Výuka je doplňována vycházkami a exkurzemi, v nichž jsou využívány metody pozorování. Žáci vykonávají práci individuálně, ve dvojicích nebo skupinách.

e) propojení s ostatními předměty

Předmět Pracovní činnosti je spjat s předměty všech vzdělávacích oblastí, především však s Prvoukou a Výtvarnou výchovou.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák si osvojuje základní pracovní dovednosti a návyky z různých pracovních oblastí, učí se používat vhodné nástroje, nářadí a pomůcky při práci i v běžném životě
- žák samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti

- učitel umožňuje žákům používat různé materiály, vhodné nástroje a nářadí
- vede žáky k tomu, aby při svém hodnocení umění postupovali uvážlivě, tak, aby svůj názor byli schopni obhájit

Kompetence k řešení problémů

- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- žák promýšlí pracovní postupy při plnění zadaných úkolů
- žák samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, užívá při řešení problémů logické, matematické, empirické postupy
- učitel se snaží rozvíjet u žáků tvořivost, vede je k uplatňování vlastních nápadů

Kompetence sociální a personální

- učitel vede žáky ke spolupráci ve dvojicích a v menší pracovní skupině
- individuálním přístupem buduje sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj
- žák pracuje ve skupině, vytváří společné práce, při kterých se učí spolupracovat a respektovat nápady druhých, společně se snaží o dosažení kvalitního výsledku

Kompetence komunikativní

- učitel rozvíjí u dětí dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost, přírodní jevy a historické události
- učitel vede žáky k užívání správné terminologie
- žák kriticky myslí, formuluje své myšlenky a názory, vhodně argumentuje

Kompetence občanské

- učitel vytváří u žáků pozitivní vztah k práci a vede je k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- učitel umožňuje žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti a hygieny včetně používání ochranných pracovních prostředků
- učitel vede žáky ke správným způsobům užití materiálu a pracovních nástrojů
- žák používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot

Cílové zaměření předmětu

- pozitivní vztah k práci a odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, organizace a plánování práce a používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci i v běžném životě

- vytrvalost a soustavnost při plnění zadaných úkolů, uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentické a objektivní poznávání okolního světa, nový postoj a hodnoty ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitost k seberealizaci
- orientace v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

Očekávané výstupy za 1. stupeň - 2. období

- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce
- pracuje samostatně podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- orientuje se v základním vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování

Očekávané dílčí výstupy

4. ročník

- dovede vyřezávat, děrovat, polepovat, tapetovat
- vytváří prostorové konstrukce
- seznamuje se se základy aranžování a využití samorostů
- seznamuje se při činnosti s různým materiálem s prvky lidových tradic
- seznamuje se s různými druhy stehů (přední, zadní, ozdobný)
- montuje a demontuje stavebnici
- dovede sestavit stavebnicové prvky
- pracuje podle slovního návodu
- zná základy péče o pokojové rostliny
- učí se poznávat rozdíly mezi setím a sázením
- seznamuje se s množением rostlin odnožemi a řízkováním
- učí se volit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky
- seznamuje se se základním vybavením kuchyně
- seznamuje se s přípravou jednoduchých pokrmů
- zná základy správného stolování a společenského chování
- udržuje pořádek na svém pracovním místě
- dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce
- učí se poskytovat první pomoc při úraze

5. ročník

- zdokonaluje se ve vyřezávání, děrování, polepování, tapetování

- vytváří složitější prostorové konstrukce
- využívá při činnosti s různým materiálem prvků lidových tradic
- umí různé druhy stehů (přední, zadní, ozdobný)
- seznamuje se s látáním a tkaním
- učí se háčkovat
- montuje a demontuje stavebnici
- dovede sestavovat složitější stavebnicové prvky
- umí pracovat podle předlohy nebo jednoduchého schématu
- umí pečovat o pokojové rostliny
- zná rozdíl mezi setím a sázením
- zná množení rostlin odnožemi a řízkováním
- seznamuje se s rostlinami jedovatými, alergiemi
- vede pěstitelské pokusy a pozorování
- umí zvolit podle druhu pěstitelských činností správné nástroje a nářadí
- orientuje se v základním vybavení kuchyně
- umí připravit jednoduché pokrmy studené i teplé kuchyně
- chová se vhodně při stolování
- udržuje pořádek na svém pracovním místě
- dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce
- poskytne první pomoc při úraze

Učivo pro ročníky

6. ročník

Práce s papírem a kartonem

- Lepení, stříhání, řezání, vytrhávání
- Výrobky z proužků, proplétání tvarů
- Obkreslování podle šablon
- Skládání z papíru
- Výrobky z krabiček a vlnité lepenky

Práce s modelovací hmotou

- Válení, hnětení, stlačování, přidávání, ubírání
- Ozdobné předměty

Práce s drobným materiálem

- Navlékání, spojování, svazování
- Náramky, korále

Konstrukční činnosti

- Montáž a demontáž modelů
- Práce se stavebnicemi
- Upevňování návyků organizace a plánování práce

Práce s textílem

- Odměřování, navlékání, sešívání
- Zvířecí jehelníček

Příprava pokrmů

- Orientace v základním vybavení kuchyně
- Dodržování pravidel správného stolování
- Příprava jednoduchých pokrmů
- Ovocné a zeleninové saláty

Lidové zvyky

- Návštěvy výstav, filmů, ukázky videa, exkurze
- Barvení vajíček, hnětení a válení těsta, drhání

- Velikonoční, vánoční dekorace

Pěstitelské práce

- Zalévání, kypření, hnojení, přesazování
- Klíčení semen, růst v květináči

5. ročník

Práce s papírem a kartonem

- Lepení, stříhání, řezání, vytrhávání, namáčení, sušení, tvarování
- Zpracování odpadového materiálu při výrobě ručního papíru
- Propojení kartonu a papíru
- Výrobky z krabic, krabiček a vlnité lepenky

Práce s modelovací hmotou

- Určování vlastností materiálu
- Válení, hnětení, stlačování, přidávání, ubírání, vaření, ohýbání, sušení
- Předměty denního užívání

Práce s drobným materiálem

- Určování vlastností materiálu
- Navlékání, spojování, svazování, propichování, stříhání, ohýbání
- Pohyblivé závěsné modely

Konstrukční činnosti

- Poznávání vlastností stavebnicových prvků a dílů
- Porovnávání a funkční využití
- Vytváření prostorových i plošných modelů
- Upevňování návyků organizace a plánování práce

Práce s textilem

- Rozlišování textilií
- Odměřování, navlékání, sešívání, přišívání, látání, tkaní, háčkování
- Vyšívání dečky, ozdoby

Příprava pokrmů

- Orientace v základním vybavení kuchyně
- Dodržování pravidel správného stolování
- Jednoduché těsto
- Plněné toasty

Lidové zvyky

- Návštěvy výstav, filmů, ukázky videa, exkurze
- Žehlení, batikování, tkaní, drhání
- Velikonoční, vánoční dekorace

Pěstitelské práce

- Rychlení, předpěstování a rozmnožování rostlin
- Jednoduchá úprava a vazba květin
- Herbáře rostlin, listů, semen

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	4. – 5.	Vlastnosti materiálů: tvárnost, tvrdost, soudržnost (práce s modelovací hmotou)
VDO	2.1.	4. – 5.	Dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce, poskytnutí první pomoci při úrazu
VMEGS	3.1.	4. – 5.	Příprava pokrmů (regionální kuchyně)
	3.2.	4. – 5.	Lidové zvyky (životní styl Evropanů,

MkV	4.2.	4. – 5.	netradiční materiály) Lidové zvyky a tradice (umění různých etnických skupin – netradiční techniky)
EV	5.1.	4. – 5.	Práce s drobným materiálem (využití přírodních materiálů – ochrana přírody)
	5.2.	4. – 5.	Pěstitelské práce (péče o rostliny)

Pracovní činnosti

2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

a/ časové vymezení

Vyučovací předmět pracovní činnosti se vyučuje jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku.

Časová dotace v učebním plánu je 1 vyučovací hodina týdně.

b/ obsahové vymezení

Vzdělávání v pracovních činnostech chlapců i dívek směřuje k získávání pozitivního vztahu k práci, základních pracovních dovedností a návyků, používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek, orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků významných pro volbu vlastního profesního zaměření.

Chlapcům i dívkám jsme vybrali tyto tématické okruhy v plném rozsahu :

Práce s technickými materiály : vzdělávání v tomto okruhu směřuje k získání pracovních dovedností a návyků při práci s různými materiály, poznání technologických výrobních postupů a materiálů, získání pozitivního vztahu k práci, používání vhodného náradí, nástrojů a pomůcek.

Příprava pokrmů : vzdělávání v tomto okruhu směřuje k poznání technologických postupů, surovin a plodin při přípravě pokrmů, k seznámení s obsluhou základních spotřebičů, poznání zásad zdravé výživy.

Provoz a údržba domácnosti : vzdělávání v tomto okruhu směřuje k získávání pozitivního vztahu k práci, k seznámení s provozem a údržbou domácnosti, k získávání správných dovedností a návyků při obsluze domácích spotřebičů.

Práce s laboratorní technikou : vzdělávání v tomto okruhu směřuje k poznání a využívání vhodných pracovních postupů, zpracování výsledků a zformování závěrů.

Svět práce : vzdělání v tomto okruhu vede k získání orientace v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce, a získání dovedností a poznatků významných pro volbu vlastního profesního zaměření.

Vzdělání ve všech okruzích vede k seznámení a upevnění zásad bezpečnosti a hygieny práce, ke znalostem poskytnutí první pomoci při úrazech nebo za mimořádných situací.

c/ organizační vymezení

Výuka probíhá ve školních dílnách, školní kuchyňce, odborné učebně, třídách, učebně PC.

d/ metody a formy práce

Skupinová práce, samostatná práce žáků, řízená diskuze, praktická cvičení, exkurze, odborné přednášky.

e/ propojení s ostatními předměty

Pracovní činnosti jsou propojeny s předměty Matematika, Fyzika, Občanská výchova, Přírodopis a Výchova ke zdraví.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák poznává smysl a cíl učení
- posuzuje vlastní pokroky
- hodnotí výsledky své práce

Kompetence k řešení problémů

- žák promýšlí a navrhuje technologické postupy praktických cvičení
- učí se hledat více správných řešení

Kompetence komunikativní

- žák používá správné technické názvosloví
- spolupracuje na řešení problémů se spolužáky

Kompetence sociální a personální

- žák se učí diskutovat o problému se spolužáky a učitelem
- učí se respektovat a přijímat názory jiných

Kompetence občanské

- žák se zodpovědně rozhoduje podle dané situace
- dokáže přivolat pomoc při zranění
- chápe základní ekologické souvislosti

Kompetence pracovní

- žák dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla při práci
- je seznámen a používá bezpečně nástroje, materiál
- plní své povinnosti
- chrání své zdraví a zdraví druhých
- chápe důležitost dodržování pravidel ochrany životního prostředí v praxi

Cílové zaměření předmětu

- práce s různými materiály
- osvojení si základních pracovních dovedností a návyků
- plánování, organizování své činnosti
- kritické hodnocení své činnosti a diskuze o ni
- samostatná práce i práce v týmu
- dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci
- získávání informací a poznatků pro zodpovědné rozhodování o dalším profesním zaměření
- získávání pozitivního vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení si vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti

Očekávané výstupy za 2. stupeň

- provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
- organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
- užívá technickou dokumentaci
- připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
- dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci
- dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím
- poskytne první pomoc při úrazu
- používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
- používá základní kuchyňský inventář
- bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni včetně úrazu elektrickým proudem
- připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
- dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy stolu ve společnosti
- ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti
- provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví
- volí a využívá vhodné pracovní postupy, přístroje a pomůcky pro pozorování, měření a experimentů
- zpracuje protokol, výsledky své experimentální práce, zformuje závěry
- vyhledá v informačních zdrojích podklady pro danou experimentální práci
- dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci
- poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři
- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
- prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Očekávané dílčí výstupy

6. - 7. ročník pro chlapce i dívky

Práce s technickými materiály

- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při práci, poskytne první pomoc při úrazu
- dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím
- provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
- užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní náčrt výrobku
- poskytne první pomoc

Příprava pokrmů

- používá základní kuchyňský inventář
- bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
- dodržuje základní principy stolování, společenského chování
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce

- poskytnete první pomoc při úrazech v kuchyni

Provoz a údržba domácnosti

- ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti
- orientuje se v návodech na obsluhu domácích spotřebičů
- správně zachází s nářadím i pomůckami a zařízením včetně údržby
- dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy
- poskytnete první pomoc při úrazu včetně úrazu elektrickým proudem

8. ročník

pro chlapce i dívky

Práce s technickými materiály

- řeší technické úkoly s vhodným výběrem materiálu, pracovních nástrojů a nářadí
- organizuje a plánuje svoji činnosti provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- užívá technickou dokumentaci
- připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku

Příprava pokrmů

- používá základní kuchyňský inventář
- bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
- dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce
- poskytnete první pomoc při úrazech v kuchyni

Provoz a údržba domácnosti

- provádí jednoduché operace plateb a domácího účetnictví
- ovládá jednoduché pracovní postupy při činnostech v domácnosti
- orientuje se v návodech na obsluhu domácích spotřebičů
- správně zachází s nástroji a zařízením a pomůckami včetně údržby
- provádí drobnou domácí údržbu
- dodržuje základní bezpečnostní a hygienická pravidla a předpisy
- poskytnete první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem

Svět práce

- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy

9. ročník

pro chlapce i dívky

Svět práce

- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného povolání
- prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Práce s laboratorní technikou

- využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konkrétní pozorování, měření a experimenty
- zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce
- zformuje závěry ke kterým dospěl
- vyhledá v informačních zdrojích podklady k provedení experimentální práce
- dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí

- poskytnete první pomoc při úrazu v laboratoři

Učivo pro ročníky

6. ročník

- Vlastnosti materiálu / dřevo, plasty, kovy kompozity/, užití v praxi
- Pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování
- Jednoduché pracovní operace a postupy
- Technické náčrty
- Základní vybavení kuchyně
- Udržování pořádku a čistoty
- Bezpečnost a hygiena provozu
- Příprava pokrmů – úprava za studena, základní způsoby tepelné úpravy
- Jednoduché prostírání
- Bezpečnost a hygiena práce
- Finance a provoz domácnosti, ekonomika domácnosti
- Úklid a údržba domácnosti
- Odpad a ekologická likvidace
- Údržba oděvů a textilií
- Obsluha domácích spotřebičů
- Sdělovací technika, elektronika – ovládání, užití
- Bezpečnost a hygiena, první pomoc, úraz elektrickým proudem

7. ročník

- Bezpečnost a hygiena práce – první pomoc
- Vlastnosti materiálu, užití v praxi
- Jednoduché pracovní operace a postupy
- Technické náčrty a výkresy, tech. informace a návody
- Pracovní operace a postupy
- Organizace práce, důležité technologické postupy
- Potraviny – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku
- Základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů
- Jednoduché prostírání
- Bezpečnost a hygiena práce, první pomoc, úraz elektrickým proudem
- Finance a provoz domácnosti, ekonomika domácnosti
- Údržba a úklid domácnosti
- Údržba oděvů a textilií
- Obsluha domácích spotřebičů
- Odpad a ekologická likvidace
- Sdělovací technika, elektronika

8. ročník

- Bezpečnost a hygiena práce
- Trh práce – povolání, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností, požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní, rovnost příležitostí na trhu práce
- Volba profesní orientace – základní principy, sebepoznávání. Osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace, informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb
- Vlastnosti materiálu, užití v praxi

- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování
- Jednoduché pracovní operace a postupy
- Organizace práce, důležité technologické postupy
- Technické náčrty a výkresy, technické informace a návody
- Kuchyně – základní vybavení, udržování pořádku a čistoty
- Potravina – výběr, nákup, skladování, sestavení jídelníčku
- Příprava pokrmů – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů
- Úprava stolu a stolování – jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole
- Finance a provoz domácnosti, ekonomika domácnosti
- Jednoduché operace platebního styku, domácí účetnictví
- Obsluha a údržba domácích spotřebičů
- Elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika
- Hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy – první pomoc, úraz elektrickým proudem

9. ročník

- Možnosti vzdělávání – naplnění učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby
- Zaměstnání – pracovní příležitosti v obci / regionu/ . Způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů
- Podnikání – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání
- Základní laboratorní postupy a metody
- Základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky
- Bezpečnost a hygiena při práci, první pomoc při úrazu v laboratoři

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	8.	Volba profesní orientace
	1.2.3.	8.	Trh práce.
	1.3.1.	6.	Jednoduché pracovní operace a postupy
VDO	2.2.	9.	Podnikání, zaměstnání
VMEGS	3.1.	8.	Příprava pokrmů
	3.2.	6.	Jednoduché prostírání
	3.3.	9.	Možnosti vzdělávání
MkV	4.1.	6.	Příprava pokrmů
EV	5.4.	7.	Vlastnosti materiálů a jejich užití

5. UČEBNÍ OSNOVY – volitelné předměty

Volitelné předměty jsou žákům nabízeny v některých ročnících. Výběr nepovinných předmětů je nabízen podle vyspělosti žáků, podle možného zařazení předmětu do ročníku, zájmu žáků a podle aprobovanosti učitelů.

5.1 Dějiny hudby

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v 8. a 9. ročníku v rozsahu 1 hodiny týdně. Patří mezi **volitelné předměty**. Dějiny hudby jsou nedílnou součástí učebního plánu pro třídy s RVHV.

b) obsahové vymezení

Dějiny hudby je integrovaný předmět, který svým vzdělávacím obsahem bezprostředně navazuje na obsah vyučovacího předmětu Hudební výchova a rozšiřuje vzdělávací oblast Umění a kultura. Je doplňující kapitolou didaktiky Hudební výchovy a zabývá se chronologickým vývojem hudby od doby barokní až po hudbu současnou, včetně vývoje populární hudby.

V předmětu se zabýváme nejen poslechem hudby daného období, či konkrétního hudebního skladatele, ale rovněž propojujeme poslech hudby s praktickými činnostmi žáků – zpěvem, hrou na hudební nástroj, rytmizací atp.

Žáci získávají zevrubný přehled o dějinách hudby v Evropě i jinde ve světě. Seznamují se s různými žánry a druhy hudby.

c) organizační vymezení

Výuka předmětu Dějiny hudby v 8. a 9. ročníku tříd s RVHV. Výuka probíhá v učebnách s audiovizuální technikou.

d) metody a formy práce

Nejčastější metodou je činnost percepční. Pod vedením učitele se žáci učí analyzovat hudební ukázky. Další metodou práce je hudební dialog mezi učitelem a žákem.

e) propojení s ostatními předměty

V rámci mezipředmětového vztahů žáci pracují s dosavadními znalostmi v oblasti dějin literatury (Český jazyk), dějin výtvarného umění (Výtvarná výchova) a využívají znalosti z české i světové historie (Dějepis).

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- seznamuje se s chronologickým vývojem hudby
- pracuje s časovou přímkou
- třídí získané informace

Kompetence komunikativní

- vyjadřuje své názory a myšlenky
- hovoří kultivovaně, dbá na správný obsah sdělení
- pokouší se o správnou formulaci myšlenky
- volí vhodné vyjadřovací prostředky

- zapojuje se do diskuse a kultivovaně obhájí své názory
- využívá informačních a komunikačních prostředků k vytváření referátů, popřípadě prezentací

Kompetence občanské

- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům
- oceňuje naše kulturní a historické dědictví

Cílové zaměření předmětu

- vést k soustředěnému a aktivnímu poslechu hudební ukázky
- provádět analýzu a následnou syntézu poslechnuté ukázky
- rozvíjet hudební myšlení
- rozšiřovat poznatky v oblasti dějin hudby (umění)
- vést žáky k citovému prožitku při poslechu hudby
- připravovat žáky k tvorbě referátů a následně prezentací

Očekávané výstupy za 2. stupeň

- využívá své znalosti a schopnosti při poslechu hudby
- dokáže soustředěně poslouchat hudební ukázku v časovém rozsahu 15 minut
- má všeobecný základní přehled o dějinách hudby v časovém rozmezí 17. – 20. století

Učivo pro ročníky

8. ročník

Poslechové činnosti

- baroko – osobnosti světové a české hudby
- vídeňský klasicismus
- romantismus národní školy
- český romantismus
- světová opera

Praktické činnosti

- zpěv a instrumentální hra vybraných ukázek

9. ročník

Poslechové činnosti – 9. ročník

- impresionismus
- L. Janáček, B. Martinů
- Ruská a sovětská hudba
- C. S. Saëns – Karneval zvířat
- experimentální hudba
- vývoj populární hudby

Praktické činnosti

- zpěv a instrumentální hra vybraných ukázek

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	8. – 9.	Osobnosti české a světové hudby
	1.1.3.	8. – 9.	Soustředěný poslech hudebních ukázek

VMEGS	1.1.5.	8. – 9.	Instrumentální hra hudebních ukázek
	1.2.3.	8. – 9.	Dialogy o hudbě
	3.2.	8.	České umění v rámci celosvětového hudebního umění

5.2 Cvičení z českého jazyka

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Volitelný předmět je realizován v rozsahu 1 hodiny týdně v 9. ročníku bez RVHV. Při jakékoli možnosti zařadit Cvičení z českého jazyka jako nepovinný předmět do jakéhokoli ročníku, přizpůsobíme **jak očekávané výstupy tak učivo pro ročník.**

b) obsahové vymezení

Prohlubování znalostí a dovedností v oblasti jazykových jevů, především v jazykové a slohové oblasti.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá v kmenové třídě.

d) metody a formy práce

Práce ve skupině, práce s textem a jeho porozumění na základě daných otázek

e) propojení s ostatními předměty

Cvičení z českého jazyka úzce navazuje na znalosti a dosažené dovednosti žáků v hlavním předmětu Český jazyk a literatura.

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou úzce propojeny s hlavním předmětem Český jazyk a literatura. Prohlubujeme jednotlivé klíčové kompetence na základě dosažených poznatků v jazykové oblasti.

Cílové zaměření předmětu

- využívání jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního přístupu k mateřskému jazyku
- užívání jazyka jako prostředku poskytujícího mnohotvárné možnosti pro předávání informací, vyjadřování osobních postojů, názorů, prožitků
- samostatnost při získávání informací z různých pramenů a zdrojů
- zvládnutí základních pravidel mezilidské komunikace
- rozvoj kladného vztahu k různým formám estetického a emocionálního vnímání všech forem umění založených na textovém vyjádření
- tvorba mediálního sdělení

Očekávané výstupy

- zvládá výstavbu souvislého textu a různé způsoby jeho členění
- určuje druhy souvětí
- ovládá pravopisné jevy v souvětí

- proniká do logiky skladby českého jazyka
- používá spisovnou výslovnost českých i běžných cizích slov
- zvládá výstavbu souvislého textu a různé způsoby jeho členění
- vyjádří ústně či písemně své názory, nálady
- zvládá základní normy písemného vyjadřování a grafickou úpravu textu
- zvládá mluvený projev v běžných situacích
- dbá na jazykovou správnost svých projevů
- zpracuje článek do školního časopisu

Učivo pro ročník

9. ročník

- Všestranné jazykové rozbory
- Doplnovací cvičení
- Pravopisné diktáty
- Práce s literárním textem
- Výstavba souvislého textu, grafická úprava textu
- Skladba (druhy souvětí, pořádek slov)
- Procvičování stavby věty jednoduché a souvětí
- Zvuková stránka jazyka
- Slovní zásoba
- Tvarosloví
- Jazyková kultura

Průřezová témata

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1	9.	Všestranné jazykové rozbory
OSV	1.1.5	9.	Práce s literárním textem

5.3 Cvičení z matematiky

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 hodiny týdně v 8. a 9. ročníku bez RVHV. Při jakékoli možnosti zařadit Cvičení z matematiky jako nepovinný předmět do jakéhokoli ročníku, přizpůsobíme **jak očekávané výstupy tak učivo pro ročník.**

b) obsahové vymezení

Vzdělávání v matematice je založeno na aktivní činnosti, užití matematiky v reálných situacích, získání matematické gramotnosti, osvojení pojmů, algoritmů, terminologie, symboliky, porozumění vzájemným vztahům a rozvoji logického a kritického myšlení.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá ve třídě.

d) metody a formy práce

Učivo je procvičováno formou skupinové výuky, frontální výuky, samostatné práce a řízené diskuse.

e) propojení s ostatními předměty

Matematika je propojena s fyzikou / převody jednotek, síla, těžiště, grafy, přímá a nepřímá úměrnost, střídavý proud / , chemií / chemické rovnice / , pracovními činnostmi / technický náčrt, technická dokumentace / a výtvarnou výchovou / rovnoběžné promítání, tělesa /.

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou úzce propojeny s hlavním předmětem Matematika.

Prohlubujeme jednotlivé klíčové kompetence na základě dosažených poznatků v matematické oblasti.

Cílové zaměření předmětu

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech
- rozvíjení paměti osvojováním si nezbytných vzorců
- rozvoj abstraktního a exaktního myšlení
- vnímání a porozumění složitosti reálného světa
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadu výsledků, volby správného řešení a vyhodnocení
- přesnému a stručnému vyjadřování
- zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce a rozvoj důvěry ve vlastní schopnosti, sebekontroly, systematickosti

Očekávané výstupy za 2. stupeň

- žák provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel
- zaokrouhluje, využívá kalkulátor
- řeší aplikační úlohy na procenta
- formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
- určuje a charakterizuje základní rovinné útvary a základní prostorové útvary
- převádí jednotky délky, obsahu, objemu, času, hmotnosti
- odhaduje a vypočítává obvod a obsah rovinných útvarů a objem a povrch těles
- sestrojí obraz rovinného útvaru v osové a středové souměrnosti
- načrtne a sestrojí síť a obraz těles v rovině

Očekávané dílčí výstupy

8. ročník

- žák užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu, Pythagorovu větu
- provádí odhady, chápe pojem reálné číslo
- matematizuje reálné situace s využitím proměnných
- určí hodnotu výrazu, sčítá, odčítá, násobí mnohočleny, vytýká
- provádí rozklady pomocí vzorců
- reálné situace řeší pomocí rovnic
- vypočítává obvod a obsah kruhu
- určuje vzájemnou polohu přímky a kružnice
- vypočítá povrch a objem válce, sestrojí síť válce
- využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti

9. ročník

- žák rozkládá výraz na součin, provádí operace s lomenými výrazy

- formuluje a řeší reálnou situaci pomocí soustav rovnic
- užívá číselnou osu pro řešení lineárních nerovnic a jejich soustav
- vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem v pravouhlé soustavě souřadnic
- vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data, porovnává soubory dat
- užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh
- užívá podobnost v početních a konstrukčních úlohách
- určuje a charakterizuje tělesa, analyzuje jejich vlastnosti, odhaduje a vypočítává povrch, objem (kužel, jehlan, koule)
- řeší úlohy na prostorovou představivost

Učivo pro ročníky

8. ročník

- Výrazy – číselné, s proměnnými
- Mnohočleny
- Druhá mocnina a odmocnina
- Pythagorova věta
- Mocniny s přirozeným mocnitelem
- Lineární rovnice
- Slovní úlohy
- Kruh. Kružnice
- Válec
- Konstrukční úlohy
- Statistika

9. ročník

- Lomené výrazy
- Rovnice s neznámou ve jmenovateli
- Soustavy rovnic
- Nerovnice, soustavy nerovnic
- Funkce – lineární, přímá, nepřímá úměrnost
- Finanční matematika
- Podobnost
- Goniometrické funkce
- Tělesa - jehlan, kužel, koule
- Nestandardní aplikační úlohy – číselné řady, logické geometrické úlohy

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
VMEGS	3. 2.	8. ročník	Slovní úlohy, statistika
OSV	1. 1. 1.	8. ročník	Kruh, kružnice, válec
EV	5. 3.	8. ročník	Slovní úlohy
EV	5. 2.	8. ročník	Statistika
OSV	1. 1. 1.	9. ročník	Funkce, finanční matematika Podobnost, tělesa

5.4 Konverzace v anglickém jazyce

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 hodiny týdně v 6. ročníku. Při jakékoli možnosti zařadit Konverzaci v anglické jazyce jako nepovinný předmět do jakéhokoli ročníku, přizpůsobíme **jak očekávané výstupy tak učivo pro ročník.**

b) obsahové vymezení

Výuka anglického jazyka vede k osvojení potřebných jazykových znalostí a dovedností a k pochopení významu znalosti cizích jazyků pro osobní život. Klade důraz na aktivní využití účinné komunikace v cizím jazyce. Umožňuje poznání kultury anglicky mluvících zemí. Vede k vyhledávání nejdůležitějších informací o zemích studovaného jazyka.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá ve třídě, v jazykové učebně, v učebně PC.

d) metody a formy práce

Ve vyučovací hodině je kladen důraz především na rozvíjení komunikačních schopností, ale také na samostatnou práci žáků, práci se slovníkem a jiné vyhledávání informací.

e) propojení s ostatními předměty

Vyučovací předmět konverzace v anglickém jazyce je spjat s jazykem českým, přírodopisem, zeměpisem, dějepisem,.

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou úzce propojeny s hlavním předmětem Anglický jazyk. Prohlubujeme jednotlivé klíčové kompetence na základě dosažených poznatků v jazykové oblasti.

Cílové zaměření předmětu

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa a tedy jako významného sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k anglickému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního a kulturního bohatství
- vnímání a postupné osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb a prožitků, ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného jazykového prostředí
- rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace - samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými prameny daného zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a kultivovaný cizojazyčný projev jako prostředek prosazení sebe sama

Očekávané výstupy

- snaží se porozumět jednoduchým souvislým projevům v anglickém jazyce

- odhaduje významy neznámých výrazů
- zdokonaluje se ve všeobecném přehledu
- formuluje a odpovídá na otázky v rámci svých možností
- pohotově, přiměřeně a jazykově správně reaguje v dialogických situacích běžného života
- snaží se samostatně vést dialog
- reprodukuje vyslechnutý nebo přečtený text
- používá slovníky, jazykové příručky
- pracuje s autentickými texty (časopisy, knihy, prospekty)

Očekávané dílčí výstupy

- rozumí přiměřeným projevům našich i rodilých mluvčích
- dokáže vystihnout hlavní smysl jednoduchého sdělení
- rozumí pokynům učitele při práci ve třídě a dokáže na ně reagovat
- čte nahlas a foneticky správně přiměřeně jednoduché audio-orálně připravené texty
- orientuje se v obsahu jednoduchého textu
- vyhledává odpovědi na otázky
- má základní poznatky o anglicky mluvících zemích
- umí sdělit základní informace o sobě, rodině a bydlišti
- písemně formuluje otázky a odpovědi na ně

Učivo

- Pozdravy, představení se, základní informace o sobě
- Vyjádření omluvy, prosby
- Rodina, rodokmen
- Denní režim, zájmy, záliby, koníčky, volný čas, sport
- Popis lidí, oblečení, lidské tělo
- V obchodě, ceny, britská měna
- Vánoce v anglicky mluvících zemích
- Rodinný život ve Velké Británii
- Domácí mazlíčci
- Jídlo, pití, v restauraci, recept
- Město, dům: místnosti, nábytek
- Domlouvání schůzky
- Psaní dopisů a e-mailů

Průřezová témata

Průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.2.1	6.	seznamování se formulace otázek a odpovědí
MkV	4.1	6.	srovnání národních zvyků a tradic
MkV	4.2	6.	porozumění konverzaci několika osob
MkV	4.5	6.	reakce na dialog
VMEGS zemích	3.1	6.	základní poznatky o anglicky mluvících
EV	5.1	6.	zvířata

5.5 Chemicko – biologická praktika

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 hodiny týdně. Může být navržen jako nepovinný předmět v 8. nebo 9. ročníku.

b) obsahové vymezení

Směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o obor, vede k poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí. Učí řešit problémy a správně jednat v praktických situacích, vysvětluje a zdůvodňuje chemické jevy. Učí získávat a upevňovat dovednosti pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednostmi poskytnout první pomoc při práci s chemickými látkami. Rozvíjí dovednosti experimentovat, měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy přírodních jevů, analyzovat výsledky a vyvozovat závěry.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá v odborné učebně.

d) metody a formy práce

Frontální výuka je spojována s praktickými cvičeními. Provádí jednoduché návčivky laboratorních metod a postupů, pracuje ve skupinách sleduje a doprovází demonstrační pokusy, přírodovědné vycházky a exkurze.

e) propojení s ostatními předměty

Fyzika, přírodopis, matematika.

Klíčové kompetence:

Klíčové kompetence jsou úzce propojeny s hlavním předmětem Chemie.

Prohlubujeme jednotlivé klíčové kompetence na základě dosažených poznatků v chemické oblasti.

Cílové zaměření předmětu

- směřuje k podchycení zájmu o obor a k jeho rozvíjení
- učí poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů
- vede žáka ke zkoumání přírodních jevů a jejich souvislosti při chemických pokusech, pozorování a měření
- učí žáka klást si otázky o průběhu chemických reakcí a jejich příčinách, formulovat a hledat na ně odpovědi
- učí způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovování domněnek o chemických faktech více nezávislými způsoby
- zapojuje do aktivit směřujících k šetrnému chování v přírodním systému, k bezpečnosti práce při chemických pokusech
- učí porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí na základě chemických poznatků
- směřuje k uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi

Očekávané výstupy

- určí vlastnosti látek
- pracuje bezpečně s běžně používanými látkami a posoudí jejich nebezpečnost
- rozlišuje směsi a chemické látky
- navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí
- rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny
- orientuje se na stupnici pH
- zpracuje chemické pokusy a vyhotovuje protokoly

Učivo

- Laboratorní řád, bezpečnostní pokyny, tvorba protokolů
- Chemické sklo, chemické pomůcky a chemikálie
- Roztoky a principy ředění
- Práce s lihovým kahanem
- Práce se sklem - skleněné trubice, stříčky a pipety
- Pokusy ve zkumavkách
- Vážení, sestrojování jednoduchých aparatur
- Stavebnice organických sloučenin
- Filtrace, Destilace
- Krystalizace, Chromatografie
- Extrakce, Esterifikace
- Barvy v chemii, Důkaz škrobu
- Izolace vonných látek z rostlin
- Výroba mýdla, výroba bezové šťávy
- Rozpustnost látek
- Vánoční a dobrovolné pokusy
- Chemická exkurze do pivovaru

Průřezová témata

Průřezové téma	číslo	učivo
OSV	1.1.1.	Úvod do chemie
	1.3.1.	Roztoky, PSP, chemické reakce,
EV	5.2	Vlastnosti látek
	5.3.	Zásady bezpečné práce, vznik solí, oxidy,
	5.4.	Chemický děj, vlastnosti látek, roztoky, Chemie a společnost

5.6 Ekologický seminář

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 hodiny týdně v ročníku. Může být navržen jako nepovinný předmět od 6. do 9. ročníku.

b) obsahové vymezení

Vzdělávání směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu a přírodniny. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním zákonitostem. Podporuje otevřené, kritické myšlení a logické uvažování. Učí aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém

životě. Vede k chápání souvislostí mezi přírodou a lidskou činností, závislosti člověka na přírodních zdrojích. Seznamuje se stavbou živých organismů.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá v odborné učebně vybavené interaktivní tabulí, dataprojektorem a notebookem. Odborná učebna přírodopisu je vybavena seznamem povinností a pravidel pro pobyt v učebně. Jejich dodržování je pro každého žáka závazné.

d) formy a metody práce

Skupinové práce, přírodovědné vycházky s pozorováním, krátkodobé projekty a praktické činnosti – mikroskopování, tvorba herbářových položek.

e) propojení s ostatními předměty

Ekologický seminář je propojen s těmito předměty: zeměpis (biogeografie – rozšíření jednotlivých druhů organismů, biotopy), chemie (ochrana životního prostředí) a fyzika (fotosyntéza, světelná energie).

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou úzce propojeny s hlavním předmětem Přírodopisem.

Prohlubujeme jednotlivé klíčové kompetence na základě dosažených poznatků v chemické oblasti.

Cílové zaměření předmětu

- zaměření předmětu je vždy přizpůsobeno dle znalostí a dovedností žáků v daném ročníku
- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- očekávané výstupy i učivo může v jednotlivých školních letech kolísat
- výstupy i učivo je maximalistické

Očekávané výstupy

- žák rozumí základním pojmům z obecné biologie, biologie hub, rostlin, bezobratlých živočichů, obratlovců a člověka, genetiky, mikrobiologie, ekologie a neživé přírody
- rozlišuje základní systematické skupiny vyšších a nižších rostlin, hub, lišejníků, bezobratlých živočichů a obratlovců
- chápe a objasňuje stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav člověka
- prakticky poznává základní druhy organismů a přírodnin

Učivo pro ročníky

- Návčik příčných řezů listem a stonkem u semenných rostlin
- Sběr, určení a vytvoření sbírky semen a plodů
- Mikroskopické pozorování vnitřní stavby kořene semenných rostlin
- Mikroskopické pozorování vnitřní stavby listu semenných rostlin
- Mikroskopické pozorování jednoděložných a dvouděložných rostlin a určení rozdílů

- Mikroskopické pozorování buněk pokožky cibule
- Otisk pokožky rostlin a mikroskopické pozorování
- Mikroskopické pozorování jednobuněčných hub – kvasinka
- Mikroskopické pozorování jednobuněčných živočichů – trepka
- Mikroskopické pozorování šupin ryb
- Mikroskopování trvalých preparátů vyšších rostlin
- Mikroskopování trvalých preparátů bezobratlých, obratlovců a člověka
- Mikroskopické pozorování vnější stavby těla hmyzu - křídla vosy
- Mikroskopické pozorování vnější stavby hmyzu - noha vosy
- Mikroskopické pozorování kroužkovců
- Mikroskopické pozorování ptačího peří - obrysová a prachová
- Pozorování ptačího vejce -vnitřní stavba
- Mikroskopické pozorování zvířecích chlupů
- Sběr, určení a herbářování vyšších rostlin
- Mikroskopické pozorování nižších rostlin - zelenivka, zrněnka

Průřezová témata

průřezové téma	číslo	učivo
OSV	1.3.1	Země a život
MKV	4.2	Původ a vývoj života
EV	5.1	Vyšší rostliny
	5.2	Třídění organizmů
	5.3	Základy ekologie

5.7 Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 hodiny týdně v ročníku. Může být navržen jako nepovinný předmět od 6. do 9. ročníku.

b) obsahové vymezení

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Informatika je zaměřeno na chápání a správné užívání pojmů z oblasti hardware a software, praktické zvládnutí základních dovedností práce s textovým a tabulkovým editorem, využívání elektronické pošty a internetu.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá v počítačové učebně.

d) metody a formy práce

Hromadná (frontální výuka), skupinová výuka, heuristická metoda.

e) propojení s ostatními předměty

Vyučovací předmět je spojen především s Občanskou výchovou a Matematikou.

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou úzce propojeny s hlavním předmětem Informatika. Prohlubujeme jednotlivé klíčové kompetence na základě dosažených poznatků v informační a komunikační technologii.

Cílové zaměření předmětu

- poznání úlohy informací a informačních činností a využívání moderních informačních technologií
- porozumění významu a funkce softwaru, praktické používání softwaru
- schopnost formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů a tím dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti učení a racionálnější organizaci práce
- tvořivé využívání softwarových a hardwarových prostředků při zpracování úkolů a při prezentaci výsledků práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání software
- šetrná práce s výpočetní technikou

Očekávané výstupy

Vyhledávání informací a komunikace

- žák ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost
- komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

Zpracování a využití informací

- žák chápe hierarchické uspořádání softwarového vybavení a vzájemnou návaznost jednotlivých softwarových vrstev
- vysvětluje pojem operační systém a jeho funkci, rozlišuje typy operačních systémů
- uvědomuje si rozdíl mezi oblastí komerčního (proprietárního) software a svobodného software
- dokáže operovat se základními jednotkami informace
- zná základní funkce jednotlivých součástí počítače, dokáže na teoretické úrovni poskládat počítač z jednotlivých částí
- žák ovládá základy práce s textovými a tabulkovými editory
- uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem
- používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji
- zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě, informace zpracovává do formy polo odborných prací
- k informacím kriticky přistupuje

Základy práce s počítačem

- žák využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie
- respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady
- chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím
- používá základní aplikace pro práci s textem, tabulkou

- umí vytvářet jednoduché internetové stránky

Očekávané výstupy

6. - 9. ročník

- jsou přizpůsobeny podle ročníku, kde nepovinný předmět probíhá

Učivo pro ročníky

6. - 9. ročník

- je přizpůsobeno ročníku
- přehled v každém školním roce je upřesněn v tematickém plánu pro jednotlivý školní rok a ročník

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
VMEGS	3.2	6. - 9.	Práce s internetem
MV	6.1.1	6. - 9.	Práce s internetem

5.8 Sborový zpěv

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1- 2 hodiny týdně. Podle možnosti zařazení nepovinného předmětu. Sborový zpěv vyučujeme na I. i II. stupni.

b) obsahové vymezení

Předmět rozvíjí esteticko – výchovné složky. Žáci získávají hlubší vztah k hudbě. Prohlubují znalosti o kultuře našeho národa i jiných národů. Pracují v oblasti hlasové hygieny. Nermalou součástí je také spolupráce všech zpěváků.

c) organizační vymezení

Výuka probíhá v učebnách hudební výchovy

d) metody a formy práce

Nejčastější metodou je reprodukční a interpretační činnost.

e) propojení s ostatními předměty

Vyučovací předmět je spojen především propojen s hudební výchovou.

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou úzce propojeny s hlavním předmětem Hudební výchova. Prohlubujeme jednotlivé klíčové kompetence na základě dosažených poznatků v hudebních znalostech.

Cílové zaměření předmětu

- rozvoj hudebnosti žáka – jeho hudebních schopností a dovedností, zpěvního hlasu a kultivace projevu
- kultivace hlasové hygieny
- prohlubování znalostí dětského a mládežnického sborového repertoáru
- zdokonalování vícehlasého zpěvu
- prohlubování estetických hodnot

Očekávané výstupy za 1. i 2. stupeň

- jsou přizpůsobeny podle ročníku, kde nepovinný předmět probíhá
- náročnost jednotlivých skladeb je vybírána podle dovedností žáků
- očekávanými výstupy jsou především koncertní provedení skladeb
- vzájemná spolupráce mezi zpěváky

Učivo

- výběr repertoáru závisí vždy na vyučujícím
- vybírá podle možností interpretace hudebního tělesa

Průřezová témata v ročnících

průřezové téma	číslo	ročník	učivo
OSV	1.1.1.	6. – 9.	společný nácvik repertoáru
	1.1.5.	6. – 9.	Aranžování písně
	1.2.2.	6. – 9.	Mezilidské vztahy při společné práci
VMEGS	3.3.	6. – 9.	Písně jiných národů
MkV	4.4.	6. – 9.	Písně jiných národů

5.9 Sportovní činnosti

2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

a) časové vymezení

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 1 hodiny týdně dle zájmu žáků.

b) obsahové vymezení

Vzdělávání ve Sportovních činnostech směřuje k získávání pozitivního vztahu k pohybovým činnostem zlepšení tělesné zdatnosti. Vzdelávání ve Sportovních činnostech směřuje k poznání a uplatnění zásad bezpečnosti a ochrany při sportovních činnostech.

Vzdělávací obsah je rozdělen na 3 tematické okruhy:

1/ činnosti ovlivňující zdraví - význam pohybu pro zdraví, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu, prevence a korekce jednostranného

zatížení a svalových disbalancí, dechová cvičení, zásady správného držení těla, hygiena při TV, bezpečnost při pohybových činnostech

2/ činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností - pohybové hry, základy gymnastiky, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti, průpravné úpoly, sportovní hry

3/ činnosti podporující pohybové učení - komunikace v TV, organizace při TV, zásady jednání a chování, pravidla osvojovaných pohybových činností,

c) organizační vymezení

Výuka Sportovních činností probíhá v tělocvičně, na sportovním hřišti.

d) metody a formy práce

Využití monologické metody (vysvětlování, popis), dialogické metody (rozhovor, dialog), metoda předváděcí – názorná ukázka, metoda praktická – nácvik pohybových dovedností, metodicko – organizační formy (průpravná cvičení, herní cvičení, průpravné hry), sociálně interakční formy (hromadná, skupinová, individuální forma).

e) propojení s ostatními předměty

Výchova ke zdraví.

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou úzce propojeny s hlavním předmětem Tělesná výchova.

Kompetence k učení

- žák poznává smysl a cíl svých aktivit
- plánuje, organizuje a řídí vlastní činnost
- užívá osvojené názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře, uživatele internetu
- různým způsobem zpracuje informace o pohybových aktivitách ve škole

Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá nejrůznější problémové situace a plánuje způsob řešení problémů
- vyhledává informace vhodné k řešení problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí
- je schopen obhájit svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- žák komunikuje na odpovídající úrovni
- osvojí si kultivovaný ústní projev
- účinně se zapojuje do diskuse

Kompetence sociální a personální

- žák spolupracuje ve skupině
- žák se podílí na vytváření pravidel práce v týmu
- v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- respektuje názory ostatních
- formuje si volní a charakterové rysy
- zodpovědně se rozhoduje podle dané situace
- rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Kompetence pracovní

- žák je veden k efektivitě při organizování vlastní práce
- spoluorganizuje svůj pohybový režim
- využívá znalostí a dovedností v běžné praxi

Cílové zaměření předmětu

- regenerace a kompenzace jednostranné zátěže způsobené pobytem ve škole
- prevence a korekce svalových disbalancí
- rozvoj pohybových dovedností a kultivace pohybu
- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví
- zdokonalování práce v týmu i samostatně
- dodržování zásad bezpečnosti při sportovních činnostech a při používání náradí a náčiní
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to co zdraví ohrožuje a poškozuje
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti atd.

Očekávané výstupy za 2. stupeň

- žák respektuje a dodržuje zásady „fair play“
- ovládá pravidla jednotlivých míčových her
- soustavně a vytrvale plní zadané úkoly
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti hráče, rozhodčího
- předvídá možná nebezpečí úrazu a uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí (příroda, cizí sportoviště)
- organizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy
- žáci se zdokonalují v kolektivních hrách – vybíjená, volejbal, házená, basketbal, florbal, softbal, kopaná, ragby

Učivo

- učivo je přizpůsobeno vždy žákům, kteří si zvolili Sportovní činnosti, na jejich schopnostech a možnostech.

6. HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Hodnocení žáků je nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu. Vyjadřuje se konkrétně k dosažené úrovni žáka. Soustřeďuje se na individuální pokrok každého žáka a poskytuje mu **zpětnou vazbu**, prostřednictvím které získává žák informace o tom, jak dané učivo zvládá, v čem se zlepšil a v čem ještě chybí. Posiluje žákovu vnitřní motivaci k učení. Škola je místem, které žáky motivuje a podporuje jejich aktivní učení.

6.1 Pravidla pro hodnocení žáka

Pravidla pro hodnocení žáků vychází z jasně stanovených cílů a konkrétních kritérií. Vztahují se k dosahování očekávaných výstupů v jednotlivých vzdělávacích oborech a současně i k utváření klíčových kompetencí.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žák plánuje, organizuje a řídí vlastní učení
- posuzuje svůj pokrok, uvědomuje si překážky a problémy
- plánuje si způsoby zdokonalení svého učení
- hodnotí své výsledky a diskutuje o nich

Kompetence komunikativní

- žák se učí kultivovanosti a výstižnosti při sebehodnocení

Kompetence sociální a personální

- žák si vytváří pozitivní představu o sobě samém, která mu pomáhá rozvíjet sebedůvěru a sebeúctu
- ovládá a řídí své jednání a chování, vyrovnává se s případným neúspěchem

Kompetence občanské

- žák se učí respektovat hodnocení učitelů a spolužáků, která se mohou lišit od jeho sebehodnocení

6.1.1 Způsoby hodnocení

Výsledky hodnocení vyjadřujeme stanovenou stupnicí – **klasifikací**. Průběžně klasifikujeme dílčí výsledky. Na konci každého pololetí provádíme celkové hodnocení, využíváme hodnotící stupnice 1 – 5. **Ústní slovní hodnocení** často využíváme v průběhu celého vyučovacího procesu. Má velký motivační význam. Žák si uvědomí, co už se naučil, jaké nedostatky by měl odstranit, jakých chyb by se měl vyvarovat.

Slovní hodnocení jednotlivých žáků využíváme pouze na žádost zákonných zástupců.

V první třídě jsou žáci nejprve hodnoceni motivačními obrázky. Ke klasifikaci přistupuje učitel 1. ročníku citlivě. Na konci 1. ročníku klasifikuje vyučující žáka známkami na vysvědčení.

6.1.2 Kritéria pro hodnocení žáků a klasifikaci

1. Výsledky žáků hodnotíme 5 klasifikačními stupni.
2. Klasifikujeme probrané a procvičené učivo.
3. Znamky nejsou cílem, ale pouze prostředkem k hodnocení.
4. Hodnotíme žákovy vědomosti, dovednosti, postup práce, práci s informacemi, úroveň komunikace a tvořivost žáka.
5. Chování neovlivňuje klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech.
6. Uplatňujeme přiměřenou náročnost a pedagogický takt.

7. Přihlížíme ke snaživosti a pečlivosti žáka, k jeho individuálním schopnostem a zájmům.
8. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru klasifikace za příslušné období.
9. Postupně nahrazujeme ústní zkoušení před tabulí efektivnějšími způsoby.
10. Písemné práce oznamujeme žákům v časovém předstihu, aby měli dostatek času se na ně připravit.
11. Posilujeme vnitřní motivaci k učení, nestresujeme žáky, klademe důraz na pozitivní výsledky a povzbuzujeme je. Slabší žáky nesrovnáváme s výkonnějšími spolužáky.
12. Podporujeme práci s chybou. Chyba je příležitost k vlastnímu zlepšení.
13. Hodnotíme srozumitelně, věcně a všestranně.
14. Podporujeme píli žáka, jeho vnitřní motivaci a kladný přístup ke vzdělávání.
15. Při některých zadaných úkolech stanovujeme kritéria pro hodnocení společně s žáky.

7. ZÁVĚREM

Součástí této knihy jsou přílohy.

Příloha č. 1 – Vzdělávací program školní družiny vydávaný vždy pro každý školní rok podle chodu školní družiny.

Příloha č. 2 – využíváme pro zařazení dalších doplňujících informací k danému školnímu roku.

Pro jakékoli úpravy vydáváme dodatky ke školnímu vzdělávacímu programu „Škola pro život“.

OBSAH:

Identifikační údaje	2
1. Charakteristika školy	3
1.1 Úplnost a velikost školy, vybavení školy.....	3
1.2 Charakteristika pedagogického sboru.....	3
1.3 Charakteristika žáků.....	3
1.4 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce.....	4
1.5 Spolupráce se zákonnými zástupci a jinými subjekty	4
2. Charakteristika ŠVP	5
2.1 Co je to RVHV?	5
2.2 Co je pro nás důležité, kam směřujeme?	6
2.3 Výchovné a vzdělávací strategie	7
2.4 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	9
2.5 Zabezpečení výuky mimořádně nadaných žáků	10
2.6 Adaptační program pro žáka přicházejícího z jiné školy	11
2.7 Začlenění průřezových témat	11
3. Učební plány	16
3.1 Tabulace učebních plánů	16
3.2 Využití disponibilních hodin	18
3.3 Poznámky k učebnímu plánu	19
4. Učební osnovy – povinné předměty	21
4.1 Jazyk a jazyková komunikace	21
Český jazyk a literatura	21
Anglický jazyk	37
Německý jazyk	51
Ruský jazyk	55
Španělský jazyk	59
4.2 Matematika a její aplikace	63
Matematika	63
4.3 Informační a komunikační technologie	77
Informatika	77
4.4 Člověk a jeho svět	83
Prvouka	84
Přírodověda	89
Vlastivěda	96
4.5 Člověk a společnost.....	100
Dějepis	100
Občanská výchova	106
4.6 Člověk a příroda.....	114
Fyzika	114
Chemie	119
Přírodopis	125
Zeměpis	129
4.7 Umění a kultura.....	133
Hudební výchova	133
Výtvarná výchova	156
4.8 Člověk a zdraví.....	167
Výchova ke zdraví	167
Tělesná výchova	171
4.9 Člověk a svět práce	192

Pracovní činnosti	192
5. Učební osnovy – volitelné předměty	207
5.1 Dějiny hudby	207
5.2 Cvičení z českého jazyka	209
5.3 Cvičení z matematiky	210
5.4 Konverzace v anglickém jazyce	213
5.5 Chemicko - biologická praktika	215
5.6 Ekologický seminář	216
5.7 Informatika	218
5.8 Sborový zpěv	220
5.9 Sportovní činnosti	221
6. Hodnocení žáků	224
6.1 Pravidla pro hodnocení žáka	224
6.1.1 Způsoby hodnocení	224
6.1.2 Kritéria pro hodnocení žáků a klasifikaci	224
7. Závěrem	225